

Lekárnik[®]

odborno – informačný mesačník pre lekárníkov

12

DECEMBER
2013
Ročník XVIII.

20. november 2013

Slávnostné otvorenie
Estetique centra

Nemocnica Košice-Šaca

ISSN 1335-924X

9771335924002 12

ZÁVÄZOK

POSKYTUJEME
7 MILIÁRDám
L'UDÍ

PRÍSTUP KU KVALITNÝM LIEKOM

- Sme presvedčení, že **každý človek** má nárok na bezpečné, dostupné a kvalitné lieky.

50

-ROČNÝ
ZÁVÄZOK

Závazkom spoločnosti Mylan je **stanoviť nové štandardy** pre zdravotnú starostlivosť. Preto môžete **dať svoju dôveru spoločnosti Mylan.**

NAŠOU PRIORITOU JE KVALITA **KVALITA**

TÝMTO HESLOM SA RIADIME PRI KAŽDEJ NASEJ ČINNOSTI

KVALITA NAŠICH LIEČIV A LIEKOV

KVALITA NAŠICH PRACOVNÍKOV A VYSKUMU

KVALITA NAŠICH SLUŽIEB

Všetky liečivá aj pomocné látky používané v našich liekoch podliehajú prísnemu testovaniu a overovacím procesom.

Pri akomkoľvek kontakte so spoločnosťou **Mylan** sa môžete spoľahnúť na **dôslednú**

kvalitu.

Preto môžete **dať svoju dôveru spoločnosti Mylan.**

SVETOVÁ KAPACITA, MIESTNE SLUŽBY **SLUŽBY**

1100

SAMOSTATNÝCH LIEKOV

Spoločnosť Mylan je hrdá na to, že má jedno z najväčších a najlepších portfólií vo farmaceutickom priemysle. Vyrábame viac než **1100 samostatných liekov** a v Európe prevádzkujeme 6 výrobných závodov.

Takmer 40 % liečených pacientov s vírusom HIV/AIDS v rozvojovom svete sa spolieha na **ARV liek Mylan.**

VÝROBNÁ KAPACITA
~45 MLD.
DÁVOK

Spoločnosť Mylan zaujíma popredné miesto vo výrobe generických liekov. Ročne dokážeme vyrobiť až 45 miliárd dávok, ktoré spĺňajú najvyššie požiadavky a najprísnejšie normy. Vďaka tomuto obrovskému svetovému objemu dosahujeme nízke výrobné náklady.

V spoločnosti **Mylan** sme zvyknutí poskytovať spoľahlivosť a **vynikajúce služby.** Preto môžete **s istotou zvoliť Mylan.**

MYLAN s.r.o.
Rožňavská 24
821 04 Bratislava

www.Mylan.com

Je to pre nás osobná
záležitosť.

 Mylan®
Seeing
is believing

Milé kolegyně, kolegovia,

čo napísať o Vianociach a nebyť pritom lacno sentimentálny? Akými slovami sa vám prihovoriť koncom roka a udržať pritom na uzde emočný ohňostroj, ktorý sa k tejto téme zakaždým ostro tlačí? Je to výzva pre ostrieľaných majstrov pera, nieto pre človeka, ktorý sa profesionálne venuje lekárenstvu a službe pacientom. Na druhej strane, kedy sa človek má obzrieť dozadu a bilančne uzavrieť odchádzajúcu kapitolu vo svojom živote?

Je to naozaj neuveriteľné, ako ten čas letí. Akoby včera sme sa takto tešili na Vianoce a koniec roka 2012. Nový rok s trinástkou na konci bol vtedy ešte nepopísaným listom papiera. Predstavoval nepoznanú budúcnosť, ktorú sme počas roka postupne odkrývali. Každý sám za seba tú svoju. Všetci spoločne tú našu.

Aký bol rok 2013 v lekárenstve? Opäť turbulentný. Tak ako pre celú spoločnosť a ľudí v nej žijúcich, rok plný jedinej istoty - neistoty, s ktorou sa každý z nás musel, a ak to doteraz nedokázal, rýchlo bude musieť vyrovnať. Nič iné nám totiž nezostáva. Je iluzórne domnievať sa, že sa svet zázrakom zmení a my budeme v rukách držať náš osud. Takto to nikdy nebolo, aj keď sme si to niekedy aj mohli myslieť. A takto to ani nikdy nebude. Istota je utópiou, v ktorú je možno správne veriť, ale nikdy ju nedosiahneme.

Rovnako aj šťastie. Prajeme si ho nielen na Vianoce. Prajeme si ho po celý rok. S dovetkom, že je to asi to najdôležitejšie, čo potrebujeme k spokojnému životu. Veď zvykneme vtedy dodať, že aj na Titanicu boli síce všetci pasažieri (asi) zdraví, len to šťastie keby mali. V daný okamih sa jeho nedostatok ukázal ako fatálny.

Milí priatelia, prajem vám všetkým krásne prežitie vianočných sviatkov, v kruhu rodiny a vašich najbližších. Zabudnime všetci spolu aspoň na pár hodín na naše lekárne. Na lieky. Na službu pre našich pacientov. A skúsme nabrať čo najviac energie z ponuky vianočnej atmosféry. Ktojej hĺbka a intenzita závisí len a len na nás. Vianoce nemusia byť perfektné, pokiaľ ide o vyupratované príbytky, stoly plné dobrôt či materiálnom nabité miesto pod stromčekom. Tie najkrajšie Vianoce sa od nepamäti odvíjajú od vnútorného prežívania každého z nás.

A do nového roku 2014 prajem všetkým pevné zdravie, už spomínané potrebné šťastie a vnútornú spokojnosť. Aby sme takto o rok mohli zase spolu všetci bilancovať.

S úctou

prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc.
predseda redakčnej rady
časopisu Lekárnik

obsah

- 03 Editoriál**
– prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc.
- 05 Stretnutie s obchodnými partnermi a priateľmi**
- 06 Naša polemika:**
– Kam smeruje lekárstvo?
- 10 Zaujalo nás**
– Ministerstvo: Lekárnici rozosievajú paniku
- 11 DermoXEN**
– Starostlivosť o ženy v ktoromkoľvek období
- 12 Zoznámte sa s členmi manažmentu spoločnosti UNIPHARMA**
– riaditeľka divízie ekonomiky a služieb
– riaditeľ divízie distribúcie
- 13** – riaditeľ ODS Bratislava
- 14** – vedúci právneho odboru
- 15** – riaditeľ pre predaj
- 16** – riaditeľka marketingu
- 17** – riaditeľ nákupu a výroby
- 18** – ekonomický riaditeľ
- 19** – prevádzkový riaditeľ
- 20** – riaditeľ úseku riadenia ľudských zdrojov
- 21** – riaditeľ úseku IT
- 22** – odborný zástupca pre farmáciu
- 23** **Krátke správy**
– Moderné Estetique centrum otvoril prezident SR
- 24** – Úspech nemocnice Bánovce
– Bývalý šéf Dr. Maxa si kúpil reťazec ordinácií MediClinic
- 26** – Penta získala tri stredoslovenské nemocnice
- 27** – Zástupcovia farmaceutických fakúlt v UNIPHARME
- 28** – Východoslovenský onkologický ústav má za sebou prvé desaťročie
- 29** – UNIPHARMA partnerom literárnych Bojníc 2013
- 30 Svet farmácie**
- 33 Podpora prevencie a liečby srdcovocievnych ochorení výživovými doplnkami**
- 34 Koktejl z farmácie**
- 36 Hlavná téma**
Cefalea – bolesť hlavy
– MUDr. Lucia Illéšová
- 43 Chcete mať vašu váhu pod kontrolou aj počas sviatkov?**
- 44 Rooseveltova nemocnica má vlastnú lekára**
- 45 Laudatio**
- 46 Lekár a lekárnik**
– Nie konkurenti, ale tímoví hráči
- 49 18. Memoriál prof. MUDr. F. Šveca, DrSc.**
- 50 Stretnutie nemocničných lekárnikov**
- 53 Sudoku so spoločnosťou Strong Nature**
- 54 Tiráž**

24

■ V Nemocnici Košice-Šaca prezident 20. novembra otvoril moderné Estetique Centrum

06

■ **Polemika:**
Posúva sa lekárstvo ďalej od odbornosti? Kam by malo smerovať a ako sa má podľa vás vyvíjať v budúcnosti?

12

■ Členovia manažmentu sa nám otvorili a prezradili niečo zo svojho pracovného i súkromného života

27

■ **Krátke správy:**
Unipharmu navštívili zástupcovia farmaceutických fakúlt

46

■ Lekár a lekárnik nie sú konkurenti, ale tímoví hráči

Hlavná téma čísla

Peklo v hlave

■ **CEFALEA – bolesť hlavy**
– MUDr. Lucia Illéšová

36

Stretnutie

november 2013

Autor: Mgr. Ivana Murinová, Ing. Lívia Kerumová
Foto: archív redakcie

s obchodnými partnermi a priateľmi

↑ Ladislav Petráš

Futbalová legenda

Spoločnosť UNIPHARMA navštívila aj legendárny slovenský futbalista a tréner Ladislav Petráš, kde sa stretol s generálnym riaditeľom RNDr. Tomislavom Jurikom, CSc. Ladislav Petráš za svoju kariéru hral v 19 medzištátnych stretnutiach, z ktorých v šiestich skóroval, v lige odohral 288 zápasov a strelil 85 gólov. S dvadsiatimi strelenými gólmi sa stal dvakrát kráľom strelcov. Následne pôsobil ako asistent trénera Jozefa Bubenka a získal s Interom Bratislava dva tituly a Slovenský pohár. K svojej bohatej futbalovej kariére si môže pripísať aj asistentúru Dušanovi Galisovi v slovenskej reprezentácii a trénerstvo „dvadsiatjednotky“. Momentálne pôsobí v družstve Internacionálov Slovenska, kde sa naďalej vo svojom voľnom čase venuje futbalu. Ladislav Petráš nevynecháva ani športové aktivity spoločnosti Unipharma a pravidelne sa zúčastňuje futbalového turnaja o Putovný pohár generálneho riaditeľa, ako i priateľských zápasov manažmentu a zamestnancov Unipharmy. Pri príležitosti poslednej návštevy Unipharmy, pred „zápasom Unipharmáckej rodiny“ mu Dr. Jurik za blahoželaním k jeho narodeninám, ktoré oslávil prvého decembra.

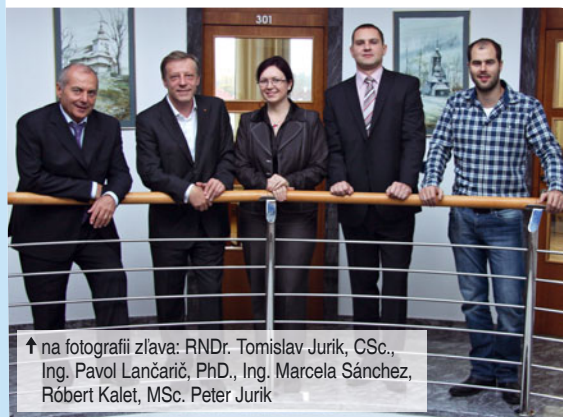
Majster Európy vo futbale na priateľskej návšteve Unipharmy

V pondelok 25. novembra 2013 do Unipharmy zavítal bývalý slovenský futbalový reprezentant a tréner Karol Dobiaš. Tento rodák z Trnavy sa prvýkrát v reprezentačnom drese Československa objavil v roku 1968, zúčastnil sa Majstrovstiev sveta 1970 v Mexiku a vrcholom jeho kariéry boli Majstrovstvá Európy 1976 v Juhoslávii, kde bol na poste obrancu významnou oporou víťazného československého mužstva a vo finále proti Nemecku sa presadil aj strelecky. Na domácej, ešte československej pôde sa stal päťnásobným majstrom, trojnásobným víťazom Československého pohára, v rokoch 1970 – 71 bol vyhlásený za futbalistu roka v Československu, stal sa členom All-stars na ME 1976 a umiestnil sa na 3. mieste v ankete „Futbalista storočia na Slovensku“. Po ukončení hráčskej kariéry sa z neho stal tréner. Bol kormidelníkom viacerých českých klubov a s pražským tímom vyhral aj českú ligu.

Jeho návšteva v Unipharme sa niesla v priateľskom duchu, s generálnym riaditeľom RNDr. Tomislavom Jurikom, CSc. si pripomenuli historiky z futbalových turnajov O putovný pohár generálneho riaditeľa Unipharmy, ktorých sa Karol Dobiaš zúčastňuje spolu s legendami česko-slovenského futbalu.

↑ zľava: RNDr. Tomislav Jurik, CSc., Karol Dobiaš, Dalibor Suchánek

↑ na fotografii zľava: RNDr. Tomislav Jurik, CSc., Ing. Pavol Lančarič, PhD., Ing. Marcela Sánchez, Róbert Kalet, MSc. Peter Jurik

Spolu dokážeme viac – Orange

Generálny riaditeľ spoločnosti Orange s. r. o. Ing. Pavol Lančarič, PhD. spolu s major account representative Róbertom Kaletom navštívili spoločnosť Unipharma, kde rokovali spolu s generálnym riaditeľom RNDr. Tomislavom Jurikom, CSc., riaditeľkou divízie služieb Ing. Marcelou Sánchez a riaditeľom pre rozvoj MSc. Petrom Jurikom. Zástupcovia spoločnosti Orange, dlhodobého dodávateľa služieb pre Unipharmu, sa zaujímali najmä o zhodnotenie spolupráce v roku 2013, zistenie požiadaviek a predstáv Unipharmy na zlepšenie spolupráce v budúcnosti. Počas diskusie sa dotkli aj možnosti prípravy špeciálneho zvýhodneného balíčka služieb pre lekárnikov, ktorý by radi predstavili úvodom roku 2014. Viac informácií vám prinesieme v januárovom čísle nášho časopisu.

»»» Kam sa podela úcta k lekárikom? To už je naozaj lepšie sadnúť si za počítač a vyhľadávať poradenstvo ohľadne vhodných prípravkov na svoju chorobu cez internetové prehliadače? Nebolo by jednoduchšie prejsť sa do lekárne, kde pracujú erudovaní odborníci, ktorí poradia lepšie ako nejakí virtuálni „vševvedci“ poskytujúci „zaručené recepty“?

»»» Žiaľ, v dnešnej dobe je to naozaj tak, že si pacienti informácie vyhľadávajú na internete. Nebolo by to však na škodu, ak by nakoniec predsa len zašli za lekárikom. Ten by im ich novonadobudnuté vedomosti buď potvrdil, alebo vyvrátil. Prečo pacienti radšej hazardujú so svojím zdravím? Z lenivosti? A možno je to aj preto, lebo médiá ponúkajú nie príliš lichtivé pohľady na oblasť farmácie, ale aj medicíny a celkového zdravotného systému na Slovensku. Potom nasleduje skepsa a pohrdanie kedysi váženým povoláním. A marketingové aktivity takisto serióznosti nemusia pridávať.

»»» Pred dvadsiatimi rokmi sa ľudia vracali k svojmu lekárikovi, mali voči nemu úctu, pretože niečo vedel, bol pre nich pánom lekárikom. A nie pre zľavy či akcie, ale preto, že vedel poradiť a komunikovať s pacientmi. Bol to ich partner v oblasti zdravia.

»»» Ako vy vnímate posun profesie lekárika? Tiež sa vám zdá, že sa odkláňa od odbornosti a pacienti lekáreň vnímajú ako obchod s lentilkami? A kam by malo lekárenstvo smerovať v budúcnosti? Ako by sa malo ďalej vyvíjať?

Kam smeruje lekárenstvo?

OTÁZKY

č.1 ?

Aká je vaša osobná spokojnosť s profesiou lekárika? Touto otázkou máme najmä na mysli porovnanie vnímania profesie lekárika teraz a pred niekoľkými rokmi, keď ste začali pracovať ako farmaceuti. Aké zmeny sa za tie roky udiali a ako vy vnímate výkon vašej profesie – či profesia uteká od odbornosti, či sa rozširujú kompetencie lekárika, či sa mu pridávajú činnosti, ktoré doteraz nemal, atd.?

č.2 ?

Aké bolo podľa vás vnímanie lekárika v očiach pacientov pred 10, 15 rokmi v porovnaní s dnešnou dobou?

č.3 ?

Koniec roka je aj obdobím želaní a prianí. Aké je vaše pranie práve v oblasti farmácie - ako by sa podľa vás mala vyvíjať profesia lekárika, aké sú želané zmeny z vášho pohľadu či už v oblasti legislatívy alebo odbornosti?

Mgr. Daša Gurovičová
Lekáreň Sv. Cyrila a Metoda
Bratislava

č.1 ?

Túto profesiu vykonávam už od roku 1996, práca ma veľmi bavila. Dnes som vedúcou lekárne a môžem povedať, že s prácou farmaceuta to už nemá takmer nič spoločné. Pribudlo množstvo papierovej práce, k expedícii sa skoro ani nedostanem, ak áno, potom nestíham zase svoje veci. Myslím, že úkony, ktoré by nám mali prácu zjednodušovať nám ju komplikujú a z každej strany počúvam iba nespokojnosť. Nepáči sa mi poskytovanie akýchkoľvek zliav a zákazníckych kariet pacientom, generická substitúcia podľa mňa tiež priniesla viac chaosu ako osuhu, množstvo generík, ktoré existujú sa nedajú držať na sklade, ak ich máme, chvíľu sa píšú, potom ich už nikto nechce a expirujú.

Nepáči sa mi posielanie pacientov do vybraných lekární, výdaj liekov priamo v ambulanciách atď. Písanie receptov cez účinnú látku je podľa mňa tiež krokom, ktorý priniesol skôr viac chaosu a zmätkov, lekári to stále neovládajú, neustále nás kontaktujú, ako čo napísať a pacientovi je to úplne jedno, ako to má napísané. Myslím, že sme sa úplne vzdialili od pacienta a hlavným zmyslom našej práce má byť zarábať peniaze a to je úplne v rozpore s tým, prečo som išla vykonávať toto, myslím, kedysi veľmi pekné povolanie.

č.2 ?

Z toho vyplýva aj odpočet na vašu druhú otázku, kde si myslím, že pacienti nás mnohokrát vnímajú ako predavačov, čo je v podstate aj pravda, pretože priestor a čas na nejaké rady a konzultácie sa veľmi zúžil.

č.3 ?

Do budúca si želám, aby sa vrátil čas, keď majiteľom lekární mohol byť iba lekárnik, ktorý bol priamo v lekárni a detailne poznal problematiku lekárenstva, aj keď viem, že je to už nemožné.

PharmDr. Ján Valjan
Lekáreň Statim
Spišská Nová Ves

č.1 ?

Ako lekárnik pracujem viac ako 36 rokov. Pokiaľ porovnávam moju osobnú spokojnosť, žiaľ musím skonštatovať, že situácia sa veľmi, veľmi zhoršila. Do lekárenstva prenikli také prvky, že moji učitelia lekárenstva sa musia v hrobe obracať. Dokonca v niektorých prípadoch, prepáčte za výraz, sa musia točiť ako ventilátor. A nik ma nepresvedčí, že to nemohlo byť inak. Žiaľ, v niektorých prípadoch mnohí mladí absolventi farmácie ani nevedia, čo je lekárneľ a mýlia si ju s lepšou drogériou. Ja som už ilúzie stratil a pomaly už strácam aj chuť do práce. To je na tom to najsmutnejšie.

č.2 ?

V otázke daný časový interval je príliš málo „historický“. Skúsme porovnať vnímanie lekárnik v časoch, keď začínal pracovať v lekárni môj otec (v roku 1951), prípadne moja tetička (v roku 1925) a dokonca sem môžem počítať už aj seba, sa pohľad verejnosti na lekárnikov zmenil. Žiaľ k horšiemu. Na môjho otca pacienti spomínajú nie preto, že by im dával zľavy, mal akcie na lieky a podobne, ale preto, že sa vedel s ľuďmi porozprávať, vedel poradiť, zabezpečiť liek a preto je dodnes vnímaný ako Pán Lekárnik. Mne už sa také stať nemôže. A som z toho smutný.

č.3 ?

Čo si priať do budúceho roku, čo sa týka samotného lekárenstva? Aj keď viem, že moje želanie je neskromné, aby sa lekárniam vrátil charakter zdravotníckeho zariadenia a lekárnikom okrem toho tradičného zdravia, aby opäť boli vnímaní ako zdravotnícki pracovníci. Mám dojem, že o tom rozhodujú úplne, ale úplne iní.

doc. RNDr. Magdaléna Fulmeková, CSc.
vedecská sekretárka
Slovenská farmaceutická spoločnosť

č.1 ?

Osobne som s povolaním lekárnik absolútne spokojná, splnil sa mi sen a to učiť budúcich lekárnikov a pritom pracovať ako lekárnik, ktorý spája teóriu s praxou. Trápi ma však, že z „Ars Pharmaceutica“ a lekárnik sa stáva vplyvom spoločnosti, v ktorej žije viac a viac „obchodník“. Žiaľ v našom slobodnom povolaní je to smutné, alebo už sme oň prišli? Veľké zmeny sa udiali odvtedy, čo som skončila školu a začala som pracovať na „Alma mater“, ktorá pre mňa znamenala svet.

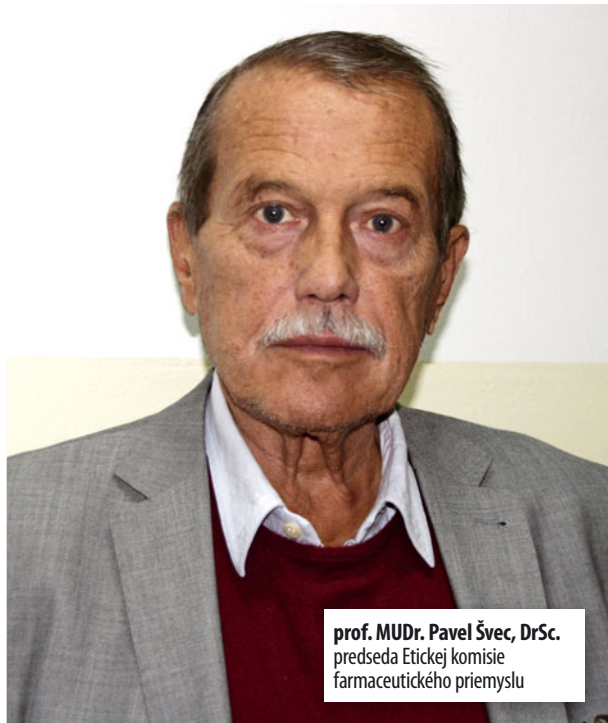
Práca s mladými ľuďmi človeka obohacuje, cíti sa mladší ako sám je. A mne sa to podarilo, učiť a všetky znalosti získané v teórii si potvrdzovať a overovať prakticky. Súčasne odovzdávať svoje vedomosti a laboratórne zručnosti mojim študentom. Zmeny nastali nielen pri výkone profesie, ale aj v smerovaní našej lekárskej profesie. V samotných informačných technológiách. Získavanie informácií o nových liekoch, liečebných postupoch, internetizácia celej spoločnosti, rýchla mobilná komunikácia prakticky s celým svetom. Je to prínos aj pre lekárku, ale môže to byť aj strata slobody človeka, jeho zdravého ratia, ľudskosti, obyčajného človečenstva. Nastala veľká honba za matériou, niet času sa zastaviť a ísť pokojne do kina, divadla, alebo stretnúť sa bez toho, že by sme sa neponáhľali. Nemám pocit, že by sa naša profesia vzdalovala od odbornosti, myslím si a moja prax mi to potvrdzuje, že farmaceuti (lekárnici) mali dobrých učiteľov na Farmaceutickej fakulte, ale i učiteľov v praxi, nielen počas štúdia, ale i po nástupe do praktického života. Kompetencie lekárnik, áno niektoré sa strácajú, ale ďalšie sa vytvárajú, alebo pridávajú. Posledná je správne zadanie diagnózy k predpísanému lieku.

č.2 ?

Vnímanie lekárskej profesie pred 35 rokmi bolo pre mňa niečo posväcujúce, čo voňalo tajomne, napr. príprava piluliek v pilulkovnici, to vyžadovalo veľa zručnosti, presnosť váženia, neboli digitálne váhy, napriek tomu sa pripravovali lieky so silne účinnými liečivami v lekárňach individuálne. Vývoj musí ísť dopredu, raz letí ako blesk, potom trochu ustane, ale kráča ďalej. Keďže i môj manžel bol lekárnik a veľmi dobrý lekárnik, ktorý často slúžil nočné, pacienti sa dlho po odchode z tohto sveta naňho pýtali. To je tá spätná väzba, keď pacient má svojho lekárnik. Vefa sa zmenilo, prišlo dobré i zlé. Prišla super technika, nové účinné lieky, nové terapie, ale prišli i krivé charaktery, človek na človeka nemá čas.

č.3 ?

Moje pranie pre oblasť farmácie je, aby profesia lekárnik našla svoje pevné miesto v super dokonalej spoločnosti, aby sa vrátila ľudskosť, aby technika nebola pánom, ale sluhom, pomocou človeku, ľuďom, ktorí budú mať viac času na seba, na relax, na svoje deti, nezabudnú dať pohladenie svojej manželke, manželovi, budú mať čas na rodinu, priateľov a hlavne, budú si ctíť svoju profesiu, ale aj profesiu svojich partnerov (lekárov), ako aj ostatné profesie, ktoré spoločnosť potrebuje. Moji rodičia i starí rodičia nám vždy hovorievali: každá profesia je dôležitá pre teba i pre ostatných, tak tú svoju vykonávajú čestne a poctivo, ľudsky a so znalosťou. Želám všetkým krásne vianočné sviatky a šťastlivý nový rok.

prof. MUDr. Pavel Švec, DrSc.
predseda Etickej komisie
farmaceutického priemyslu

č.1 ?

Profesiou nie som lekárnik, ale vo svete farmácie a lekárenstva pracujem už viac ako 40 rokov. Profesia lekárnik sa v posledných dvoch desaťročiach dramaticky mení, pričom popri orientácii na liek sa pozornosť lekárnik v súčasnosti viac obracia aj na pacienta. Táto skutočnosť sa iba málo prejavuje v pregraduálnom vzdelávaní, viac sa akcentuje v špecializačnom štúdiu a kontinuálnom vzdelávaní. Orientácia na pacienta si vyžaduje viac odbornosti a času, ktorý lekárnikovi ukrájajú z dnešného pohľadu „nútené práce“ ukladané poisťovňami a štátnou správou.

č.2 ?

Zhruba pred časom, na ktorý sa pýtate som čítal prácu prinášajúcu analýzu dôvery občanov k rôznym profesiám a lekárnici sa v nej objavili na druhom mieste, hneď za pilotmi dopravných lietadiel! Dnes by u nás takéto postavenie získali ťažko. Väčšina laickej verejnosti verí, že za problémy s liekmi – dostupnosť, doplatky, ale aj ceny zodpovedajú lekárnici. A nemožno sa diviť. V súčasnosti platná legislatíva degradovala zdravotnícke zariadenia – lekárne na obchody a v obchodoch cenu určuje predajca. Málokto z laickej verejnosti vie, že maximálne ceny liekov stanovuje MF, maximálna marža lekárne

Kam smeruje lekárenstvo?

je daná legislatívou a doplatky či plné hradenie pacientom stanovuje kategorizačná komisia. Nikoho z kompetentných nenapadlo, že pri priemerovaní ceny lieku na druhú najnižšiu v EU a degresívnej marži by bolo vhodné priemernú maržu lekární zvýšiť! Ako teda majú byť spokojní lekárnici ak, aj vzhľadom na bezbrehú liberalizáciu ministra Zajaca je 1/3 lekární existenčne ohrozená a 1/3 dokonca v červených číslach, teda pred bankrotom (Lekárnik č. 11 2013).

č.3 ?

Mojím želaním z krátkodobého hľadiska je popriať všetkým lekárnikom a farmaceutom pokojné a požehnané prežitie vianočných sviatkov a všetko dobré do nového roku 2014. Z dlhodobého hľadiska je to naprávanie chýb minulosti. Naprávať chyby je vždy ťažšie ako im predchádzať, ale netreba sa vzdávať. Osobne si myslím, že by bolo potrebné obnoviť funkčnosť a právomoci Lekárnickej komory ako profesijnej organizácie, ktorú minister Zajac zlikvidoval a zobrať si príklad z právnikov. Po druhé akcentovať odbornosť. Je nezmysel odbornosť nahradzovať praxou veď je jasné, že z pomocného robotníka na stavbe nebude ani po 25 rokoch praxe inžinier. Vo vzťahu k odbornosti je potrebné riešiť aj vlastníctvo lekární a najmä liekov. Ďalej je potrebné sa vrátiť aj k otázkam demografických a geografických kritérií. Tu sa nemožno vyhovárať na legislatívu EU, pretože princípy subsidiarity v oblasti zdravotníctva sú veľmi široké a máme preto dostatok príkladov z blízkyh štátov EU. Lekárstvo obklopuje rad ďalších problémov, ktoré nemožno všetky uviesť. Vari najvýznamnejším je obnovenie etických princípov v lekárstve. Len prísne dodržiavanie pravidiel etického kódexu lekárnika zabezpečí výkon lekárenskej starostlivosti ako slobodného a nezávislého povolania. Nie všetci si totiž uvedomujeme, že ľudstvu hrozí katastrofa nielen z globálneho otepľovania, emisií toxických látok do životného prostredia, likvidácie dažďových lesov, ale najmä z ignorovania morálnych hodnôt a negovania etických princípov.

PharmDr. Marcel Jusko, PhD.
Lekáreň U Samaritána
Michalovce

č.1 ?

Neustále sa obzerať dozadu a spomínať na „staré dobré časy“, v tom nevidím žiaden prínos. Zmeny, ktoré sa udiali, nenastali svojvoľne, veď napokon boli a sme ich súčasťou. Ak by sme neukázali, ako urobiť z lekárstva biznis my sami, len ťažko by sa im podaril takýto prielom. Možno sme boli silní v slovách, ale nie v činoch.

Je nevyhnutné nanovo „zadefinovať“ postavenie a obsahovú náplň lekárstva. Lekárstva zameraného na pacienta. Budúcnosť nemôže byť len o zásobovaní liekmi, prečítaní Rp, podaní škatulky a v ojedinelom prípade príprave IPL, na ktoré si mnohí z nás zvykli.

Moja predstava o lekárstve je o pridanej hodnote, kde budeme môcť v plnom rozsahu uplatniť nadobudnuté vedomosti a reálne prevzeme zodpovednosť za liečbu pacienta. V súvislosti s e-Health-om, ak neurobíme maximum preto, aby sme mali možnosť aktívne vstupovať do zdravotných záznamov pacientov a odborne spolupracovať s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi, tak opäť raz ostaneme vypojení zo systému.

Čo všetko sme ochotní pre to obetovať, aby sme po rokoch na súčasnosť, ktorú žijeme nemuseli opäť spomínať ako na „staré dobré časy“? Nestačí o veciach len rozprávať, ale prestať sa hrať na vlastnom piesočku a hájiť vlastné záujmy. Je nevyhnutné spolupracovať a vytvárať priestor pre tých, ktorí môžu byť prospešní v zmysle rozvoja odboru lekárstva a jeho napredovania, v opačnom prípade ho naďalej devalvujeme na úroveň obchodu.

č.2 ?

Otázka by mala smerovať skôr k pacientom, alebo už klientom?

č.3 ?

Upriamiť pozornosť nie na lekára, ale na konkrétneho lekárnika, pretože ten je nositeľom odbornosti a kvality poskytovania lekárenskej starostlivosti.

Preložila a spracovala:
Mgr. Eva Kozáková

V súčasnosti aktuálna a často prejednávaná problematika paralelného obchodu s liekmi zo Slovenska vzbudila pozornosť už aj v zahraničí. Pripravili sme pre vás spracovaný preklad článku, ktorý bol nedávno na túto tému publikovaný v Nemecku.

Ministerstvo:

Lekárnici rozosievajú paniku

■ Paralelný obchod s liekmi na Slovensku vedie k stále väčším problémom s dodávaním liekov do lekární. Hoci slovenská vláda už prijala opatrenia, aby export obmedzila, veľa pacientov musí na svoje lieky čakať. Lekárnická komora zverejnila zoznam s 200 prípravkami, ktoré sú len ťažko dostupné. Ministerstvo zdravotníctva to však odmieta a tento krok komory považuje za šírenie poplašných správ.

Zo Slovenska do Čiech, Nemecka, Litvy, Dánska a Veľkej Británie

■ Oficiálne čísla nie sú k dispozícii, ale podľa posúdenia odborníkov dochádza k reexportu až 30-ich percent liekov zo slovenského trhu. Takmer polovica je dodávaná do susednej krajiny – Česka. Jedna štvrtina ide do Nemecka. Ostatné krajiny, do ktorých sú slovenské lieky ďalej predávané sú Litva, Dánsko a Veľká Británie.

■ Na tento lukratívny obchod sa špecializuje celý rad sprostredkovateľov (medzičlánkov v obchode). Vedúcimi poskytovateľmi v tomto smere sú Transmedic, Azet, Retia, Evopharm, Dineras, Roncor, CS, Pharex, Medicarm a Pharmagen. Čiastočne za týmito spoločnosťami stoja v pozadí spoločnosti podnikateľov z dodávateľských krajín (krajiny dovozu). K odberateľom patria aj nemeckí reimportéri ako Orifarm, CC Pharma a ACA Müller.

Aranesp, Exjade a Cellcept o 80 % lacnejšie ako v Nemecku

■ Skutočnosť, že podnikanie tohto druhu je na vzostupe, je spôsobená nízkymi cenami liekov. Prípravky ako Aranesp, Exjade a Cellcept sú na Slovensku približne o 80 % lacnejšie ako v Nemecku. Jednu tretinu z ceny lieku na nemeckom trhu stoja prípravky ako Cymbalta a Neupogen. Lieky ako Neulasta, Zypadhera, Caelyx a Myfortic stoja približne jednu polovicu

z ceny v Nemecku. Pri prípravkoch ako Sutent, Vimpara, Gleevec, Avastin, Herceptin, Mircera a Xeloda môžu paralelní obchodníci ešte stále profitovať z prírážky vo výške 30 %.

■ Pretože veľkodistribútori si musia ďalší predaj liekov do zahraničia nechať schváliť úradmi, hľadajú exportéri lekárne, ktoré tieto lieky pre nich objednávajú a ďalej im predávajú. Údajne boli lekárnikom poskytnuté aj peniaze pre založenie pobočky verejnej lekárne sledujúcej tak hlavný cieľ – rozšírenie siete.

Výrobcovia majú stanovené povinné kvóty

■ Farmaceutickí výrobcovia majú pre svoje dodávky liekov stanovené povinné kvóty. Niektorí uskutočnili opatrenia a čiastočne objednávajú si môžu len lekárne s odpovedajúcimi odbornými lekármi sídlacimi v ich blízkosti. Pre prípady objednávania obzvlášť drahých liekov ako Humira a Myfortic musí lekárnik farebne naskenovať lekársky predpis a zaslať ho výrobcovi. V tomto prípade, ak všetko bude dobre prebiehať, je tento preparát zaslaný po týždni.

Panika?

■ Aby lekárnická komora upozornila na tento problém, zverejnila zoznam s 200 ťažko dostupnými liekmi a príslušnými cenovými rozdielmi medzi krajinami. Ministerstvo zdravotníctva lekárnikom vyčíta, že prostredníctvom nepravdivých informácií šíria medzi obyvateľstvom paniku. Podľa ministerstva sú všetky na zozname uvádzané lieky dostupné minimálne cez jedného dodávateľa, jedna tretina z toho dokonca prostredníctvom štyroch sprostredkovateľov.

■ Od nástupu Zuzany Zvolenskej do funkcie ministerky zdravotníctva došlo k viacerým legislatívnym zmenám s cieľom zlepšenia dostupnosti liekov pre pacientov. Úrady permanentne monitorujú dostupnosť liekov. Od začiatku roka sú všetky vývozy kontrolované. Viackrát boli zakázané a dokonca bola uložená aj jedna pokuta vo výške 10 000 eur.

Zdroj: APOTHEKE ADHOC, zo dňa 28.11.2013

DermoXEN

Starostlivosť pre ženy v ktoromkoľvek období

Žena je počas svojho života vystavená neustálym hormonálnym zmenám. V jej tele prebieha mnoho fyziologických procesov, ktoré môžu ovplyvniť jej fyzickú aj psychickú pohodu. Správny životný štýl je preto prvým krokom k dosiahnutiu vnútornej harmónie a rovnováhy.

Starostlivosť o seba znamená predovšetkým poznať svoje vlastné telo a všetko čo potrebuje, aby ste ho udržiavali vo forme. Mechanizmy, ktoré chránia ženu proti šíreniu patogénov, sú regulované produkciou estrogénov, sú v rôznych obdobiach ženy rôzne – iné sú v mladosti, iné v reprodukčnom veku či v menopauze.

■ Hormonálne hladiny menštruačného cyklu vytvárajú priaznivé podmienky pre antimikrobiálnu ochranu pošvy.

■ Estrogény sa priamo podieľajú na syntéze kyseliny mliečnej, ktorá udržiava fyziologickú kyslosť slizníc. Podľa zmeny produkcie estrogénov, sa preto mení aj hodnota pH a je rôzna v závislosti od životných období, v ktorých sa práve nachádza.

■ U mladých dievčat je hladina pH neutrálna. Nástupom produkcie estrogénov v puberte, ktorá je spojená so zhrubnutím pošvovej steny a rastúcim obsahom glykogénu, rastie aj množstvo laktobacilov a pH klesá pod 4,5. Kyslosť vaginálnej mikroflóry je zaručená predovšetkým prítomnosťou laktobacilov, bežne prítomných vo vagíne. Ich úlohou je fermentácia glukózy na kyselinu mliečnu, čím sa zaisťuje kyslosť vaginálneho prostredia a zabezpečuje stabilita pH.

■ Pre správnu intímnu hygienu je práve z tohto dôvodu nevyhnutné brať do úvahy tieto zmeny a je veľmi dôležité ju prispôbiť jednotlivým fázam života ženy.

DermoXEN predstavuje novú éru intímnej hygieny

■ DerموXEN je nová línia produktov, určená pre intímnu hygienu, ako výsledok neustáleho výskumu a hľadania riešení pri gynekologických obtiažach. Všetky prípravky sú vyrobené z prírodných výťažkov s preukázanou účinnosťou. Čistia do hĺbky a zanechávajú príjemný pocit sviežosti a intímnej pohody. Prípravky DerموXEN sú navyše vyrobené tak, aby boli vhodné aj na najcitlivejšiu pokožku, a aby sa minimalizovalo riziko rozvoja alergie.

■ Dermatologická bezpečnosť prípravkov DerموXEN bola hodnotená epikutánnymi testami in vivo na vzorke 20 zdravých žien (neboli zaznamenané žiadne alergické reakcie), testom cytotoxicity in vitro na vzorke vaginálneho epitelu a testom na prítomnosť ťažkých kovov. Obsah niklu bol menší ako 0,00001%.

Intímne čistiace gély DerموXEN sú špecificky vyrobené pre ženy, v jednotlivých fázach ich životného cyklu.

■ ■ ■ **DerموXEN ANTI-ODOUR FRESH**

– intímny čistiaci gél proti zápachu

– fyziologické pH

Pre ženy v produktívnom veku

Gél obsahuje prebiotiká, ktoré pomáhajú

potlačiť rast patogénnych mikroorganizmov, ktoré spôsobujú intímny zápach a éterické oleje z medovky a citrónely, ktoré majú osviežujúci a upokojujúci účinok.

■ ■ ■ **DerموXEN PRONEEM**

– intímny čistiaci gél – fyziologické pH

Tehotenstvo a menštruácia

Gél obsahuje výťažky z kotvičnika zemného, ktorý bezpečným spôsobom potláča rozmnožovanie baktérií, propolis a olej z nimbovníka, ktoré majú zvláčňujúci a zvlhčujúci účinok.

■ ■ ■ **DerموXEN 4 GIRLS**

– intímny čistiaci gél pre dievčatá

– neutrálna pH

Pre malé dievčatá

v predpubertálnom veku

Gél obsahuje výťažky z propolisu a olej z nimbovníka, ktoré majú upokojujúci a zvlhčujúci účinok a prebiotiká, ktoré chránia citlivé prostredie vo vagíne malých dievčat.

■ ■ ■ **DerموXEN LENITIVO**

– intímny čistiaci gél pri vaginálnej suchosti

– fyziologické pH

Pri vaginálnej suchosti

Gél obsahuje výťažky z lotosového kvetu s čistiacimi a zvlhčujúcimi účinkami a výťažky z baobabu a serenoj plazivej, ktoré pôsobia upokojujúco. Aloe vera má zvlhčujúci a ochranný účinok.

Všetky prípravky DerموXEN nájdete v lekární.

Výrobca:
EKUBERG PHARMA S. r. l.
www.dermoxen.com

Výhradný dovozca:
REGIMED SR s. r. o.
Drieňova 1/F, 821 01 Bratislava
www.regimed.sk

Zoznámte sa s členmi manažmentu spoločnosti UNIPHARMA

Možno poznáte ich tváre, no stále neviete, akú funkciu v Unipharme zastávajú. Alebo viete názov ich pozície, no neviete si predstaviť, čo všetko so sebou nesie. Aj preto sme sa rozhodli predstaviť vám ich. Sú to osoby dôležité pre chod jednotlivých úsekov spoločnosti ako aj celej Unipharmy. Členovia nášho manažmentu sa nám otvorili a prezradili niečo zo svojho pracovného a súkromného života. Kto sú, kam smerujú a čo ich napína sa dočítate na nasledujúcich stránkach nášho decembrového čísla.

Ing. Marcela Sánchez, riaditeľka divízie ekonomiky a služieb

Unipharma sa stala pojmom na trhu

Na úvod sa trošku našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Študovala som v Bratislave na Obchodnej fakulte Ekonomickej univerzity odbor Zahraničný obchod a hospodárska diplomacia (na základnej a strednej škole ma najviac bavili matematika a cudzie jazyky a na túto školu sa prijímacie skúšky robili z matematiky a dvoch cudzích jazykov). Keďže som bola absolventkou Strednej ekonomickej školy, už počas štúdia som pracovala v spoločnosti, ktorá poskytovala služby v oblasti účtovníctva, daňového poradenstva a ekonomických analýz.

Pred nástupom do Unipharmy som pracovala ako finančná riaditeľka v jednej holandskej IT spoločnosti a zodpovedala som za finančné riadenie, finančný kontroling a personalistiku v bratislavskej a pražskej pobočke. Po nástupe na materskú dovolenku som sa však vrátila do svojho rodiska – do Prievidze. V čase, keď som zvažovala ukončenie rodičovskej dovolenky a návrat do pracovného života sa môj životopis dostal do rúk personálneho riaditeľa Unipharmy, ktorý ma presvedčil, aby som začala pracovať pre Unipharmu. Do Unipharmy som nastúpila v lete 2009 a som rada, že som mohla svojou „troškou do mlyna“ pomôcť tomu, aby Unipharma fungovala lepšie a efektívnejšie. Som na túto spoločnosť hrdá, lebo hoci je to spoločnosť z malého mesta a len so slovenským kapitálom, stala sa pojmom na trhu a vo všetkých smeroch je rovnocenným

a silným konkurentom trhovej jednotky – spoločnosti so zahraničným kapitálom a zahraničným know-how.

Pôsobíte na pozícii riaditeľky divízie služieb, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Pod moje kompetencie spadajú ekonomický úsek, úsek IT a prevádzkový úsek.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre vašu divíziu pozitívne výsledky?

Pre mňa rok 2013 ešte zďaleka nie je „za nami“. My ekonómovia máme „za nami“ až po tom, keď máme spracovanú účtovnú závierku, daňové priznanie a ukončený audit. Z tohto hľadiska nám najťažšie obdobie roka ešte len začína.

Ale... aby to nevyzeralo, že sa chcem vyhnúť odpovedi... Za najpozitívnejšie vnímam to, že sa nám darí úspešne vysporadúvať s legislatívnymi zmenami, ktorých je čím ďalej tým viac a čím ďalej tým menej času majú firmy na to, aby novú legislatívu zapracovali do svojich procesov. A je to o to horšie, že väčšina novej legislatívy

neprináša nič pozitívne ani nám, ani našim obchodným partnerom – klientom či dodávateľom, ani pacientom.... Len čím ďalej tým viac administratívnej záťaže. Musím však spomenúť aj to, že v r. 2013 ma pocitom radosti a hrdoosti naplnili aktivity kolegov z úseku IT, ktorí prišli nie s jedným, ale hneď s niekoľkými zlepšovacími návrhmi, a tiež nový prevádzkový riaditeľ, ktorý markantne skvalitnil fungovanie úseku prevádzky.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

I naďalej podporovať a zefektívňovať core procesy v Unipharme, aby Unipharma i naďalej mohla byť spoľahlivým, serióznym a stabilným partnerom svojim klientom, dodávateľom i zamestnancom.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺. Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Počas vianočných sviatkov je pre mňa najdôležitejšie tráviť ich s rodinou. Keďže minulý rok sme trávili Vianoce a Nový rok so starými rodičmi, tetami, strýkmi a ďalšou rodinou z manželovej strany na Kube, tento rok zostaneme na Slovensku a užijeme si slovenskú časť rodiny, sneh a snád aj lyžovačku.

RNDr. Igor Šušal, PhD., riaditeľ divízie distribúcie

Naše autá najazdia ročne do lekární takmer šesť milión kilometrov

Na úvod sa trošku našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Vyštudoval som Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave, odbor chémie a matematika, následne som pokračoval v postgraduálnom štúdiu a to na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky. Po skončení internej časti postgraduálu som ešte chvíľu pôsobil na fakulte ako odborný asistent na Katedre geometrie a počítačovej grafiky. Od 1.1.2000 som nastúpil do Unipharmy na pozíciu logistik, ale prostredie Unipharmy som začal nasávať už od 20. decembra 1999, kedy som dva týždne brigádoval v sklade. Už vtedy som považoval za veľkú výzvu byť aktívnou súčasťou úspešnej a stabilnej firmy a spolupodieľať sa na procesoch a činnostiach, na konci ktorých je človek, ktorý potrebuje a čaká pomoc od svojho lekárnik. Bola a je mi zároveň veľmi sympatická vízia Unipharmy byť viacgeneračnou spoločnosťou. Dnes je pre mňa Unipharma číslom jeden aj preto,

lebo som tu spoznal veľa ľudí – kolegov, kvôli ktorým sa do práce teším, to je pre mňa rovnako dôležité.

Pôsobíte na pozícii riaditeľa divízie distribúcie, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Distribúcia v ponímaní Unipharmy začína dovozom tovaru od výrobcov a dodávateľov do našich skladov, ich prijatím, kontrolou a uskladnením, ďalej v následnej príprave, kontrole a balení objednávok, pokračuje expedíciou do našich áut, samotnou prepravou až po odovzdanie tovaru našim klientom. Okrem týchto činností sa v rámci distribúcie rovnako staráme aj o tovar v našich konsignačných a colných skladoch. Všetky procesy, aj samotné skladovanie, podlieha prísny požiadavkám a normám, ktoré musíme spĺňať nielen v našich skladoch, ale aj v distribučných autách a rovnako ich musíme rešpektovať aj pri výbere a vzdelávaní našich zamestnancov. Toto všetko vykonáva v troch obchodno-distribučných strediskách viac ako 300 expedientov, vodičov a referentov a riadi viac ako 20 vedúcich zamestnancov, v podstate 24 hodín – denne aj v noci.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre vašu divíziu pozitívne výsledky?

Určite áno. Spoločne sa nám darí plniť tvrdé kritériá na kvalitu našej práce a rovnako na hospodárnosť činností v samotnej distribúcii. Pre rok 2013 sme si o. i. stanovili, že z našich skladov do lekární dodáme 99,99% zo všetkých takmer 15 mil. vyskladnených položiek bez chyby, resp. bez reklamácie. Rovnako prísne normy sme si stanovili aj na ekonomiku prepravy UP, veď naše autá najazdia ročne do lekární takmer 6 mil. km. Veľmi pozitívne hodnotím aj súčinnosť ostatných úsekov a oddelení v UP, či už pri plnení náročných kritérií externých auditov našich konsignačných partnerov, kde sme aj tento rok obstáli na výbornú, alebo pri ďalšom tohtoročnom rozširovaní vyskladňovacích liniek v UP.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Rýchlosť, kvalita, spoľahlivosť a flexibilita servisu UP smerom k našim klientom je to, čo chceme sústavne posúvať smerom dopredu, platí to aj pre ďalší rok. Nové informačné technológie, kvalitné a dostatočne veľké skladové priestory, či vozový park, ale aj kvalitní zamestnanci, stoja Unipharmu nemalé finančné prostriedky. Aj z tohto dôvodu budeme na seba rovnako prísni aj z pohľadu ekonomiky našich činností, pretože tieto značne ovplyvňujú tvorbu zisku v Unipharme.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke. Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Vianočné sviatky trávim zásadne so svojou rodinou. Je celkom možné, že by ste ma našli aj doma pred telkou, napr. pri sledovaní rozprávky Pyšná princezná ☺

RNDr. Štefan Barmoš, riaditeľ ODS Bratislava

Aj keď spotreba liekov klesá, my sme neklesli

Na úvod sa trošku našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Študoval som na Farmaceutickej fakulte UK v Bratislave, tu som aj spravil rigoróznú prácu a obhájil titul doktora prírodných vied v odbore farmácia. Pôvodne som pracoval v nemocničnej lekární Vojenskej nemocnice Ružomberok, neskôr v nemocnici Ministerstva vnútra v Bratislave a tri roky v Inforame ako vedúci oddelenia marketingu. V Unipharme pracujem od roku 2000 a musím povedať, že som na pozícii riaditeľa vtedy ešte pobočky Bratislava našiel spojenie manažérskej práce s odbornosťou.

V čase môjho nástupu bola spoločnosť v pôvodných priestoroch na Tehelnej ulici, ale už

6. decembra 2002 sme strihali pásku v novopostavenom obchodno-distribučnom stredisku Unipharmy na Budatínskej ul. č. 18 v Bratislave - Petržalke, kde pôsobíme doteraz. Za tých 10 rokov sme si museli prenajať ešte ďalší priestor, čo svedčí o raste a rozvoji strediska, s ktorým sa rozrástol aj jeho región. Zabezpečujeme dodávku liekov do Bratislavy a okolia, ale aj do Skalice, Myjavy, Piešťan, Hlohovca, Galanty, Serede či Štúrova. Postupom rokov sa rozrástol aj počet zamestnancov – z pôvodných 27 na súčasných 160. Zaviedol sa tiež nový informačný systém a automatická linka, čo výrazne urýchľuje proces vybavenia objednávok a distribúcie liekov našim odberateľom.

Pôsobíte na pozícii riaditeľa strediska v Bratislave, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Riaditeľ strediska Bratislava je zodpovedný za celkový chod distribúcie v tomto regióne. Hlavná úloha spočíva v koordinácii činností jednotlivých úsekov na stredisku, ale aj koordinácia v rámci Unipharmy. Zároveň je to aj riešenie otázok logistiky a najmä sortimentu. Významnou súčasťou je aj riadiaca práca, teda pravidelné porady s manažmentom strediska, účasť na poradách a pod. Dôležitou súčasťou mojej práce je kontrolná činnosť v rámci strediska, nakoľko som aj odborným zástupcom a zodpovedám za dodržiavanie Správnej veľkodistribučnej praxe v plnom rozsahu.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol

pre bratislavské stredisko pozitívne výsledky?

Legislatíva ani celospoločenská klíma distribúcií do kariet príliš nehrajú, neustále sa nám zvyšujú náklady i prácnosť distribúcie, marža klesá. Jednoducho povedané, za málo peňazí robíme veľa muziky, čo si málokto uvedomuje. Z uvedených dôvodov naše očakávania v r. 2013 neboli naplnené, napriek tomu by som chcel zdôrazniť stabilitu firmy ako celku a jej neustále napredovanie. Aj keď sme výrazne oproti r. 2012 nenarástli, ani sme neklesli, čo hodnotím pozitívne.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Veľmi si želim, aby bol rok 2014 lepší ako predchádzajúci, aby štát konečne zasiahol a dal veci na pravú mieru. Nech nemusíme našim odberateľom vysvetľovať, prečo je toto tak a tamto zase inak, prečo nemáme niektoré vitálne dôležité lieky atď. My na našom stredisku by sme chceli tiež prispieť k lepším výsledkom ďalším skvalitnením nášho servisu tak, aby boli naši obchodní partneri s našou prácou maximálne spokojní.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺

Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Vianoce pravidelne trávim v kruhu svojej rodiny doma v Bratislave. Nie som ten typ, ktorý by cestoval niekde do zahraničia. Rodina bola vždy na Vianoce spolu. Nebude tomu inak ani tohto roku. Oddýchnem si teda pri vôni vianočného stromčeka, medovníčkov a vareného vínka v kruhu mojich najbližších.

Mgr. Juraj Nikodémus, vedúci právneho odboru

Zabrániť vzniku ťažko vymožiteľných pohľadávok je stále náročnejšie

Na úvod sa trochu našim čitateľom predstav. Kde si študoval a následne pracoval pred nástupom do Unipharmy? Odkedy si zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre teba voľbou číslo jeden?

Môžem s hrdosťou povedať, že som študoval právo na UPJŠ v Košiciach v rokoch 1997 až 2002, t. j. v čase, keď na škole pôsobilo množstvo erudovaných právnických kapacít, vrátane sudcov Ústavného súdu, ktorí mi dali nielen právne znalosti, právne myslenie, ale tiež vstúpili úctu k právu a k morálnym hodnotám, pričom spomeniem najmä také kapacity ako Ján Mazák, Alexander Bröstl či Peter Vojčík. No a vďaka štúdiu v Košiciach sa cítim aspoň tretinovým východniarom a mám tam množstvo dobrých priateľov. Po návrate do rodného Partizánskeho som sa ako absolvent práva uplatnil v neďalekých Dolných Vesteniciach, kde som v gumárenskej výrobnej firme pôsobil na personálno-právnom oddelení. Na veľkú výzvu som čakal štyri roky, a tou výzvou bola práve Unipharma, v ktorej pôsobím od roku 2006. Zaujal ma príbeh vzniku a vybudovania silnej distribučnej spoločnosti, jej filozofia byť lekárnickou akciovou spoločnosťou a možnosť odborne a manažérskeho rásť práve v tejto spoločnosti.

Pôsobíš na pozícii vedúceho právneho odboru, čo všetko spadá pod tvoje kompetencie a čo máš teda „pod palcom“?

Právny odbor vnímam ako servisný odbor pre ostatné útvary spoločnosti, ako aj pre dcérske spoločnosti Unipharmy. Tvorb

a kontrola zmlúv, podávanie právnych stanovísk, výklad legislatívy, a najmä práca s pohľadávkami, hľadanie riešení ako zabrániť vzniku ťažko vymožiteľných pohľadávok, ako pomôcť klientom aj v ťažkých časoch lekárne tak, aby obchodovanie pokračovalo, lekáreň prosperovala a pohľadávky Unipharmy boli zdravé. Keďže situácia nezávislých lekární je vzhľadom na existujúcu legislatívu a situáciu na trhu stále náročnejšia, absolvujeme množstvo rokovaní s našimi klientmi a musím povedať, že v spolupráci s úsekom predaja a ekonomickým úsekom veľa krát vieme nájsť riešenie, ktoré vyhovuje všetkým stranám. Z personálneho hľadiska mám „pod palcom“ dvoch šikovných právnikov pôsobiacich na právnom odbore, a to Elenku Holickú a Stanislava Kováčika.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre tvoj úsek pozitívne výsledky?

Právny odbor sa podieľa na výsledkoch iných úsekov, poskytovaním kvalitného právneho servisu, poskytovaním súčinnosti pri jednaniach a hľadaní právnych riešení. Riešenie problémových pohľadávok,

korektné zmluvy uzatvárané spoločnosťou s našimi obchodnými partnermi a spokojnosť kolegov s požadovanými výstupmi práce právneho odboru, považujem za hlavné meratele výsledkov právneho odboru. Tento rok bol náročný, mám z neho však celkovo pozitívny pocit.

Môžeš nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú Tvoje ciele a zámery?

Medzi pracovné ciele považujem viesť právny odbor tak, aby bol silným článkom spoločnosti s erudovaným tímom ľudí. Za hlavný cieľ by som označil zabránenie vzniku ťažko vymožiteľných pohľadávok, čo je v dnešnej dobe stále náročnejšie a vyžaduje si veľa úsilia.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺ Ako zvykneš tráviť vianočné sviatky a kde Ťa počas nich môžeme nájsť?

Doma v Prievidzi. A keďže pod stromčekom bude preklad novej knihy od Haruki Murakamiho, tak v myšlienkach niekde v Japonsku ☺

Mgr. Michael Kotouček, riaditeľ pre predaj

Mojím cieľom je bezpečné, obojstranne výhodné spolupracovanie s našimi partnermi

Na úvod sa trošku našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Študoval som na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. K farmácii som bol vedený dá sa povedať od mala – obaja rodičia sú farmaceuti, takže som len pokračoval v duchu rodinnej tradície. Po štúdiu som nastúpil do belgickej farmaceutickej spoločnosti Solvay Pharmaceuticals, zaoberajúcej sa výrobou originálnych liekov, kde som pôsobil ako obchodný reprezentant 2 roky. Následne som pracoval 11 rokov v spoločnosti ratiopharm, vyrábajúcej generické lieky. Prešiel som si rôznymi pozíciami cez obchodného reprezentanta, produktového manažéra zodpovedného za marketing až po area manažera, kde som viedol tím predajcov pre

celé Slovensko. Doslovne som si „pre-skákal“ rôzne pozície, čo mi prinieslo množstvo skúseností vo všetkých oblastiach. Do Unipharmy som nastúpil ako riaditeľ pre predaj v roku 2009. Vždy som inklinoval k práci s predajcami, klientmi, ťahalo ma to neustále k obchodu, takže som túto pracovnú príležitosť bez váhania prijal.

Pôsobíte na pozícii riaditeľa pre predaj, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Pod moje kompetencie spadá celé oddelenie predaja – obchodní reprezentanti a telefonickí operátori všetkých troch stredísk Unipharmy. Z náhľadu som zodpovedný za to, aby spoločnosť Unipharma napredovala a plnila svoj cieľ v core biznise – teda, aby predávala. To je v dnešnej dobe však „menších“ 50 % práce oddelenia predaja – tých „väčších“ 50 %

je zodpovednosť za to, aby sme za tovar dostali včas a v celku zaplatení. Bohužiaľ, čím ďalej tým viac sa zaoberáme nielen predajom, ale najmä prevenciou, zabezpečovaním a riešením pohľadávok.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre váš úsek pozitívne výsledky?

Bol by som príliš negativistický, keby som povedal, že kvôli nie úplnému naplneniu našich očakávaní v oblasti predaja nevidím žiadne pozitívne výsledky. Naopak, čo sa týka prevencie a riešenia pohľadávok, v tomto roku sme prijali viacero úspešných opatrení, vďaka ktorým sme urobili výrazný posun vpred.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Mojím cieľom je dosiahnuť bezpečné obchodovanie s partnermi – lekárnikmi k maximálnej spokojnosti obidvoch strán. Budeme s našim tímom pracovať na neustálom prehľbovaní vzájomných vzťahov. Unipharma chce naďalej byť číslom 1 vo všetkých verejných lekárňach na Slovensku. V neposlednom rade sa zameriame na zlepšovanie spolupráce s družstvom Plus lekáreň a prostredníctvom akcií predstavíme lekárnikom bezkonkurenčné výhody členstva v Pluske.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺ Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Vianočné sviatky trávim každoročne v kruhu mojich najbližších – rodiny a priateľov a tento rok nebude výnimkou ☺

Ing. Lívia Kerumová, riaditeľka marketingu

Chceme byť No. 1 v každej dobrej lekárni

Na úvod sa trochu našim čitateľom predstav. Kde si študovala a následne pracovala pred nástupom do Unipharmy? Odkedy si zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre teba voľbou číslo jeden?

Študovala som na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, najskôr odbor ekonomika a manažment, následne po otvorení anglického programu odbor marketingový manažment. Unipharma bola mojou voľbou číslo jeden, pretože už moje štúdium bolo späté s touto firmou - letná prax na ekonomickom oddelení a bakalárska aj diplomová práca o tejto spoločnosti.

Počas posledného „študijného“ leta, v roku 2011, sa mi naskytla možnosť nastúpiť na prax na oddelenie marketingu, ako referentka. Unipharma patrí k spoločnostiam, ktoré dávajú možnosť uplatniť sa aj mladým ľuďom, takže moja prax bola nakoniec predĺžená a na oddelení marketingu som zostala pracovať aj po ukončení štúdia.

Pôsobíš na pozícii riaditeľky marketingu, čo všetko spadá pod tvoje kompetencie a čo máš teda „pod palcom“?

Pod moje kompetencie spadá oddelenie marketingu a redakcia časopisu Lekárník.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre úsek marketingu pozitívne výsledky?

Ak by som vychádzala z toho, že marketing ako súčasť core biznisu zohráva jednu z kľúčových úloh v plnení plánov predaja firmy a naše plány neboli plne docielené, odpovedala by som negatívne. Keď sa však pozriem na všetky aspekty marketingu v tejto oblasti – na legislatívne zmeny, ktoré neustále komplikujú bežné aktivity nášho oddelenia, na reguláciu v oblasti reklamy, podpory predaja a organizácií podujatí, tak môžem povedať, že sme to zvládli úspešne. Naším hlavným cieľom bolo aj v tomto roku budovanie a prehľbovanie vzťahov s našimi

partnermi – lekárnikmi a výrobnými firmami, vytváranie jedinečnej pridanej hodnoty, ktorá nás odliší od konkurencie. Medzi naše hlavné aktivity patrili vzdelávacie akcie v rámci Uniakadémie, ktoré sme organizovali na témy priamo „šité“ pre lekárnik v dnešnej dobe, ktoré mu reálne pomôžu v jeho každodennej činnosti. Na 14. lekárnickom kongrese sme otvorili problematiku efektívneho vedenia lekárne, ktoré je dnes cestou k úspechu každého lekárnik. Zorganizovali sme celoslovenské diskusie medzi predstaviteľmi lekárnickej a lekárskej obce s cieľom zlepšenia ich vzájomnej spolupráce v prospech pacienta. Zostali sme verní tradičným spoločenským a športovým aktivitám, ktoré majú svoje miesto v kalendári podujatí Unipharmy.

Všetky pozitívne výsledky sa ale podarilo dosiahnuť len vďaka šikovným a kreatívnym kolegom na oddelení marketingu.

Môžeš nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú tvoje ciele a zámery?

Možno to znie nadnesene, ale podnikanie je o vzťahoch – a práve naším cieľom na marketingu je tieto obojstranne prospešné vzťahy s klientmi neustále zosilňovať a prehľbovať. Vďaka našim aktivitám chceme spĺňať požiadavky klientov na servis a služby a byť číslom jeden v každej dobrej lekárni na Slovensku.

Z konkrétnych aktivít prezradím, že pripravujeme sériu regionálnych workshopov pre lekárnikov na tému efektívneho vedenia lekárne, marketingových aktivít v lekárni, merchandisingu, právnej a ekonomickej problematiky, ktoré budú vedené profesionálmi z praxe. Plánujeme sa venovať spoločným aktivitám s družstvom Plus lekáreň, aby sa pre lekárnikov stalo vďaka bezkonkurenčným benefitom postupne voľbou číslo jeden. Týmto však zďaleka náš kalendár podujatí nekončí, nechajte sa prekvapiť ☺

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺

Ako zvykneš tráviť vianočné sviatky a kde ťa počas nich môžeme nájsť?

Vianočné sviatky trávim každoročne spolu s mojou najbližšou rodinou, rovnako tomu bude aj tento rok. Čím som staršia, tým viac si čaro Vianoc užívam a teším sa, že tento rok ich strávime trochu ďalej od „civilizácie“, na chate v horách.

MVDr. Branislav Klopan, riaditeľ nákupu a výroby

Naším cieľom je neustále rozširovať sortiment o chýbajúce portfólio požadované zákazníkmi

Na úvod sa trochu našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Študoval som všeobecné veterinárne lekárstvo na Univerzite veterinárskeho lekárstva v Košiciach. Do Unipharmy som nastúpil hneď v lete 2001, po ukončení štúdia, avšak už od prvého ročníka som pravidelne trávil letné prázdniny pracovne v skladoch Unipharmy. Veterinárstvo som študoval najmä kvôli hospodárskym zvieratám – kravy, kone, ovce atď., ale keďže dochádzalo k redukcii počtu zvierat, ktorá bohužiaľ trvá dodnes, začal som hľadať iné možnosti uplatnenia môjho vzdelania a Unipharma bola voľbou číslo jeden.

Pôsobíte na pozícii riaditeľa úseku nákupu a výroby, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

K mojim kompetenciám patrí nákupovanie tovaru, resp. zabezpečenie kompletného sortimentu pre našich klientov – lieky, zdravotnícke

pomôcky, diagnostiká, veterinárne lieky, krmivá, výživové doplnky, kozmetika. Taktiež som zodpovedný za cenotvorbu, ktorá zahŕňa kontrolu vstupných príjmových cien, dodržiavanie legislatívnych obmedzení vo výške marže a výške úradne určenej ceny. Ako už z názvu mojej pozície vyplýva, zodpovedám aj za výrobu, resp. zabezpečenie zmeny obalov liekov podľa objednávok držiteľov registrácie.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre váš úsek pozitívne výsledky?

Už je zvykom, že každý rok prináša legislatívou podmienené zmeny, ktoré je nutné aplikovať – každá zmena je výzvou, keďže je nutné zabezpečiť správnosť údajov alebo činností, ktoré sú udržiavané alebo realizované v tiskoch záznamov. Osobne

si myslím, že sme tento rok zvládli napriek všetkým prekážkam úspešne a dosiahli sme pozitívne výsledky.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Mojím hlavným cieľom je rozšíriť sortiment o chýbajúce portfólio požadované zákazníkmi a hľadať cesty zjednodušenia a zladenia procesov práce zamestnancov nášho úseku.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺

Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Vianoce trávim každoročne zásadne len doma ☺ Vyslovene si užívam chvíle, keď niekoľko dní môžem stráviť v kruhu najbližších.

Ing. Miloš Majerník, PhD., ekonomický riaditeľ

Znižovanie nákladov je doslova podnikateľskou nevyhnutnosťou

Na úvod sa trochu našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Pozdravujem všetkých čitateľov nášho Lekárnika, mojou Alma Mater je Fakulta ekonomiky a manažmentu SPU v Nitre, kde som absolvoval všetky tri stupne vysokoškolského štúdia. V spoločnosti Unipharma, a.s. pracujem od leta tohto roka, v minulosti som pôsobil krátko v strojárskom odvetví a následne v liehovarníckom biznise. Paralelne som sa venoval určitú dobu aj pedagogickej činnosti na vysokej škole a lektorskej činnosti vo finančníctve. Okrem toho sa venujem projektovému manažmentu v oblasti podnikových fúzií a akvizícií a burzovému investovaniu. Tieto aktivity pre mňa predstavujú aj moje záľuby, takže ide o vhodné spojenie príjemného s užitočným, práce so záľubami. Význam niektorých udalostí človek docení a spozná až s odstupom určitého času, a keďže nemám vo zvyku ľutovať svoje rozhodnutia, aj moje pôsobenie v skupine Unipharma vnímam jednak ako profesijnú výzvu a zároveň ako možnosť byť súčasťou a môcť ovplyvniť smerovanie veľkej a ešte stále slovenskej firmy, čo už nie je v súčasnosti úplná samozrejmá, nakoľko situácia na trhu podľa mňa smeruje z dlhodobého hľadiska k ďalšej oligopolizácii aj tohto odvetvia hospodárstva.

Pôsobíte na pozícii ekonomického riaditeľa, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Do mojich kompetencií spadá riadenie troch oddelení ekonomického úseku: účtovné, finančné a kontrolingové oddelenie. Okrem toho sa venujem plánovaniu, reportingu a finančnému riadeniu celej skupiny Unipharma. Pozícia ekonóma vo firme je zároveň mierne nevďačná funkcia v tom, že musí niekedy vedieť vykomunikovať aj nepríjemné a nie vždy práve potešujúce správy pre manažment spoločnosti. Farmabiznis, v ktorom naša spoločnosť podniká, sa vyznačuje značnou legislatívnu

reguláciou, kedy sú naše výnosy určované zákonnými predpismi, ale naše náklady obstarávame na voľnom trhu, preto cost cutting (znižovanie nákladov) v našom prípade nie je len modernou ekonomickou frázzou, ale doslova podnikateľskou nevyhnutnosťou, od kvality ktorej závisí aj rentabilita nášho podnikania. Unipharma je kapitálovo výlučne slovenská spoločnosť, čo prináša so sebou určité špecifiká, ale aj nesporné výhody. Spoločnosť má za sebou veľmi zaujímavú históriu a pozitívny vývoj, na ktorý treba nadviazať, súčasnosť však zároveň prináša nové výzvy a možnosti, na zvládnutie ktorých sa osobne teším. Ďalší rozvoj spoločnosti, bude závisieť práve od kvality manažmentu, ktorý najviac ovplyvňuje vývoj firmy. Nie je teda dôvod na letargiu za minulými rokmi, pretože každá doba so sebou prináša príležitosti, ktoré treba vedieť správne uchopiť.

Rok 2013 je takmer za nami, pri niesol pre váš úsek pozitívne výsledky?

Čo sa týka ekonomického úseku, podarilo sa nám úspešne zvládnuť a parciálne eliminovať rastúcu prácnosť v procese spracovania účtovných dokladov indukovanú zvýšenými legislatívnymi požiadavkami. Náš úsek je špecifický tím, že s výnimkou mňa ide výlučne o ženský kolektív, s ktorým sa mi však veľmi dobre spolupracuje a komunikuje, a preto sa im chcem aj touto cestou poďakovať za doterajšiu spoluprácu.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

V pracovnom živote je mojím cieľom splnenie ambiciózneho, ale určite realistického firemného plánu a postupné zlepšovanie procesov v ekonomickej oblasti celej skupiny Unipharma. V súkromnom živote sa chcem viac venovať rodine, odbornej literatúre, sebarozvoju a zároveň viac času tráviť aktívnym športom, najmä basketbalom, a tým vylepšiť aj svoju fyzickú kondíciu.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺.

Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Napriek silnej komercionalizácii všetkých sviatkov, podstata Vianoc je kresťanská, preto miesto, kde trávim počas Vianoc viac času ako inokedy v priebehu roka dokáže každý zaiste ľahko odhadnúť.

V tomto období sa naplno venujem rodine, nakoľko v priebehu roka sa jej nemôžem venovať tak, ako by som sám chcel. Za túto obetavosť patrí srdečná vďaka mojej manželke, bez pomoci ktorej by som túto časovo náročnú funkciu nemohol zodpovedne vykonávať. V novom roku prajem čitateľom Lekárnika, ako aj celej skupine Unipharma veľa úspechov, pevne zdravie, pozitívne myslenie a splnené plány a predsavzatia.

Ing. Milan Kadnár, prevádzkový riaditeľ

Je pre mňa výzvou pracovať pre úspešnú a čisto slovenskú firmu

Na úvod sa trochu našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Študoval som technický smer na odbornom učilišti, strednej priemyselnej škole a vysokej škole. V tejto oblasti aj celý život pôsobím. Pracoval som s ľuďmi, ktorých som nielen riadil, ale aj sa veľa od nich naučil. Takých mám aj v Unipharme, kde som pred rokom nastúpil do zamestnania. Bola a je to pre mňa výzva pracovať pre úspešnú a čisto slovenskú firmu.

Pôsobíte na pozícii prevádzkového riaditeľa, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Ako samotný názov hovorí, pod palcom mám spolu so svojimi spolupracovníkmi všetko, čo sa týka bezproblémového chodu prevádzky, či už je to v centrále Unipharmy Bojnice, alebo v jednotlivých Obchodno-distribučných strediskách (ODS) Prešov a Bratislava vrátane Unikliniky kardinála Korca v Prievidzi. Tieto úlohy zabezpečujeme viacmenej nepretržite prostredníctvom odboru dopravy, prevádzky a údržby a odboru správy objektov a investícií. Aby som bol konkrétny, naša práca začína od vstupu do areálu Unipharmy, ktorý zabezpečujú pracovníci vlastnej ochrany, pokračuje starostlivosťou o budovu a prevádzku po technickej stránke a končí pri vozidlách, aby spoľahlivo prepravili lieky k našim zákazníkom – lekárnikom, do nemocníc a pod. na území celého Slovenska. Je to zjednodušený pohľad na množstvo úloh, ktoré zabezpečujeme – napr. dodávka energií, stravy, ochranných pracovných prostriedkov, metrológia, nakladanie s odpadmi, servis strojov a zariadení, atď. Staráme sa tiež o apartmány a ďalšie nehnuteľnosti, ktoré sú majetkom Unipharmy. Podieľame sa na príprave, tvorbe a realizácii investičných zámerov spoločnosti.

Rok 2013 je takmer za nami, fungovala prevádzka bez problémov?

Problémy vždy boli aj budú, otázkou je operatívnosť a efektívnosť ich riešenia. To je naša úloha, o to sme sa celý rok usilovali a veríme, že sa nám to podarilo splniť.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Plánov je dosť, čaká nás veľa práce. Spomeniem začiatok výstavby nového skladu v ODS Bojnice, rozšírenie skladových priestorov v NAD Bratislava, výmena osvetlenia v ODS Prešov

a Bratislava, obmena úžitkových vozidiel a ďalšie.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺ Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť? Vianočné sviatky som vždy prežíval v kruhu svojej rodiny a blízkych v pokoji domova a tak to bude aj počas týchto Vianoc. Záverom prajem všetkým čitateľom Lekárnika šťastné a radostné Vianoce, v novom roku veľa zdravia, pracovných a osobných úspechov a nezabúdajme, že... šťastie je nádherné, čím viac sa rozdáva, tým viac ho máme.

PhDr. Rudolf Leták,

riaditeľ úseku riadenia ľudských zdrojov a kvality

Pracovať v Unipharme bol môj „modrý sen“

Na úvod sa trošku našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Tak, ako pre každého občana Hornej Nitry, i pre mňa bol „modrý sen“ pracovať v Unipharme, čo sa mi po dlhých 17-ich mesiacoch podarilo a do spoločnosti som nastúpil v roku 2001 na personálny odbor. Bolo nás v tom čase 206 zamestnancov. Našiel som tu veľa odborne zdatných pracovníkov, ku ktorým pribúdali ďalší a ďalší, až na dnešných cca 605. Mám z toho úprimnú radosť, že na jednej strane sú tu mladí ľudia (veď priemerný vek zamestnancov je 35 rokov), ale sú to tí, ktorí majú veľký záujem rozvíjať, zdokonaľovať svoje odborné vedomosti. Verím, že to i naďalej zostane.

Pôsobíte na pozícii riaditeľa úseku riadenia ľudských zdrojov a kvality, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Mojimi kompetenciami sú najmä štyri základné oblasti realizácie personálnej politiky, a to:

- plánovanie, vyhľadávanie a prijímanie zamestnancov
- celoživotné vzdelávanie včítane riadenia kariérneho rozvoja
- hodnotenie a motivácia zamestnancov
- starostlivosť o zamestnancov.

V našich podmienkach sú vyvážené a ich realizáciu zabezpečujeme cez vedúcich zamestnancov.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre váš úsek pozitívne výsledky?

Rok 2013 považujem za rok stabilizácie a skvalitňovania.

Už niekoľko rokov považujem za najstabilnejší tím v ODS Prešov. V ODS Bratislava sa nám stále nedarí získať tých najlepších z najlepších. Je to ovplyvnené najmä trhom práce v podmienkach Bratislavy. Riešime to najmä prijímaním zamestnancov mimo Bratislavy, pre ktorých sme vytvorili podmienky pre ubytovanie. V Bojniciach sme sa zamerali predovšetkým na získanie odborníkov – špecialistov, čo sa nám podarilo najmä u referentov nákupu, obchodných reprezentantov, marketingu, ale aj v divízii služieb a ekonomiky.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Rok 2014 je pre mňa veľmi významný a to v tom, že by som chcel zavrieť môj pracovný život a odovzdať pozíciu riaditeľa ľudských zdrojov a kvality dobre pripravenému, odborne zdatnému nasledovníkovi. Dúfam, že sa mi to za pomoci generálneho riaditeľa aj podarí.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺

Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?

Atmosféra Vianoc je pre každého osobitá. Ja si ju užívam v kruhu rodiny. A tak to bude aj počas nastávajúcích sviatkov. Prežiť ich šťastne a radostne, čo by som prial každému zamestnancovi.

Roman Karak, riaditeľ úseku IT

Plánujeme inovatívne riešenia, ktoré nás posunú vpred

Na úvod sa trochu našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Študoval som dva roky hardware, software a programovanie na Vysokej škole dopravy a spojov v Prievidzi. Od roku 1996 som pracoval ako programátor v spoločnosti ELAS, kde som programoval špecializovaný software pre transfúzne stanice. Do Unipharmy som nastúpil v roku 1999, kde som sa postupne stal od roku 2004 zodpovedným za informačné technológie.

Pôsobíte na pozícii riaditeľa IT, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Do mojej zodpovednosti spadajú všetky informačné technológie v spoločnosti Unipharma, čo v praxi znamená, že ide

nielen o hardware infraštruktúru – ako servery, siete, kamerové systémy atď., ale v neposlednom rade taktiež software infraštruktúra, čo je v praxi správa a vývoj software riešení, napr. v najdôležitejšom informačnom systéme spoločnosti – Oracle eBS.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol so sebou rôzne technologické novinky a inovácie aj v oblasti informačných technológií. Zaviedli ste nejaké novinky v rámci IT systému vo firme aj vy?

Oblasť IT je jedna z najdynamickejších oblastí biznisu, a to nielen z pohľadu technologických novinek a inovácií. Samozrejme, aj my sme v tomto roku prišli s výraznými novinkami, inováciami aj s invenčnými postupmi. Neklamným dôkazom je dokončenie nových modulov v IS Oracle

eBS, ktoré boli komplexne navrhnuté, vyvinuté a odovzdané do prevádzky užívateľom čisto v réžii úseku IT, kde boli našej spoločnosti ušetrené nemalé finančné prostriedky.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

Cieľom je v prvom rade neustále zvyšovať profesionalitu a kvalitu poskytovaných IT služieb a to nielen dovnútra spoločnosti, ale aj priamo na zákazníkov. Jedným z ďalších cieľov je zefektívňovanie jednotlivých procesov v informačných systémoch, aby sme užívateľom a zákazníkom ponúkli jednoduché a efektívne riešenia. V neposlednom rade máme aj na rok 2014 naplánované nové inovatívne riešenia a technologické novinky, ktoré opäť posunú úroveň poskytovaných služieb výrazne vpred.

Samozrejme, v tomto momente o nich ešte nebudem hovoriť...☺

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke

☺ **Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?** Vianočné sviatky mi priamo asociujú rodinu ako takú, to znamená, že tak, ako každý rok, aj tieto vianočné sviatky strávim v kruhu rodiny.

Mgr. Jana Hurtišová, odborný zástupca pre farmáciu

Vďaka našej kvalitnej práci sú lieky dodávateľov u nás v bezpečí

Na úvod sa trošku našim čitateľom predstavte. Kde ste študovali a následne pracovali pred nástupom do Unipharmy? Odkedy ste zamestnancom spoločnosti a prečo bola práve Unipharma pre vás voľbou číslo jeden?

Do Unipharmy som nastúpila hneď po ukončení štúdia na farmaceutickej fakulte, čo bolo „už“ pred 3 a pol rokom. Avšak už počas štúdia som bola štipendistkou Unipharmy a teda so systémom práce, či už v sklade, alebo na úseku nákupu a výroby som sa zoznámala počas letných prázdnin. Preto moja voľba č. 1 bola hneď jasná ☺. Musím však povedať, že tento výber dodnes nefutujem.

Pôsobíte na pozícii odborného zástupcu pre Unipharmu, čo všetko spadá pod vaše kompetencie a čo máte teda „pod palcom“?

Moja práca vyplýva aj z povolania, ktoré som si vybrala, a ktoré mám rada – som farmaceut. Zabezpečujem, aby počas celej doby od príjmu od dodávateľa, cez prechodné skladovanie až po výdaj našim odberateľom bola dodržaná kvalita, účinnosť a bezpečnosť liekov. Našu kvalitnú prácu sa nám úspešne darí obhájiť aj pred našimi dodávateľmi, ktorých neustále presvedčame, že ich lieky sú u nás v bezpečí.

Rok 2013 je takmer za nami, priniesol pre váš úsek pozitívne výsledky?

Aj v tejto ťažkej dobe som rada, že sa môžem pochváliť. A to hlavne úspešnými externými auditmi zo strany našich dodávateľov, ktorých počet z roka na rok stúpa. Spomenula by som pre tento rok úspešne ukončené audity firiem Novo Nordisk, Ferring a Almirall. Za týmito úspechmi stojí hlavne skvelý kolektív ľudí, s ktorými mám to šťastie

v Unipharme pracovať. Tieto audity sú pre mňa vždy veľkým ponaučením a podporou, že práca, ktorú robíme je kvalitná a zameraná v prvom rade na pacienta.

Môžete nám prezradiť aj plány na blížiaci sa rok 2014? Aké sú vaše ciele a zámery?

V roku 2014 je z mojej pozície najdôležitejšie obhájiť certifikát o dodržiavaní zásad Správnej distribučnej praxe u inšpektorov zo ŠÚKL-u. Táto kontrola nás čaká po vyše troch rokoch, predchádzajúca bola práve v období, keď som v Unipharme začínala. Som presvedčená, že naša práca neustále napreduje a úspešne ju obhájime pred našou autoritou.

Prejdime aj k poslednej, osobnejšej a sviatočnejšej otázke ☺

Ako zvyknete tráviť vianočné sviatky a kde vás počas nich môžeme nájsť?
Z Vianoc je pre mňa najkrajším to, že ich strávim v kruhu najbližších. K mojim Vianociam určite patria oblátky s medom, šalát s kaprom, možno trochu nezvyčajná, ale môjho manžela milovaná fazuľová polievka a darčeky ☺.

spracovala: Mgr. Ivana Murínová
foto: Ing. Marcel Mikita

↑ Tradičné slovenské
privítanie chlebom
a soľou nemohlo chýbať.

Moderné Estetique centrum otvoril prezident SR

Nemocnica Košice-Šaca:

Prezident Slovenskej republiky **Ivan Gašparovič** v stredu 20. novembra 2013 navštívil so sprievodom Nemocnicu Košice-Šaca 1. súkromnú nemocnicu a. s., ktorá patrí do skupiny zdravotníckych zariadení spoločnosti Unipharma. V sprievode generálneho riaditeľa Unipharmy **RNDr. Tomislava Jurika, CSc.** a riaditeľa nemocnice **MUDr. Juraja Vančíka, CSc.** sa zoznámil s chodom špičkových pracovísk diagnostického centra a s jednotlivými oddeleniami. Priamo na oddeleniach sa stretol okrem pacientov aj s lekármi a sestrami nemocnice, ktorým poďakoval za ich prácu.

↑ Prezident si prezrel aj priestory pôrodnického oddelenia Gynekologicko-pôrodnickej kliniky.

↑ Slávnostné prestrihnutie pásky Estetique centra (zľava: prezident SR Ivan Gašparovič, RNDr. Tomislav Jurik CSc. a MUDr. Juraj Vančík, CSc.)

foto: TASR

■ Hlava štátu ocenila výsledky nemocnice, jej moderné vybavenie aj úroveň starostlivosti o pacientov. „Som presvedčený, že na Slovensku sú dobrým príkladom na nasledovanie. Bol som vo viacerých takýchto zariadeniach v zahraničí a nemyslím si, že by za nejakým z nich zaostávali,“ uviedol prezident SR Ivan Gašparovič.

■ Cieľom návštevy prezidenta SR však nebola len prehliadka priestorov nemocnice, ale aj slávnostné otvorenie nového plastického a dermatologického pracoviska Estetique centrum, ktoré funguje pri Klinike popálenín a rekonštrukčnej chirurgie, kde tím plastických chirurgov a dermatológov zabezpečuje širokú škálu operačných výkonov. Zodpovedajú moderným trendom v oblasti plastickej a estetickéj chirurgie, laserových výkonov a lekárskej dermatológie, ktorých výsledkom má byť jednak „rekonštrukcia“ tela po popáleninách, ale i jeho zdokonaľovanie, krajší fyzický vzhľad a tým aj zvýšenie sebavedomia. „Určite najväčší záujem o rôzne estetické zákroky je medzi ženami. Myslím si, že je to celosvetový trend,“ uviedla primárka kliniky a šéfkla centra MUDr. Maryna Kačmarčíková.

■ **Prezident by plastickú operáciu nepodstúpil**
Na otázku o možnom využití služieb centra a podstúpení nejakej plastickej operácie prezident odpovedal s úsmevom záporne. „Viete, to, čo mi dal pánboh, to, čo je od prírody, to je to najkrajšie, zatiaľ sa v tomto cítim dobre,“ skonštatoval. Dodal však, že miesto vlastného bedrového kĺbu už má umelý, za čo vyjadril vďaka lekárom.

■ Nemocnica Košice-Šaca, a. s. 1. súkromná nemocnica tento rok získala štvrtýkrát prvé miesto v prieskume zdravotnej poisťovne Dôvera ako najlepšia všeobecná nemocnica na Slovensku a opakovane jej tiež patrí prestížne ocenenie Slovak Gold Exclusive. Nedávno si pripomenula desať rokov v skupine zdravotníckych zariadení Unipharma, pričom MUDr. Vančík konštatoval, že za toto obdobie sa v nemocnici preinvestovalo takmer 18 miliónov eur, čo podľa neho nemá na Slovensku obdobu. Za priority nemocnice okrem kvalitnej medicíny označil vytváranie prostredia, kde sa môžu ľudia cítiť ako doma.

↑ Prezident sa počas prehliadky nemocnice stretol a priateľsky porozprával s personálom Diagnostického centra (vľavo manažérka centra Mgr. Patrícia Kolesárová)

↑ Na pamiatku dostal prezident Ivan Gašparovič krásny obraz od maliara – lekárnik PhDr. Miroslava Vörösa

Miroslav Vörös v roku 1982 ukončil štúdium na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a roku 1985 získal akademickú hodnosť doktora farmácie. Žije v Nových Zámkoch, je majiteľom Lekárne na Nábřeží. Venuje sa svojej profesii, ale aj maľovaniu a výtvarnému umeniu. Kreslí a maľuje od detstva. Súkromné štúdium kresby a maľby absolvoval u svojho učiteľa a priateľa, bratislavského rodáka, akademického maliara docenta Rolanda Hanusa. Autor uplatňuje v obrazoch osobitý farebný videnie, ktoré je mu originálne a výstížne.

↑ RNDr. Tomislav Jurik, CSc. sa vo svojej prezentácii venoval dosiahnutým úspechom zdravotníckych zariadení celej skupiny UNIPHARMA

Úspech Nemocnice Bánovce

■ Nemocnica Bánovce – 3. súkromná nemocnica s r. o., patriaca do skupiny zdravotníckych zariadení spoločnosti Unipharm, opätovne úspešne absolvovala recertifikačný audit, ktorý sa uskutočnil 26. novembra 2013. Po jeho ukončení audítori konštatovali zhodu a splnenie požiadaviek noriem ISO 9001 a ISO 14001 a výrazné zlepšenie. Ide o jednotný systém, ktorého uplatňovanie umožňuje nielen dobré dorozumievanie sa s používaním jednotne chápaných a vysvetlených pojmov, ale aj dobrú koordináciu činností objektívne hodnotenie výsledkov podľa dopredu dohodnutých a vyjasnených

indikátorov kvality a kritérií zhody.

■ Zároveň na ďalšie 3 roky udelili nemocnici certifikát systému manažérstva kvality a certifikát environmentálneho systému manažérstva v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. „Som veľmi rada, že sa nám oba certifikáty integrovaného manažérstva kvality a environmentálneho manažérstva podarilo obhájiť a predĺžiť na ďalšie tri roky. Zároveň chcem vysloviť veľkú vďaku pomoci materskej firmy a všetkým našim zamestnancom,“ dodala riaditeľka MUDr. Mina Bobocká.

Bývalý šéf Dr. Maxa si kúpil reťazec ordinácií MediClinic

Ing. Mgr. Pavel Vajskebr, bývalý generálny riaditeľ lekárenského reťazca Dr. Max, portálu APATYKÁŘ® potvrdil, že sa spoločne s MUDr. Eduardom Bláhom stal vlastníkom reťazca ordinácií MediClinic.

■ MediClinic, a. s. v súčasnosti prevádzkuje 140 ordinácií vo všetkých krajinách a viac ako v 70-ich mestách Českej republiky. Doposiaľ bola jej 100% vlastníkom investičná skupina Penta Investments, ktorá sa však plánuje sústrediť na väčšie projekty.

■ Kto je Pavel Vajskebr?

Ing. Mgr. Vajskebr pôsobil od roku 1993 vo farmaceutickej distribúcii (Pragopharm, Purus). V roku 2006 prišla ponuka od Penty riadiť jej sieť lekární (Dr. Max) a až do októbra minulého roku riadil súčasne celú holdingovú česko-slovensko-poľskú štruktúru Dr. Max. Vlastní sa po najväčšej akvizícii na českom lekárníckom trhu českej divízie nemeckého koncernu Celesio (lekárne Lloyds a distribúcia Gehe) podieľal na úspešnom začlenení lekární aj distribúcie do štruktúr Dr. Max. Rozdielne názory na ďalší rozvoj a smerovanie lekárensko-distribučného holdingu ho viedli k rozhodnutiu svoj angažmán tento rok v marci ukončiť. Po polročnej odmlke sa tak úspešný manažér vracia späť do zdravotníckeho biznisu.

■ MUDr. Bláha sa dlhodobo venuje predovšetkým kúpeľnému biznisu, začínal však mimo iného v distribúcii Gehe (od roku 1994). V roku 2001 prijal ponuku Slovakofarmy reštrukturalizovať a pred plánovanou fúziou s Léčivou predat' jej zadlženú dcérsku distribučnú spoločnosť ZP-Medica v Prostějově.

■ V roku 2002 ho angažoval majoritný akcionár jáchymovských kúpeľov, skupina Penta, aby pre neho vykonal behom dvoch rokov ich reštrukturalizáciu. Po predaji kúpeľov Jáchymov akciovéj spoločnosti Lázně Luhačovice, riadi celý takto vzniknutý najväčší kúpeľný holding v ČR. Už štvrté funkčné obdobie je tiež na čele Svazu léčebných lázní ČR.

■ Počas rokov spolupráce s investičnou skupinou Penta sa zúčastnil aj riadenia jej ostatných zdravotníckych projektov – reťazec Dr. Max či sieť ordinácií MediClinic, ktorú viedol z pozície predsedu predstavenstva dva roky v období reštrukturalizácie a teraz predsedá jej dozornej rade.

Zdroj: APATYKÁŘ®

Penta získala tri stredoslovenské nemocnice

■ Do portfólia siete regionálnych nemocníc investičnej skupiny Penta prešli po dohode s vlastníkmi súkromnej spoločnosti Nemocnice a polikliniky ďalšie tri zdravotnícke zariadenia – nemocnice v Rimavskej Sobote, Banskej Štiavnici a Žiarí nad Hronom. Penta ich bude spravovať prostredníctvom siete Svet zdravia, ktorá v súčasnosti riadi osem regionálnych nemocníc.

„Naším cieľom je vybudovať sieť regionálnych nemocníc, ktoré prinesú dostupnú a kvalitnejšiu zdravotnú starostlivosť. Tri nové nemocnice nám umožnia tento náš zámer začať realizovať aj v stredoslovenskom regióne,“ povedal Ing. Eduard Maták, partner investičnej skupiny Penta. Transakcia podlieha súhlasu Protimonopolného úradu SR. Cenu, ktorú skupina za nemocnice zaplatí, zverejniť neplánuje. Spomínané tri nemocnice poskytujú zdravotnú starostlivosť pre viac ako 160 tisíc ľudí. V roku 2012 dosiahli tržby na úrovni 25,5 milióna eur a hospodárili s kladným hospodárskym výsledkom. Zamestnávajú 1106 pracovníkov. Penta avizovala, že kroky, ktoré by mali významný vplyv na zamestnanosť, nechystá.

Zdroj: TASR (TASR informoval

hovorca investičnej skupiny Martin Danko)

V dňoch 21.–23. novembra 2013 sa v Bojniciach uskutočnilo Pracovné stretnutie zástupcov farmaceutických fakúlt slovenských a českých univerzít. Podujatia sa zúčastnilo viac ako 20 rektorov, dekanov a pracovníkov fakúlt, ktoré vychovávajú budúcich odborníkov v oblasti lekárenstva.

Zástupcovia farmaceutických fakúlt v UNIPHARME

„Tieto neformálne stretnutia sa organizujú každý rok v inom meste. Preberáme na nich otázky týkajúce sa výchovno-vzdelávacej, ale aj vedecko-výskumnej oblasti. Odovzdávame si skúsenosti, ktoré potom môžeme v praxi využiť,“ povedal o stretnutí dekan Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, **prof. PharmDr. Pavel Mučaji, PhD.** a **prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD.**, rektor Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach ho doplnil: „Sme veľmi radi, že máme takéto každoročné stretnutie našich farmaceutických škôl v rámci Slovenskej a Českej republiky, zamerané na zvyšovanie vzdelávacej činnosti farmaceutov.“

■ Dekan Farmaceutickej fakulty Veterinárnej a farmaceutickej univerzity Brno, **doc. RNDr. Milan Žemlička, CSc.** sa zmienil aj o dobrých vzťahoch, ktoré udržiava s bratislavskou fakultou či košickou univerzitou: „Naše vzťahy s bratislavskou fakultou sú dlhodobé veľmi dobré, keďže som jej absolventom. No spolupracujeme aj s novovznikajúcim farmaceutickým štúdiom na Univerzite veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach, kde doteraz pomáhame a participujeme na vzdelávaní farmaceutov. Košická farmácia sa postupne osamostatňuje a cieľom je, aby sa stala úplne samostatnou a plnohodnotnou.“

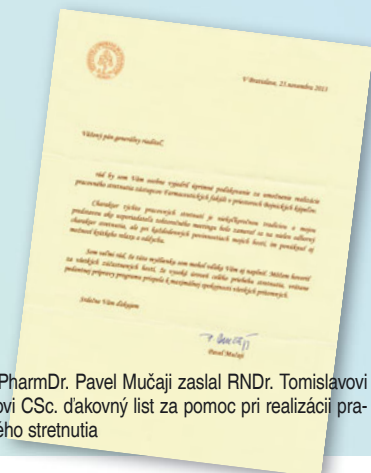
■ Predstavitelia farmaceutických fakúlt Slovenskej a Českej republiky v rámci

svojho pracovného programu navštívili aj spoločnosť Unipharma. Dekan Farmaceutickej fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, **prof. PharmDr. Alexandr Hrabálek, CSc.** pri tejto príležitosti spomenul aj dôležitosť distribúcie: „Cieľom pracovných stretnutí vždy bolo koordinovať naše úsilie, aby sme všetci pôsobili na našich študentov v zmysle, že lekárnik je zdravotnícky odborník, ktorý je vzdelávaný v oblasti liečiv, rozumie im od ich vývoja až po distribúciu do lekární a k pacientovi.“

RNDr. Tomislav Jurik, CSc., predseda predstavenstva a generálny riaditeľ spoločnosti Unipharma na stretnutí zástupcov farmaceutických fakúlt povedal: „Vzdelanie je pre budúcich lekárníkov dôležité podobne, akým spôsobom vnímame dôležitosť vzdelania lekárov. Unipharma má a musí mať trvalý záujem podporovať kvalitné školstvo, vedu a ďalšie vzdelávanie v oblasti farmácie a medicíny, čo dokazuje aj organizovaním rôznych vzdelávacích a odborných podujatí pre slovenských lekárníkov a lekárov v rámci Uniakadémie.“

■ Zástupcovia fakúlt absolvovali po prezentácii

prof. PharmDr. Pavel Mučaji zaslal RNDr. Tomislavovi Jurikovi CSc. ďakovný list za pomoc pri realizácii pracovného stretnutia

Dr. Jurika exkurziu skladových a distribučných priestorov spoločnosti, zoznámili sa s logistikou príjmu, skladovania a expedície tovaru do verejných lekární a nemocníc. Na záver návštevy prof. Pilipčinec, prof. Mučaji, doc. Žemlička a prof. Hrabálek spoločne zasadili Pamätnú lipu v záhrade Unipharmy v Bojniciach.

■ Predstavitelov farmaceutických fakúlt a univerzít vám bližšie predstavíme v januárovom čísle nášho časopisu.

↑ Zľava: prof. Pilipčinec, prof. Hrabálek, doc. Žemlička a prof. Mučaji

← Prof. Hrabálek pri sadení Pamätnej lipky

Východoslovenský onkologický ústav

má za sebou
prvé desaťročie

Hlavný pavilón s lekárnou

Napriek tomu, že Východoslovenský onkologický ústav vznikol 1. júla 2003, oslavy významného desaťročného výročia sa konali koncom septembra. Vtedy bola totiž dokončená rekonštrukcia, ktorá prebiehala štyri roky bez toho, aby sa prevádzka čo i len pozastavila.

◆ Riaditeľka VOÚ, a. s. MUDr. Nataša Džunková privítala na pôde ústavu riaditeľov nemocníc, pracovníkov Ministerstva zdravotníctva SR, riaditeľku Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a štátneho tajomníka.

■ Východoslovenský onkologický ústav poskytuje kvalitnú starostlivosť o onkologických pacientov v súlade s najnovšími poznatkami.

Aj vďaka každoročnej tvorbe zisku, ktorý celý investuje do skvalitňovania zdravotnej starostlivosti, vylepšuje svoje prístrojové i priestorové vybavenie. V uplynulých rokoch bola postavená budova pre lineárny urýchľovač, budova pre kobaltový ožarovač a kompletne bol zrekonštruovaný hlavný pavilón, ktorý je zaradený medzi národné kultúrne pamiatky. Rekonštrukcia hlavnej budovy prebiehala od roku 2008 do roku 2012 za plného chodu oddelení a jej cieľom bolo skvalitnenie podmienok pre zamestnancov, ale hlavne vylepšenie priestorov pre pacientov, vrátane klimatizovaných izieb. V roku 2009 pribudlo v chirurgickej časti ústavu nové oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny s kompletným prístrojovým vybavením. Z eurofondov z Operačného programu Zdravotníctvo ústav získal 3,6 milióna eur na nákup nového lineárneho urýchľovača, ktorý začal fungovať začiatkom roku 2010. V tomto roku ústav investoval do špičkového CT prístroja s vysokými technologickými schopnosťami pre onkologickú diagnostiku, ale

aj pre plánovanie liečby žiarením. Pribudol aj vysokokvalitný digitálny mamograf. Spoločnosť vo svojich priestoroch zriadila ústavnú i verejnú lekáreň. Do konca roka ústav zrekonštruuje a zmodernizuje operačné sály onko-ORL oddelenia a plánuje nákup CO₂ lasera, ktorý sa bude používať v chirurgickej liečbe nádorov hlavy a krku.

■ Veľmi významná v liečbe pacientov je vysoká špecializácia lekárov ústavu a multidisciplinárny prístup. Na tímovej spolupráci v multidisciplinárnych komisiách sa podieľajú lekári ústavu, ale i lekári Univerzitnej nemocnice L. Pasteura. V každej komisii je zastúpený odborný lekár z danej oblasti, klinický onkológ, radiačný onkológ a rádiológ. Práca komisií je zárukou, že stav každého onkologického pacienta je posúdený z viacerých pohľadov. Výsledkom je spoločná dohoda o optimálnom liečebnom postupe.

■ V súčasnosti vo Východoslovenskom onkologickom ústave a.s. pracuje 56 lekárov a 199 zamestnancov stredného zdravotníckeho personálu. V roku 2012 sa v ústave liečilo 5 885 hospitalizovaných a 88 790 ambulantných pacientov. Ich počet každoročne narastá o 5 až 7 %. Každý, kto sa v neľahkej životnej situácii zverí do starostlivosti pracovníkov ústavu, sa môže spoľahnúť na to, že v kultúrnom prostredí dostane starostlivosť vo vysokom európskom štandarde.

◆ Spoločenský večer k 10. výročiu podporila aj spoločnosť Unipharma. Obchodná reprezentantka Mária Schmidtová (na fotografii vpravo) sa osláv zúčastnila tiež.

◆ Večerný program spríjemňovala skupina The Backwards, ktorá dvakrát vyhrala celosvetovú súťaž medzi hudobníkmi imitujúcimi slávnú britskú kapelu The Beatles. Lídom The Backwards je syn riaditeľky Dr. Džunkovej, Miroslav Džunko.

Stretnutie slovenských a českých spisovateľov literatúry faktu v Bojniciach 21. – 22. november 2013

UNIPHARMA partnerom literárnych Bojníc 2013

Zlatá sála Bojnického zámku bola v závere minulého mesiaca svedkom stretnutia popredných slovenských a českých spisovateľov, pod názvom Literárne Bojnice 2013. Súčasťou podujatia bolo oceňovanie úspešných autorov literárnymi cenami.

Po prvý raz na tomto podujatí odovzdali aj jednu z prestížnych cien, udeľovaných Európskou úniou umenia za umeleckú a kultúrnu činnosť. Novozriadenou cenou je Zlatá medaila Leva Nikolajeviča Tolstého, určená spisovateľom a vydavateľom. Historicky prvým nositeľom tejto ceny za celoživotné dielo je slovenský spisovateľ, novinár a publicista Fedor Mikovič. Cenu mu odovzdal prezident Európskej únie umenia Petr Vašíček.

Dvom autorom odovzdali Cenu Vojtecha Zamarovského, ktorú od roku 1999 udeľuje Klub spisovateľov literatúry faktu na Slovensku, za najvýznamnejšie diela slovenských a českých autorov. Prezal si ju český spisovateľ, vysokoškolský pedagóg Ján Halada. Je autorom desiatok historických diel, ale cenu získal za poslednú knihu „Jeden za všetky, všetni proti kardinálovi“. Jej ústrednou postavou je kardinál Richelieu, známy intrigán, prvý minister francúzskeho kráľa Ludovíta XIII. Laureátkou tejto ceny

spomedzi slovenských tvorcov sa stala spisovateľka, novinárka, redaktorka Slovenského rozhlasu a vysokoškolská pedagogička Táňa Kusá. Dlhodobou sa venuje odkazu antiky, spracováva historické témy, je autorkou desiatok rozhlasových relácií. Ocenili ju za jednu z nich, v ktorej spracovala príbeh bratislavskej rodiny postihnutej takzvanou Akciou B v päťdesiatych rokoch minulého storočia, násilným vystávaním celej rodiny z Bratislavy.

Ďalšou novou cenou je Zlaté pero Ladislava Ťažkého, ktoré po smrti tohto významného slovenského spisovateľa v roku 2011 zriadilo hornonitrianske občianske združenie BENEDIKT. Je určené autorom, ktorí sa venujú v akejkoľvek forme popularizácii tvorby a osobnosti L. Ťažkého. Prvým laureátom sa stal spisovateľ, básnik a vysokoškolský pedagóg Jozef Leikert, za významné dielo literatúry faktu – Svedectvá Ladislava Ťažkého a nás ostatných, s prihliadnutím na jeho knihu rozhovorov s Ťažkým – Testament svedomia, ktorá vyšla v tomto roku už

v druhom vydaní a preložili ju aj do češtiny. Druhým laureátom sa stal Marián Krčík z Bojníc, za svoju poslednú knihu, v ktorej na podnet L. Ťažkého spracoval najväčšiu tragédiu v histórii slovenského baníctva v roku 2009 – Oheň v Bani Handlová. Čestné uznanie tejto ceny získal vydavateľ a publicista Peter Rašla za zostavenie a vydanie knihy L. Ťažkého – Moji majstri. Vydania tejto knihy sa majster Ťažký už nedežil.

Stretnutie využili slovenskí a českí spisovatelia na výmenu skúseností a diskusie o poslaní literatúry faktu v súčasnosti, ktorá v oboch krajinách v posledných rokoch zaznamenáva určitý úpadok. Zaoberali sa aj zodpovednosťou spisovateľov literatúry faktu v tvorbe, otázkami etiky, historickej pravdy a podobne. Podujatie sa vydarilo, spisovatelia si so sebou odnášali mnoho zážitkov z pobytu v Bojniciach, aj vďaka reklamnému partnerovi podujatia, spoločnosti UNIPHARMA – 1. slovenská lekárska akciová spoločnosť.

Svet farmácie

krátke správy zo sveta

preložila a spracovala:
Mgr. Eva Kozáková
odborný zástupca za výrobu liekov

Nemecko: Merck stavia lekárne pre Afriku

■ Farmaceutický výrobca má v úmysle zlepšiť systém zabezpečovania liekov vo vidieckych oblastiach Afriky. Tento koncern so sídlom v Darmstade zabudoval do kontajnera lekáreň s liekmi, ako aj priestor pre ošetrovanie pacientov. Približne 12 metrov dlhá a 2,5 metra široká ofícina ešte stojí v hlavnom sídle spoločnosti v Nemecku, no na február je naplánované spustenie projektu v africkej Ghane.

■ Merck chce svoje „vidiecke lekárne“ priniesť do vidieckych oblastí západnej Afriky pomocou nákladnej automobilovej dopravy. Ronke Apiah, ktorý je zodpovedný za tento projekt, tvrdí, že kontajnery nebudú odľahlými regiónmi Afriky cestovať samotné, ale mali by zaparkovať na miestach, kde je nedostatok lekárskej starostlivosti.

■ Kontajner je vybavený solárnym panelom a zariadením na úpravu vody, čo mu poskytuje nezávislosť od miestnych zdrojov. V lekárni sa nachádza tiež priestor na očkovanie a sklad s chladiacim zariadením. Mobilná lekáreň by mala byť testovaná priamo v teréne po dobu troch mesiacov.

■ Ampiah tvrdí, že v tomto projekte ide hlavne o profylaxiu infekčných ochorení a malárie. „Ponuka poskytovaných služieb závisí od toho, čo krajina reálne potrebuje a čo im táto mobilná lekáreň môže poskytnúť.“

■ Lieky a poskytované služby by mali byť hradené buď zo strany štátu, alebo samotným pacientom, pričom Merck nebude ponúkať len vlastné prípravky. V súčasnej dobe dohaduje koncern detaily s vládou.

Zdroj: APOTHEKE ADHOC, zo dňa 18. 11. 2013

Švajčiarsko: Reťazec lekární spoločnosti Phoenix šetrí na praktikantoch

■ Šetriaci program koncernu Phoenix siaha až na úroveň lekární. Švajčiarska sieť lekární patriaca nemeckému farmaceutickému veľkodistribútorovi už nebude podľa správy v médiách zamestnávať študentov na praxi. Opatrenie má platiť od začiatku roka 2014 a malo by sa ním ušetriť ročne 1,6 milióna švajčiarskych frankov (asi 1,3 mil. eur). Švajčiarska lekárska komora PharmSuisse toto rozhodnutie kritizuje.

■ Vo Švajčiarsku prevádzkuje Phoenix okolo 80 lekární. Podľa správy, ktorá odznela v rádiu SRF sa v nich v súčasnosti zaučá celkovo 160 študentov v rámci praxe. Jeden farmaceutický asistent stojí ročne 10 000 švajčiarskych frankov.

■ Podľa interného listu zaslaného do všetkých švajčiarskych filiálok, a ku ktorému sa dostal aj zdroj z rádia, je produktivita vo Švajčiarsku najhoršia v rámci celého koncernu. Vo Phoenixe túto informáciu ani nepotvrdili, ani nevyvrátili.

■ Pharma Suisse tieto plány kritizuje: „Lekárne nesú popri ekonomickej aj sociálnu a spoločenskú

zodpovednosť,“ uvádza hovorkyňa komory.

■ Investície do vzdelávania sa podľa komory vyplatia, pretože bude zarúčené vysoko kvalifikované poradenstvo. Podľa stanov komory majú všetci jej členovia povinnosť dodržiavať zásady „zaistenia kvality farmaceutických činností“. No keďže Phoenix do tohto združenia nepatrí, nemusí sa týmito usmerneniami riadiť.

■ Vo Švajčiarsku sú už po dobu jedného roka sieťové lekáreň koncernu Phoenix zastrešené pod celoeurópskou značkou Benu. Predtým sa táto švajčiarska sieť lekární patriacich Phoenixu nazývala „Pharmacies Capitale“ a spadala pod tajné vedenie sietí koncernu.

■ Celkovo nemeckému veľkodistribútorovi so sídlom v Manneime patrí okolo 1 600 jednotlivých lekární v 12-ich krajinách Európy. 700 z nich je prevádzkovaných pod obchodným názvom Benu. Len vo Veľkej Británii a Nórsku ostali zachované tradičné značky ako Rowlands (Veľká Británia), respektíve Apoteket1 (Nórsko).

Zdroj: APOTHEKE ADHOC, zo dňa 22. 11. 2013

Poľsko: Zákaz reklamy liekov spôsobuje lekárom problémy

■ Lekárnici a experti upozorňujú na alarmujúci stav! Právne predpisy týkajúce sa reklamy liekov sú stále nejasné a mali by byť okamžite zmenené, ako uviedol poľský denník Dziennik Gazeta Prawna na začiatku novembra. Podľa predpisov majú lekárnici zakázané viesť a vykonávať akúkoľvek formu reklamy. Úradníci z farmaceutických inšpektorátov sú však často nepredvídateľní a niekedy pokutujú lekáreň napríklad aj za to, že informovali pacientov o akceptovaných kreditných kartách alebo ich vernostných programoch. Právnik tvrdí, že právne predpisy musia byť bezodkladne objasnené a úradníci by mali presne špecifikovať, čo je vlastne zakázané.

Zdroj: GIRP PRESS REVIEW 08/11/13 - 15/11/13

Poľské úrady kvôli reexportom zintenzívňujú kontroly, tri lekáreň môžu prísť o licenciu

■ Farmaceutický inšpektorát Kujavsko-pomorského vojvodstva zintenzívnil kontroly lekární kvôli stále narastajúcim reexportom liečiv. Podľa poľskej legislatívy je lekárom umožnený len maloobchodný predaj (teda výdaj liekov pacientom), napriek tomu stále viac lekární predáva liečivé prípravky distribútorom. Podľa údajov od IMS sa v Poľsku môže jednať až o tisíc lekární, ktoré sa touto nelegálnou činnosťou zaoberajú. Inšpektorát zaznamenal aktuálny nedostatok najmä antikoagulačných liečiv a inzulínov a vedie v tejto súvislosti tri právne konania s lekárnami o odobratí licencie. Ministerstvo aktuálne navrhlo legislatívne opatrenie, ktoré by obmedzilo reexport konkrétneho prípravku, ktorého je na poľskom trhu nedostatok.

Zdroj: APATYKAŘ, zo dňa 16. 11. 2013

Poľský trh sa zmenšil o 300 lekární, nové vznikajú ako súčasť sietí

■ Od začiatku roku došlo v Poľsku k uzatvoreniu 1 030 lekární (2/3 tvoria nezávislé lekáreň), súčasne však vzniklo 700 nových. Tie, ktoré vznikli sú súčasťou sietí lekární, ktorých podiel sa na konci roku odhaduje na 44 %. Odborníci očakávajú, že budúci rok dôjde k zníženiu počtu lekární o ďalších 100 až 300. Dôvodom je predovšetkým nízka obchodná marža z veľkoobchodnej ceny.

Zdroj: APATYKAŘ, zo dňa 16. 11. 2013

inzercia

NÁRAMKY ZÁCHRANY

Vianočný darček, ktorý chráni Vašich blízkych

ČO JE NÁRAMOK ZÁCHRANY?

- ŽIADNE ZÁZRAČNÉ VLASTNOSTI, LEN DÔLEŽITÁ

INFORMÁCIA PRE ZÁCHRANÁRA

VYSOKÝ KRVNÝ TLAK

EPILEPSIA

ALERGIA

CUKROVKA

HLAVNÝ DISTRIBÚTOR :

ANNSA s.r.o., Bratislava

email: info@naramky-zachrany.sk

www.naramky-zachrany.sk

výrobok evidovaný na ÚPV SR

 Peggy®

KOSTIHOJOVÝ GEL MAZANIE NA SVALY A KOSTI

Silno ste sa udreli, máte výron, pomliaždeninu,
preležaninu alebo modrinu?

Vyvrtili ste si členok?

Natiahli ste si šľachu?

Trpíte reumatizmom?

Došlo k vážnemu úrazu so zlomeninami?

NEVÁHAJTE POUŽIŤ KOSTIHOJOVÝ GEL PEGGY®

Výroba: VUP, a.s., Nábřežná 4, 971 01 Prievidza

Odbyť: tel. 046 54 30 591, mobil: 0915 726 117,

e-mail: odbyt@vupas.sk, e-shop: www.vupas.eu

Prí kúpe 3ks masážneho gélu
PEGGY kostihoj - 1 dezinfekčný
a regeneračný gél PROTEA Express Wash.
VIANOČNÝ DARČEK od nás.

Nájdete vo svojej lekární alebo kontaktujte odbyt VUP, a.s.

Nemecko: IPL je stále podstatou nemeckých lekární

■ ■ ■ V minulom roku pripravili nemecké lekárne viac ako 13 mil. individuálnych receptúr. Vyplýva to z údajov Nemeckého kontrolného inštitútu liečiv, ktorý vyhodnocoval receptúry na úhradu zo strany zdravotného poistenia.

Najmä kapsule a masti

■ Na základe uvedeného počtu je zrejme,

že individuálna príprava liekov (IPL) v nemeckých lekárnach zostáva stále neoddeliteľnou a pomerne podstatnou súčasťou činnosti lekárni. Predovšetkým sa jedná o receptúry, ktoré dopĺňajú priemyslovo vyrábané liečivé prípravky (HVL) napr. v pediatrii, kedy neexistuje prípravok v danej sile či liekovej forme a teda, keď dané HVL liečivo nie je na trhu vôbec dostupné. Väčšinu z daného objemu individuálne pripravovaných liekov na úhradu zo zdravotného poistenia (predstavuje 8,2 mil.) tvoria tzv. všeobecné receptúry, ako sú napr. príprava kapsúl alebo mastí. Najčastejšie ich predpisujú dermatológovia, pediatri a praktickí lekári. Okrem toho sa pripravuje i obmedzený počet veľmi špecializovaných liečiv, ako je napr. parenterálna výživa či substitučná terapia heroínu.

Požiadavky rastú, odmena nie

■ Požiadavky na individuálnu prípravu podľa inštitútu v posledných rokoch výrazne stúpili. Od roku 2012 musia túto prípravu lekárnici presne dokumentovať a nesú za ňu tzv. vyššiu zodpovednosť. Napriek tomu zostáva honorár za prípravu IPL už niekoľko rokov na rovnakej úrovni.

Zdroj: APATYKAŘ, zo dňa 15. 11. 2013

Veľká Británia: V októbri lekárne vo Walese zaočkovali proti chrípke 4 000 záujemcov

■ ■ ■ Podľa hlavného lekárni Walese bolo v období októbra 2013 zaočkovaných vo verejných lekárnach približne 4 000 pacientov proti chrípke. Odhaduje sa, že v priebehu zimy by k tejto službe mohlo mať prístup okolo 8 000 záujemcov (v porovnaní s minuloročnou hodnotou 1 500 zaočkovaných pacientov za toto obdobie). Služba očkovania je v britských lekárnach zo strany verejnosti stále populárnejšia, pretože lekárne sú podstatne dostupnejšie než lekárska ordinácia.

Zdroj: APATYKAŘ, zo dňa 11. 11. 2013

EÚ: EMA spustila online katalóg liekov s výpadkom v dodávateľskom reťazci

■ ■ ■ Európska lieková agentúra EMA spustila verejný online katalóg, ktorý obsahuje informácie o liekoch s výpadkom v rámci dodávateľského reťazca na trhu. Podľa vyhlásenia EMA obsahuje katalóg informácie o výpadkoch liekov, ktoré ovplyvňujú viac ako jeden členský štát a ktorých nedostatok bol vyhodnotený agentúrou. Toto vyhlásenie prichádza deň po tom, čo EMA sprísnila pravidlá pre hlásenie farmaceutických spoločností, týkajúce sa správ o sťahovaní liekov z trhu. Začiatkom novembra EMA poukázala na skutočnosť, že došlo k mnohým krízam v oblasti verejného zdravia, ktoré boli spôsobené nedostatkom liekov v dodávateľskom reťazci v dôsledku výrobných problémov a problémov v dodržiavaní

predpisov správnej výrobnéj praxe (GMP).

Na zozname sú prípravky CEREZYME, FABRAZYME, INCRELEX a VISTIDE

■ V čase zverejnenia týchto informácií už zoznam obsahoval štyri lieky: Cerezyme (účinná látka imigluceráza) od výrobcu Sanofi/Genzyme, Fabrazyme (beta agalzidáza) na liečbu Fabryho choroby, prípravok od výrobcu Ipsen – Increlex (mekasermin) a Vistide (cidofovir) od Gilead/Pfizer na liečbu AIDS. U všetkých spomínaných liekov došlo k výpadku z dôvodu výrobných problémov. Cieľom katalógu je poskytnúť orientačný bod pre aktuálne informácie o nedostatkoch liekov, ktoré boli vyhodnotené agentúrou a lekári s pacientmi by mali tieto informácie poznať pre možné

nastavenie inej liečby, ako informovala EMA. Tento katalóg je súčasťou implementačného plánu vypracovaného agentúrou v roku 2012 na pomoc Európskej liekovej regulačnej sieti zaoberajúcej sa výpadkami liekov na základe výrobných problémov. Katalóg obsahuje:

- informácie o dôvode výpadku a aktuálnom stave nedostatku (prebiehajúci alebo vyriešený)
- informácie o rozsahu výpadku
- špecifické informácie pre pacientov a zdravotnícky personál
- odkazy na príslušné súvisiace dokumenty

Katalóg je k dispozícii na stránke:

tinyurl.com/p6twspj

Zdroj: GIRP PRESS REVIEW 01/11/13 - 08/11/13

Podpora prevencie a liečby srdcovocievnych ochorení výživovými doplnkami

Základom prevencie a liečby srdcovocievnych ochorení sú liečebné zmeny životného štýlu, úprava nadváhy, stresového spôsobu života, zníženie príjmu soli, cholesterolu a nasýtených tukov, zvýšenie pravidelnej fyzickej aktivity. Prospešné však môžu byť aj výživové doplnky. Niektoré z nich sú dokonca odporúčané aj v oficiálnych liečebných postupoch odborných lekárskejších spoločností.

■ Americká asociácia srdca odporúča užívať omega-3 masné kyseliny (MK) pacientom, ktorí už majú diagnostikovanú koronárnu srdcovú chorobu, konkrétne mixtúru dokosahehexánovej kyseliny (DHA) a eikosapenténovej kyseliny (EPA) v dávke približne 1 g/deň. Hoci AHA označuje masné ryby ako ideálny zdroj omega-3 MK, kapsule alebo tekuté formy obsahujúce rybi olej sú akceptovateľnou náhradou. Pravidelné užívanie koenzýmu Q10 vo forme výživového doplnku zasa AHA odporúča u pacientov s niektorými formami srdcového zlyhávania, pri ktorých srdce nemá dost energie na pumpovanie primeraného objemu krvi do krvného obehu.

■ Fixné kombinácie výživových doplnkov

Kombinácia omega-3 MK s koenzýmom Q10 je unikátna. Menej tabliet je pre pacienta príjemná zmena a takto sa dosiahne, že zotráva na liečbe dlhšie, ako keby užíval každý liek samostatne.

■ **Omega-3 polynenasýtené MK** pôsobia protektívne na cievný endotel, majú protizápalové a antitrombogénne účinky, mierne znižujú krvný tlak. Kliniky sa ich podávanie prejaví spomalením srdcovej frekvencie v pokoji aj pri záťaži, skrátením intervalu QT, predĺžením PR intervalu a zvýšením variability srdcovej frekvencie. Dve veľké randomizované klinické štúdie sekundárnej a primárnej prevencie ICHS—GISSI a JELIS preukázali významnú redukciu mortality a kardiovaskulárnych príhod pri dávkovaní EPA a DHA 850 mg, resp. 1 800 mg/deň. Riziko náhlejšej smrti pokleslo už za štyri mesiace podávania omega-3 MK.

■ **Koenzým Q10** je vitamínom podobná látka, ktorá sa syntetizuje v ľudskom organizme a získava z tuku v potrave. Iný názov pre Q10 je ubiquinón, čo vyjadruje jeho univerzálnu prítomnosť v celom tele, takmer vo všetkých bunkách. Ak má telo v tkanivách nedostatok Q10, tvorba energie sa zníži, človek sa necíti zdravý a plný energie, ale unavený.

Koenzým Q10 priaznivo ovplyvňuje KV systém a priebeh KV chorôb. Chráni pred oxidáciou LDL častíc a má aj iné antiaterogénne účinky. Významne znižuje systolický a diastolický TK, upravuje endoteliálnu dysfunkciu. Zlepšuje prežívanie po zástave srdca u aktívne chladených pacientov. Má slabý antiagregačný účinok na trombocyty a naopak, znižuje účinok warfarínu.

■ Q10 je kryštalický prášok, nerozpustný vo vode. Na vstrebanie je potrebná sekrécia žlče, preto sa má užívať s jedlom, ktoré obsahuje tuk. Kombinácia s omega-3 MK je aj z tohto hľadiska výhodná.

■ **Dávkovanie** je individuálne, obvykle podľa pocitov pacienta (stupeň únavy, resp. sviežosti a pod.). Obyčajne sa dávkuje 30 – 60 mg/deň, pri hypertenzii alebo statínovej myopatii 2-krát 60 – 100 mg/deň. Bezpečná dávka je do 1 200 mg/deň, vyššie dávky (až 3,5 g) sa vo všeobecnosti dobre tolerujú, niekedy však môžu vzniknúť nežiaduce príznaky zo strany GIT. Ak sa použije dávkovanie 1-krát za deň, preferuje sa ranné podanie spolu s jedlom obsahujúcim tuk. „Steady state“ sa dosiahne po 4 dňoch užívania, eliminačný polčas je 33 hodín, vylučuje sa žlčou.

■ Pre koho je prípravok CoOmega vhodný?

Kombinovaný prípravok s obsahom omega-3 MK a koenzýmu Q10 je vhodným potravinovým doplnkom pre ľudí so zvýšeným KV rizikom alebo s už vyvinutým KV ochorením. Významne znižuje riziko malígnych porúch srdcového rytmu a tým aj riziko náhlejšej srdcovej smrti. Priaznivo ovplyvňuje endoteliálnu dysfunkciu, agregáciu trombocytov a znižuje krvný tlak a srdcovú frekvenciu. Zvlášť významný je benefit kombinovaného prípravku u pacientov užívajúcich statíny, pretože ich pomáha udržať na dlhodobej statínovej liečbe a navyše znižuje hladinu triacylglycerolov pri kombinovanej dyslipidémii.

CoOmega Generica

Unikátna kombinácia koenzýmu Q10 a 3-omega masných kyselín.

PRISPIEVA K UDRŽANIU CELKOVEJ DOBREJ KONDÍCIE, KU ZVÝŠENIU VITALITY A K LADNE PÔSOBI NA ŽIVOTNÚ ENERGIU.

3-omega masné kyseliny EPA a DHA **PRISPIEVAJÚ K SPRÁVNEJ FUNKCII SRDCA.**

(Priaznivý účinok sa dosiahne pri dennom príjme 250 mg EPA a DHA.)

VÝŽIVOVÝ DOPLNOK

Pestrá, vyvážená strava a zdravý životný štýl sú dôležité faktory zdravia.

GENERICA®

www.generica.sk

Kokteil z farmácie

novinky vo farmácii

preložila a spracovala:
Mgr. Eva Kozáková
odborný zástupca za výrobu liekov

Objav: prírodný TRAMADOL

FARMÁCIA:

■ Tím vedcov sústredených okolo Dr. Michel De Waard z Ústavu neurologických vied v Grenoble objavil, že bežne synteticky produkováný opioid tramadol sa nachádza už aj v prírodnej forme, vo veľkej miere v jednej africkej rastline. Tieto poznatky boli publikované v odbornom časopise „Angewandte Chemie“ (Aplikovaná Chémia).

■ Ako sa uvádza v tlačovej správe, vedci potvrdili prítomnosť tramadolu v kôre koreňa rastliny *Nauclea latifolia*. Koncentrácia opioidov v extraktoch zo sušenej kôry sa nachádzala v rozmedzí 0,4 až 3,9 %. V horných častiach rastliny nebolo možné túto molekulu detekovať.

■ Tramadol vyvinul v 70-tych rokoch minulého storočia farmaceutický výrobca Grünenthal a na trh bol uvedený pod obchodným názvom Tramal®. Podľa francúzskeho vedca je to po prvýkrát, čo

bola účinná látka plne produkovaná syntetickou cestou nájdená v tak vysokej koncentrácii v prírodnom zdroji.

Pre potvrdenie, vedci testovali pomocou rôznych

metód pravosť prírodného pôvodu. Tri nezávislé laboratóriá

dospeli k tomu istému výsledku. Aby sa zabránilo možnosti

náhodnej kontaminácie vzoriek syntetickým tramadolom, odobrali vedci čerstvý materiál zvnútra koreňov. Aj v tomto

případe mohli potvrdiť prítomnosť molekúl

účinnnej látky tramadolu.

■ Rastlina *Nauclea latifolia* patrí do čeľade Rubiaceae

a v Afrike je označovaná aj ako Pin Cushion Tree. Táto vždy zelená rastlina

je značne rozšírená v subsaharskej oblasti Afriky a používa sa najmä v Kamerune v tradičnej medicíne ako liečivá rastlina, napríklad pri epilepsii, horúčke, malárii a predovšetkým pri bolestiach. Vzhľadom na to, že v Afrike je známych až do 10 rôznych druhov tejto krovitej rastliny, vedci chcú teraz zistiť, v ktorom druhu možno ešte detekovať analgetikum tramadol.

Zdroj: PHARMAZEUTISCHE ZEITUNG (41/2013, str. 22)

CHLÓRHEXIDÍN: Možné alergické reakcie

FARMÁCIA:

■ Široko používané antiseptikum chlórhexidín môže vyvolať vážne alergické reakcie. To nie je síce nič nové, ale v poslednej dobe boli opakovane zaznamenané náhodné prípady. Nemecký Spolkový inštitút pre lieky a zdravotnícke pomôcky (BfArM) využil túto príležitosť a opätovne poukázal na potenciálne život ohrozujúce nežiaduce účinky účinnej látky. Možné alergické reakcie po aplikácii chlórhexidínu siahajú od lokálne ohraničeného podráždenia až po anafylaktickú reakciu. Inštitútu BfArM bolo celkovo nahlásených 147 anafylaktických reakcií v súvislosti s použitím chlórhexidínu. Pri väčšine z týchto prípadov bola spúšťačom reakcie práve ústna voda. Zdravotnícki pracovníci musia osoby, ktorým bola už diagnostikovaná alergia na chlórhexidín, upozorniť na skutočnosť, že sa musia trvalo vyvarovať prípravkov s obsahom tohto antiseptika, ako tvrdí BfArM. Podozrenie na alergiu na chlórhexidín by mal potvrdiť alergológ.

Zdroj: PHARMAZEUTISCHE ZEITUNG (40/2013, str. 32)

ALIROCUMAB: Injekcia proti LDL cholesterolu

FARMÁCIA:

■ Monoklonálna protilátka alirocumab dokázala v III. fáze klinickej štúdie oveľa výraznejšie znížiť hladinu LDL cholesterolu ako účinná látka ezetimib. Túto správu uviedol farmaceutický výrobca Sanofi a Regeneron Pharmaceuticals. Odyssey Mono bola randomizovaná, dvojito zaslepená, kontrolovaná III. fáza klinickej štúdie na hodnotenie účinnosti a bezpečnosti alirocumabu po dobu 24-och týždňov na 103 pacientoch s primárnou hypercholesterolémiou. Účastníci štúdie boli randomizovane liečení monoterapiou buď ezetimibom v dávke 10 mg, alebo alirocumabom. Pacientom bol podávaný alirocumab najprv v nízkej dávke 75 mg injekčne subkutánne každé dva týždne. V dvanástom týždni bola táto dávka zvýšená na 150 mg v prípade, že sa hladina LDL cholesterolu v ôsmom týždni nachádzala nad 70 mg/ dl. Vyhodnotenie po 24 týždňoch ukázalo, že hodnota LDL cholesterolu sa od začiatku do 24 týždňa podstatne výraznejšie znížila u pacientov, ktorým bol podávaný alirocumab v rámci štúdie ako u pacientov liečených ezetimibom (47 % versus 16 %).

Zdroj: PHARMAZEUTISCHE ZEITUNG (43/2013, str. 28)

EMA: Antikoncepcia je bezpečná

FARMÁCIA:

■ Výbor pre farmakovigilanciu (PRAC) európskej liekovej agentúry EMA rozhodol, že benefity perorálnych kontraceptív sú vyššie ako potenciálne riziko ich užívania. Naposledy sa ukázalo predovšetkým zvýšené riziko pre venózne tromboembólie, čo predstavovalo problém najmä v prípade kontracepčných tabliet tretej a štvrtej generácie.

■ Po dôkladnom skúmaní dospel PRAC k záveru, že vo všeobecnosti pri použití týchto tabliet existuje len nízke riziko trombózy. Ako sa však píše v tlačovej správe, v závislosti od zložky účinnej látky gestagénu medzi týmito preparátmi existujú malé rozdiely. Lekári by ich mali vziať do úvahy pri výbere vhodnej antikoncepcie pre svoje pacientky a zároveň by ich mali dôkladne informovať o rizikách užívania liekov.

■ Podľa PRAC je najnižšie riziko vzniku trombózy, keď kontraceptívum obsahuje gestagén levonorgestrel, norgestimát alebo noretisterón. Na 10 000 žien, ktoré užívali príslušné preparáty, sa vyskytlo priemerne päť až sedem prípadov venózne tromboembólie ročne. Na druhej strane, ročne bolo zaznamenané riziko výskytu prípadov v miere šesť až dvanásť na 10 000 užívateľov, ktorým bola podávaná liečba s obsahom etonogestrel alebo norelgestromín v preparátoch. Podľa PRAC je najväčšie riziko výskytu trombóz u žien, ktoré užívajú prípravky obsahujúce gestodén, dezogestrel alebo drospirenón. V tejto skupine sa štatisticky vyskytuje každý rok deväť až dvanásť prípadov trombózy na 10 000 užívateľov liečby. Pre účinné látky chlórmadinón, dienogest a nomegestrol nepredložil PRAC žiadnu kvalifikáciu rizika, pretože dátová základňa nebola dostačujúca.

■ PRAC porovnával tieto čísla s údajmi pochádzajúcimi z celkovej populácie, kde sa bez použitia hormonálnej antikoncepcie vyskytli ročne dva prípady venózne tromboembólie na 10 000 žien. Upozornenia v PIL a SPC k týmto preparátom by mali v budúcnosti informovať o miere rizika trombózy. Odporúčania PRAC budú teraz postúpené Výboru pre humánne lieky (CHMP), ktorý by mal na zasadnutí koncom novembra zaujať konečné stanovisko.

Zdroj: PHARMAZEITISCHE ZEITUNG (42/2013, str. 23)

ANÉMIA zvyšuje riziko výskytu demencie

MEDICÍNA:

■ Existuje vzťah medzi nízkymi hladinami hemoglobínu a rozvojom demencie?

Anémia u starších ľudí zjavne predurčuje vývoj demencie. K tomuto výsledku dospela aktuálna americká štúdia uskutočnená na viac ako 2 500 pacientoch s priemerným vekom 76 rokov, ktorí na jej začiatku ešte nevykazovali príznaky prítomnosti demencie. U 15 % účastníkov štúdie bola na začiatku testovania preukázaná prítomnosť anémie, čo znamená, že hladiny ich hodnôt hemoglobínu sa nachádzali pod 13g/dl (u mužov) resp. 12 g/dl (u žien). V priebehu viac ako 11-ročného sledovania sa u takmer 18 % účastníkov rozvinula demencia. Obzvlášť často sa vyskytovala duchovná degradácia v miere 23 % vs. 17 % anemických pacientov.

■ Relatívne riziko vzniku demencie pri anémii činí 1,64

Autori štúdie vypočítali relatívne riziko vzniku demencie pri ochorení anémiou na hodnotu 1,64. Táto súvislosť ostáva zachovaná aj s ohľadom na demografické faktory, sprievodné ochorenia a funkciu obličiek, ako aj hladiny CRP (C-reaktívny proteín) a erytropoetínu.

Zdroj: MEDICAL TRIBUNE Nemecko, z 7. 10. 2013

inzercia

Zaregistrujte sa na www.imunoglukan.com a získajte skutočné balenie Imunoglukan P4H[®] ZDARMA

Imunoglukan P4H[®] ACUTE!

výživový doplnok

s prírodným imunoglukanom, vitamínom C a zinkom

1 kapsula denne počas piatich dní

- intenzívna podpora v rizikovom období
- prispieva k zníženiu vyčerpania a únavy

Imunoglukan P4H[®] ACUTE! je voľnopredajný výživový doplnok dostupný v každej lekární bez predpisu.

AKÚTNA NOVINKA

 Imunoglukan
P4H

Výrobca: PLEURAN, s.r.o., Bratislava
Obch. zastúpenie: IMUNOGLUKAN, s.r.o., Bratislava
info@imunoglukan.com, www.imunoglukan.com

Cefalea

– bolesť hlavy

MUDr. Lucia Illéšová

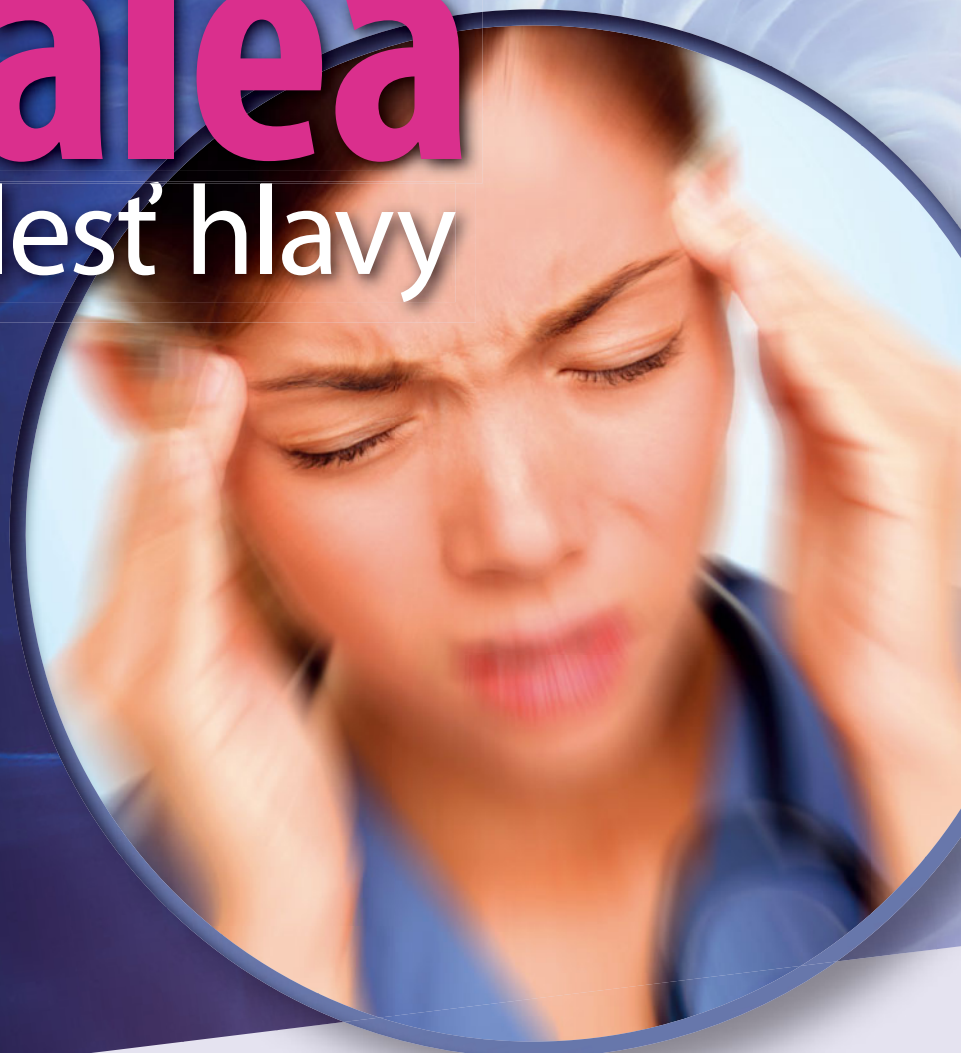
Neurologická
a Neurochirurgická ambulancia
Medicentrum Vajnory, Bratislava
www.Neuroill.sk

VZDELANIE:

- absolvovala Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave v r. 2001
- atestáciu II. stupňa absolvovala v r. 2010
- absolvovala školenia liečby vertebrogénnych ochorení a školenie o elektrofyziologickej metóde evokované potenciály

ODBOBNÁ PRÁŠ:

- I. Neurologická klinika v Bratislave
- Neurologické oddelenie nemocnice Sv. Michala v Bratislave
- Neurologická klinika Ružinov
- Neurologická a Neurochirurgická ambulancia Medicentrum Vajnory

Bolesť hlavy je najčastejším zdravotným problémom. Je to nepríjemná skúsenosť, ktorú už snáď mal každý z nás. Niekoho bolesti hlavy trápia pravidelne, iný ju zažije len párkrát za život. Pokiaľ je bolesť hlavy ojedinelá, sama od seba prejde, nezanecháva následky – vtedy nie je chorobou, ale problémom začne byť, keď je intenzívna, sprevádzaná ďalšími nepríjemnými príznakmi, objavuje sa opakovane, trvá dlho a takto už negatívne ovplyvní život postihnutého.

Skupina bolestí hlavy je veľmi rozsiahla, niektoré môžu byť podmienené patologickým procesom v intrakrániu (v lebke), iné môžu byť tzv. funkčné bolesti hlavy. Bolesti hlavy môžu byť prejavom iného celkového ochorenia, lokálneho ochorenia v oblasti krku, zubov, alebo môžu byť spôsobené nadužívaním liekov, či toxických a návykových látok (napr. alkohol, alebo aj kofeín, nikotín a iné drogy). Podľa toho bolesti hlavy rozdeľujeme na **primárne** a **sekundárne**.

Primárne bolesti hlavy nie sú spôsobené štrukturálnym poškodením mozgu ani iným systémovým ochorením – sú najčastejšie. **Sekundárne** (alebo symptomatické) bolesti

hlavy sú práve naopak vyvolané poškodením CNS, alebo iným celkovým ochorením. Za bolesťou hlavy sa môže skrývať banálna afekcia, ale tiež závažné život ohrozujúce ochorenie.

Tab. 1. Klasifikácia bolesti hlavy (zjednodušené podľa ICHD-II) Tabuľka

Primárne bolesti hlavy	
1.	Migréna – migréna s aurou; migréna bez aury
2.	Tenzná bolesť hlavy – epizodická a chronická
3.	Cluster headache a ostatné vegetatívne trigeminové neuralgie
4.	Iné vzácne primárne bolesti hlavy – napr. benigná námahová bolesť hlavy
Sekundárne bolesti hlavy	
5.	Spôsobené traumou hlavy a/alebo krčnej chrbtice (epi-/subdurálny hematóm; atď.)
6.	Zapríčené vaskulárnymi ochoreniami – akútne ischemické a hemoragické NCMP, subarachnoidálne krvácanie – neruptované vaskulárne formácie (AV malformácie, aneurizmy) – trombózy cerebrálnych vén; disekcie artérií; arteritídy
7.	Intrakraniálne nevasikulárne procesy (primárne tumory, metastázy, abscesy, atď.)
8.	Pri abúze chemických substancií (drogy, lieky)
9.	Pri intrakraniálnych (meningitídy, encefalitídy, abscesy) a systémových infekciách
10.	Spôsobené poruchami homeostázy – arteriálna hypertenzia, dialyzačná cefalea, atď.
11.	Spôsobené ochorením hlavy, tváre, šije, očí, uší, paranasálnych sínusov, zubov alebo iných hlavových či tvárových štruktúr
12.	Pri psychiatrických ochoreniach
13.	Kraniálne neuralgie a centrálné príčiny tvárovej bolesti
14.	Iné bolesti hlavy – ktoré nie sú inde klasifikované
15.	Iné – napr. spôsobené jedlom, chladom

PRIMÁRNE bolesti hlavy

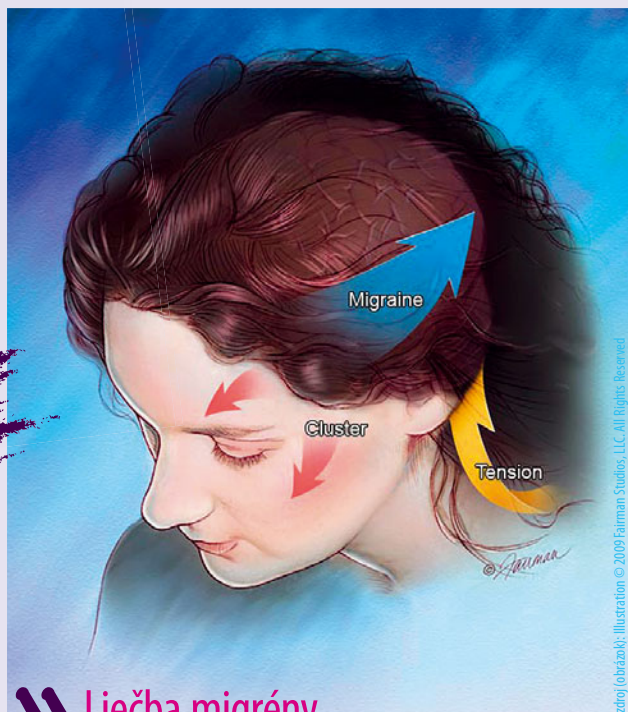
Asi 15 – 20% populácie trpí primárnymi bolesťami hlavy, označujú sa niekedy aj ako funkčné bolesti, lebo ich príčinou je porucha neuroregulačných funkcií. Bolesť hlavy je dominantný príznak, často je to jediný príznak, ktorý pacient udáva. Preto je v diagnostike veľmi dôležitý anamnestický rozbor. Najčastejšou primárnou bolesťou hlavy je migréna, na druhom mieste je tenzná bolesť hlavy a občasný výskyt má tzv. cluster headache.

» Migréna

Postihuje okolo 6 % mužov a asi 18 % žien, u detí prevládajú chlapci. Na Slovensku trpí migrénou asi 500 000 ľudí. Maximum osôb je medzi 30. až 45. rokom života. Migréna je záchvatová bolesť hlavy, najčastejšie pulzujúceho charakteru, často postihujúca jednu polovicu hlavy, ale strany sa pri jednotlivých záchvatoch zvyknú striedať. Pacienti sú citliví na hluk, svetlo, majú nechutenstvo, niekedy aj opakovane zvracajú. Záchvat migrény môže trvať od 4 do 72 hodín, pri trvaní nad 72 hodín už ide o tzv. status migrenosus. Medzi záchvatmi pacient nemá žiadne problémy. Záchvat migrény môže vyvolať u citlivých jedincov napr. stres, alebo paradoxne úľava po strese, niektoré jedlá – víno, čokoláda, zrejúce syry, hladovanie, málo alebo veľa spánku, u žien majú vplyv aj hormonálne zmeny – kolísanie hladiny hormónov počas menštruačného cyklu, u väčšiny žien migréna ustúpi počas tehotenstva. Bolesťi hlavy

môže predchádzať prodromálna fáza – unavenosť, depresia, alebo naopak eufória, spavosť, nechutenstvo, hnačky. Táto fáza trvá niekoľko hodín alebo 1–2 dni. Podľa prítomnosti alebo neprítomnosti ďalšej fázy delíme migrénu na migrénu s aurou a bez aury.

- 1. Migréna s aurou** – má ju 20 % pacientov s migrénou – najčastejšie je aura zraková – vo forme výpadkov zorného poľa, zábleskov. Menej často je senzitívna, s prejavmi mravčenia, trpnutia, alebo motorická s oslabením končatiny, poruchami reči, prípadne príznakmi z postihnutia mozgového kmeňa ako sú závraty, nestabilita pri chôdzi.
- 2. Migréna bez aury** – trpí ňou 80 % migrenikov. Patofyziológia vzniku bolesti hlavy počas migrény je komplexný proces, kde bolo popísaných viacero teórií. V súčasnosti najviac uznávanou je tzv. neurovaskulárna teória, kde v následnosti prebiehajú patologické procesy na úrovni neurónov a následne ciev v oblasti mozgu a mozgových obalov.

» Liečba migrény

Akútna – pri ľahších záchvatoch – lieky proti zvracaniu (tzv. antiemetiká a lieky proti bolesti), najčastejšie zo skupiny tzv. nesteroidných antiflogistik – NSA/. Ťažšie záchvaty sa liečia liekmi zo skupiny triptánov.

Profylaktická – pacienti s veľmi častými záchvatmi migrény vyžadujú aj tzv. profylaktickú, čiže preventívnu, liečbu. Cieľom je znížiť frekvenciu a intenzitu záchvatov. Používajú sa lieky zo skupiny antiepileptik, betablokátor, antidepresíva a nápomocné môže byť aj užívanie horčička.

» Tenzná bolesť hlavy

Tenzná bolesť hlavy je druhou najčastejšou formou primárnej bolesti hlavy. Môže byť epizodická, čiže občasná, alebo chronická. Na vzniku tenznej bolesti sa zúčastňujú periférne (napr. napätie svalov hlavy) aj centrálné mechanizmy (znížený prah pre bolesť). Často sa vyskytuje aj depresia. Bolesť pacienti pociťujú ako obruč na čele, ako čiapku, popisujú

ju ako zovretie, tlak, niekedy viac v zadnej (occipitálnej) časti hlavy.

V liečbe je dôležitá úprava denného režimu, odstránenie stresu, nápomocná je fyzioterapia a prípadne aj psychoterapia. Z medikamentov využívame protizápalové lieky (NSA), lieky na uvoľnenie svalového napätia (myorelaxanciá) a niekedy aj antidepresíva.

Cluster headache

Zriedkavá záchvatová bolesť hlavy, častejšia u mužov. Bolesť je lokalizovaná jednostranne, s maximom za okom, vzniká náhle, ustúpi do troch hodín, je veľmi intenzívna, bodavá. Je sprevádzaná začervenaním oka, slzením, upchatím nosa, potením tváre. Opakuje sa viackrát za deň, v intervale každé dva týždne až tri mesiace.

Liečba: Indomethacín (liek zo skupiny NSA)

Primárne bolesti hlavy			
Charakteristika bolesti	Migréna	Tenzná cefalea	Cluster headache
Pomer muži / ženy	25 / 75	40 / 60	90 / 10
Stranová prevaha bolesti	60 % jednostranná	difúzna obojstranná	100% jednostranná
Lokalizácia	čelo, okolie očí, spánky	difúzna	okolie oka
Frekvencia	1 – 4 x 1 mesiac	1 - 30 x mesiac	1 - 3 x denne
Intenzita	stredná / silná	mierna / stredná	veľmi silná
Trvanie	4 – 72 hod.	variabilné	15 min - 3 hod.
Charakter bolesti	búšivá, pulzujúca	tupá	ostrá, bodavá
Periodičita	Len u menštruačnej m.	–	výrazná
Sprievodné príznaky	+	–	–
Aura	Môže byť prítomná	–	–
Vegetatívne príznaky	±	–	+++
Nausea / vracanie	Prítomné	–	±
Foto / fonofóbia	Prítomná	–	±
Vplyv fyzickej záťaže	zhoršenie	Nemení, zlepšenie	Nemení, zlepšenie

(Tabuľka upravená podľa Ninan T. Mathew, 1999)

SEKUNDÁRNE bolesti hlavy

Tieto bolesti hlavy sú oveľa zriedkavejšie ako bolesti primárne. Bolesť hlavy môže byť jedným z prvých, niekedy jediným príznakom závažného až život ohrozujúceho vnútroľbového ochorenia. Podozrivá je silná, novovzniknutá bolesť hlavy, u migrenika zmena intenzity a charakteru bolesti hlavy. V anamnéze je dôležité pátrať o okolnostiach vzniku bolesti hlavy, o sprevádzajúcich javoch. V prípade, že bolesť hlavy predchádzal úraz alebo porucha vedomia, ak je bolesť sprevádzaná horúčkou, stuhnutosťou šije a sú prítomné ložiskové neurologické príznaky alebo poruchy psychiky ako zmätenosť, spomalené psychomotorické tempo, je nutné akútne diagnostické riešenie pacienta.

Za alarmujúce treba brať aj pomaly narastajúcu intenzitu bolesti hlavy a postupne sa pridružujúce niektoré z príznakov vyššie uvedených – takáto bolesť môže byť príznakom nádorov, metastáz alebo chronického subdurálneho hematómu.

V diagnostike je veľmi dôležitá anamnéza, neurologické objektívne vyšetrenie, ďalej zobrazovacie vyšetrenie – CT mozgu, a pri podozrení na neuroinfekciu aj vyšetrenie mozgovomiešnej tekutiny – likvoru. Niekedy je k definitívnej diagnóze nutné vyšetrenie magnetickou rezonanciou. Údaje, pri ktorých by lekár mal zvýšiť ostražitosť sú označované ako tzv. RED flags a YELLOW flags. Sú zhrnuté v nasledovnej tabuľke.

1. Sekundárne bolesti hlavy spôsobené traumou

Subdurálny a epidurálny hematóm – vznikajú po úraze hlavy, v úvode môže byť porucha vedomia, potom sa pacient preberie a sťažuje sa na bolesť hlavy, je mu na vracanie a opätovne môže stratiť vedomie. U starších pacientov môže vzniknúť chronický subdurálny hematóm aj po minimálnej traume, ktorú si pacient ani nemusí pamätať – napr. udretie sa do skrinky.

I. Red flags (červené zástavy)

1.	Úraz hlavy alebo krčnej chrbtice
2.	Vznik novej bolesti hlavy alebo výrazné zhoršenie už preexistujúcej bolesti hlavy
3.	Progresívne zhoršujúca/zvýrazňujúca sa bolesť hlavy
4.	Výrazná zmena charakteru predchádzajúcej bolesti hlavy
5.	Prudká hyperakútna bolesť
6.	Bolesť hlavy vyvolávaná námahou, kašľom, tlakom na stolicu, pri sexuálnom styku
7.	Vek nad 50 rokov
8.	Neurologické prejavy – epileptický záchvat, zmätenosť, zastreté vedomie, neobratnosť alebo slabosť končatín, edém papily očnému nervu
9.	Systémové príznaky – horúčka, úbytok na váhe, stuhnutosť – opozícia šije
10.	Rizikové faktory v anamnéze – maligne ochorenie alebo HIV

II. Yellow flags (žlté zástavy)

1.	Zobúdzanie sa z nočného spánku pre bolesť hlavy
2.	Bolesť objavujúca sa vždy v tej istej lokalizácii
3.	Výrazné zmeny v intenzite bolesti hlavy pri zmenách polohy

» 2. Cievne ochorenia

Subarachnoidálne krvácanie – náhly vznik intenzívnej bolesti, najčastejšie v záhlaví. Často vzniká pri námahe, sexuálnom styku, defekácii. Niekedy ochorenie imituje bolesť z krčnej chrbtice.

Bolesť pri cievnej výduti alebo cievnej malformácii – môže imitovať migrénu, zhoršuje sa počas námahy.

Cievna mozgová príhoda ischemická (nedokrvenie) alebo hemoragická (krvácanie) – náhle vzniknutá, prudká bolesť sprevádzaná neurologickým výpadkom – porucha hybnosti končatín na jednej strane, porucha reči, porucha vedomia

» 3. Vnútroľbové procesy

Nádory, metastázy, abscesy – často sa tieto ochorenia prejavujú epileptickým záchvatom, ložiskovými neurologickými výpadkami a bolesťou hlavy s postupne narastajúcou intenzitou, stupňujúcou sa pri kašli, dvíhaní bremien. Pacienta často aj budí zo spánku. Môže sa vyskytnúť zmätenosť, zmeny osobnosti.

» 4. Nadužívanie liekov, užívanie drog

Bolesť vzniká pri **chýbaní dávky lieku alebo drogy** – po „opici“, pri vynechaní kofeínu, nikotínu. U niektorých žien vzniká bolesť hlavy pri užívaní antikoncepcie.

» 5. Zápalové a systémové ochorenia

Meningitída – zápal mozgových blán – je prítomné napätie svalov krčnej chrbtice, tzv. opozícia šíje, poruchy vedomia, teplota, pacienti vadi svetlo – fotofóbia.

Encefalitída – zápal mozgu – prítomné môžu byť teplota, príznaky ako pri meningitíde, ložiskové neurologické výpadky

Temporálna arteritída – zápal ciev na spánku – je prítomná

silná bolesť v oblasti spánku, zvyrazňuje sa pri žuvaní, zhoršuje sa zrak. Častejšie u pacientov po 50. roku života.

» 6. Spôsobené poruchou vnútornej homeostázy

Vysoký tlak – najsilnejšia pulzujúca bolesť je ráno po zbudení, zhoršuje sa pri námahe, môže byť dominantným alebo aj jediným príznakom zvýšeného tlaku. Pri enormne vysokom tlaku hrozí intrakraniálne krvácanie.

Bolesť hlavy pri anémii (nedostatku červených krviniek), pri dialýze – bolesť s poruchami rovnováhy vnútorného prostredia.

» 7. Bolesť hlavy spôsobená ochorením v oblasti hlavy, tváre, očí, uší, zubov, prínosových dutín

– sprevádzaná je lokálnymi príznakmi, napríklad záchvat akútneho glaukómu (zeleného zákalu) sa prejavuje intenzívnou bolesťou hlavy. Bolesť hlavy sa môže vyskytovať aj pri poškodení temporomandibulárneho kĺbu – zvyrazňuje sa žuvaním. Taktiež **bolesť hlavy z krčnej chrbtice** – pri poruchách a bolestiach krčnej chrbtice.

» 8. Psychiatrické ochorenia

– napr. depresia môže byť sprevádzaná bolesťou hlavy

» 9. Kraniálne neuralgie

– najčastejšia je bolesť trojklaného nervu – prudká intenzívna pulzujúca, vyžarujúca do oblasti čela, oka alebo líca

» 10. Iné bolesti hlavy

Bolesť hlavy po čínskom jedle – u citlivých jedincov ju vyvoláva glutamát sodný

Bolesť hlavy po zmrzline – vplyv chladu, môže vzniknúť pri jedení či pití studených nápojov, ale aj pri ponorení do vody

Hot-dogová bolesť hlavy – vyvolaná nitrítmi a nitrátmi v mäsových výrobkoch

Bolesť z hladu – z hypoglykémie – z poklesu hladiny cukru v krvi

Bolesť hlavy z vonkajšieho tlaku – napr. čiapka alebo pevne urobený chvost z vlasov

Kedy by mal pacient navštíviť lekára?

- pri náhle vzniknutej „prvej“ bolesti hlavy
- pri „najhoršej“ bolesti, aká sa kedy vyskytla
- ak bolesť neprechádza po užití bežných voľnopredajných analgetík (ibuprofén kyselina acetylsalicylová)
- ak je intenzita bolesti neznesiteľná alebo ruší spánok
- ak pretrváva nepretržite viac ako dva týždne
- ak sú prítomné ďalšie príznaky (nauzea, zvracanie)
- ak sa vyskytuje súčasne aj zvýšená teplota alebo vyrážka
- ak sa súčasne vyskytuje tuhosť krku
- ak sa vyskytne slabosť končatín alebo iné neurologické príznaky
- ak sa súčasne vyskytujú zmeny osobnosti alebo spomalenie myslenia
- ak sa bolesť hlavy objaví po úraze
- ak vznikne nový typ bolesti hlavy u pacienta nad 55 rokov

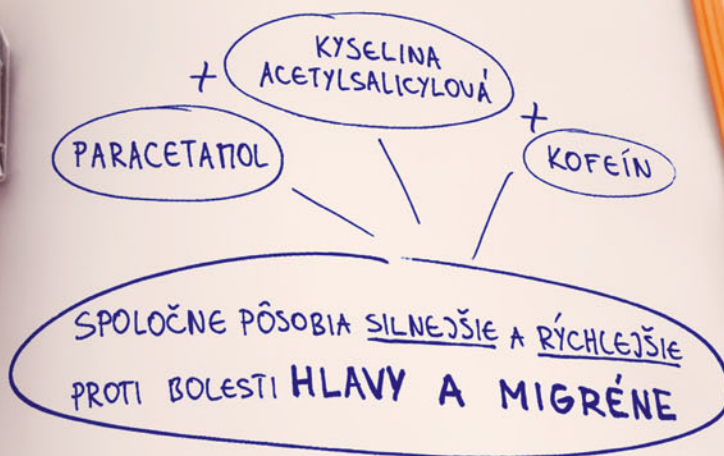
Ako postupovať pri bolestiach hlavy?

Hlavné zásady postupu v prípade výskytu bolesti hlavy sú zhrnuté v priloženom diagrame vo forme otázok pre chorých (spracované podľa Americkej akadémie rodinných lekárov).

PRÍZNAKY		DIAGNÓZA		POSTUP
1. Máte teploty, bolesť svalov, kĺbov, bolesť hrdla, nádchu, hnačku alebo zvracanie?	ÁNO >>>	Pravdepodobne máte: vírusu, chrípku, zápal žalúdka alebo čriev.	>>>	Použiť voľnopredajné OTC lieky podľa symptómov
NIE >>>				
2. Máte silnú bolesť hlavy, stuhnutý krk, zvraciate a bolia Vás oči na svetle?	ÁNO >>>	Môžete mať MENINGITÍDU – infekciu obalov mozgu a miechy, alebo SUBARACHNOIDÁLNE KRVÁCANIE	>>>	POHOTOVOŠŤ Štav je urgentný a je potrebné ihneď kontaktovať lekára.
NIE >>>				
3. Mali ste poranenie alebo úraz hlavy v poslednom čase?	ÁNO >>>	Môžete mať vážne ochorenie – SUBDURÁLNY HEMATÓM , spôsobený výronom krvi pod tvrdú plenu, alebo menej vážne postihnutie – KONTÚZIU MOZGU	>>>	URGENTNÝ STAV Okamžitý a neodkladný prevoz do nemocnice.
NIE >>>				
4. Pociťujete necitlivosť, trpnutie alebo slabosť končatín? Mali ste alebo máte vysoký krvný tlak?	ÁNO >>>	Ťažkosti môžu byť spôsobené cievnou príhodou – KRVÁCANÍM do mozgu alebo nedokrvením – ložiskovou ISCHÉMIOU mozgu.	>>>	POHOTOVOŠŤ Potrebný je prevoz do nemocnice.
NIE >>>				
5. Pociťujete tlak okolo očí, alebo Vám tečie z nosa?	ÁNO >>>	Pravdepodobná je infekcia prínosových dutín – SINUSITÍDA .	>>>	Ak nepomôže 48-hodinová liečba voľnopredajnými liekmi, ak pretrváva horúčka alebo máte silné bolesti hlavy, ihneď vyhľadajte lekára.
NIE >>>				
6. Máte bolesť v oboch spánkoch a v oblasti krku? Objavuje sa po vynútenej polohe krku (napr. šoférovanie)? Mávate stresy, depresie, alebo pocity strachu?	ÁNO >>>	Zvýšená TENZIA (napätie) svalov hlavy a krku je pravdepodobnou príčinou vašich bolesti.	>>>	Relaxujte, aplikujte teplo na svaly hlavy a krku, použite analgetiká na úľavu od bolesti.
NIE >>>				
7. Máte intenzívnu, pulzujúcu bolesť hlavy (na jednej strane) s napínaním na vracanie, vadí Vám hluk a svetlo, mali ste pred začiatkom bolesti nejaké príznaky (napr. zrakové – škvrny, záblesky)?	ÁNO >>>	Toto sú príznaky MIGRÉNY . Často majú rodinný výskyt.	>>>	Objednajte sa k lekárovi. K dispozícii sú lieky, ktoré sa užívajú pred záchvatom, lieky, ktoré zmiernia bolesť alebo skrátia trvanie záchvatu.
NIE >>>				
8. Máte bolesti hlavy v súvislosti s čítaním, alebo pozeraním na obrazovku?	ÁNO >>>	Tieto bolesti môžu byť spôsobené problémami OKA .	>>>	Navštívte optiku alebo oftalmológa, či nepotrebuje okuliare.
NIE >>>				
9. Dostanete bolesť hlavy, slabosť a triašku vtedy, ak vynecháte jedlo?	ÁNO >>>	Vaša bolesť hlavy môže byť HYPOGLYKÉMIE (nízkej hladiny cukru v krvi).	>>>	Jedzte 6 x denne a vyhýbajte sa jedlám, ktoré obsahujú množstvo cukru.
NIE >>>				
10. Snažíte sa piť menej kávy, alkoholu, obmedzili ste spotrebu liekov?	ÁNO >>>	Bolesť hlavy z vynechania – ABSTINENCIE určitej látky môže trvať niekoľko dní.	>>>	Užite analgetiká. Bolesť sa postupne zmierni. Nezačínajte znovu užívať návykovú látku.
NIE >>>				
<p>Konzultujte svojho praktického lekára. Ak si myslíte, že problém je vážny, ihneď volajte pohotovosť.</p>				
<p>Bolesť hlavy môže byť nezávažným ochorením, ale aj príznakom život ohrozujúceho ochorenia. Preto, ako je popísané vyššie, musí byť každá dlhšie trvajúca alebo intenzívna bolesť hlavy vyšetrená lekárom.</p>				

Migralgin®

Váš spojenec proti migréne.

Určené pre odbornú verejnosť.
Skrátená informácia o lieku na druhej strane.
Dátum prípravy materiálu: november 2013

Zentiva, a.s.

Aupark Tower, Einsteinova 24, 851 01 Bratislava, Slovenská republika
Tel.: (+421) 233 100 100 – Fax: (+421) 233 100 199 – E-mail: zentiva@zentiva.sk
Internet: www.zentiva.sk

ZENTIVA
SPOLOČNOSŤ SKUPINY SANOFI

Skrátená informácia o lieku

Názov lieku: Migralgin

Farmakoterapeutická skupina: Analgetiká, paracetamol, kombinácie s výnimkou psycholeptík, **ATC kód:** N02BE51. **Zloženie:** Každá tableta obsahuje kyselinu acetylsalicylovú 250 mg, paracetamol 250 mg, kofeín 50 mg a pomocnú látku monohydrát laktózy 21,83 mg. **Terapeutické indikácie:** Migralgin je indikovaný u dospelých a dospelievajúcich od 12 rokov na akútnu liečbu miernej až strednej silnej bolesti hlavy pri záchvate migrény s aurou alebo bez nej a na liečbu tenznej bolesti hlavy. **Dávkovanie a spôsob podávania:** Zvyčajná dávka je 1-2 tablety v najmenej 4-hodinových intervaloch až 3x denne, ak je to potrebné. Maximálna denná dávka je 6 tabliet v priebehu 24 hodín. U pacientov so zníženou funkciou obličiek sa odporúča upraviť interval medzi jednotlivými dávkami: klírens kreatinínu 10-50 ml/min minimálne 6 hodín, klírens kreatinínu <10 ml/min minimálne 8 hodín. U pacientov so stabilizovanou chronickou hepatálnou insuficienciou je vhodné aby neužívali maximálnu dávku a interval medzi jednotlivými dávkami bol najmenej 6 hodín. U starších ľudí je potrebná úprava dávkovania, ak je znížená funkcia obličiek alebo pečene. Tablety je potrebné užiť rozpustené v malom množstve tekutiny, alebo celé (nerozhryzené) s dostatočným množstvom tekutiny. **Kontraindikácie:** Migralgin sa nesmie používať u pacientov s precitlivosťou na kyselinu acetylsalicylovú, paracetamol, kofeín alebo na ktorúkoľvek inú pomocnú látku uvedenú v časti 6.1 úplného znenia Súhrnu charakteristických vlastností lieku (SmPC), s precitlivosťou na salicyláty alebo na iné NSAID s prejavmi ako astma, urtikária, nosové polypy alebo iné alergické reakcie; u pacientov s gastrointestinálnymi vredmi, s ťažkou poruchou funkcie pečene, s ťažkou nekontrolovanou srdcovou insuficienciou, s hemoragickou diatézou; ak sa súbežne užíva 15 mg alebo viac metotrexátu za týždeň; v poslednom trimestri gravidity; u detí a dospelievajúcich do 17 rokov so súbežne prebiehajúcim horúčkovitým vírusovým ochorením (pozri časť 4.4 v úplnom znení SmPC). **Osobitné upozornenia a opatrenia pri používaní:** Liek môže byť používaný len so zvláštnou opatrnosťou pod dohľadom lekára u pacientov s bronchiálnou astmou, alergickou nádchou, nosovými polypmi a ďalšími alergickými problémami, so žalúdočnými a črevnými ťažkosťami (aj chronickými a opakujúcimi sa), s anamnézou gastrointestinálnych vredov, s gastrointestinálnym krvácaním alebo perforáciou, s poruchou funkcie obličiek alebo s pretrvávajúcim ochorením obličiek, s mierne až stredne ťažkou poruchou funkcie pečene a pri súbežnom užívaní liekov ohrozujúcich pečeň, s poruchou srdca, s deficitom glukózo-6- fosfodehydrogenázy, s Gilbertovým syndrómom; pred chirurgickým zákrokom; u pacientov s hypertyreózou, dnou, s mastocytózou, u ktorých užívanie kyseliny acetylsalicylovej môže vyvolať závažné reakcie z precitlivosti (vrátane obehového šoku s návalom horúčavy, hypotenziou, tachykardiou a zvracaním). Migralgin nemá byť používaný v prípadoch súbežnej liečby s inými liekmi obsahujúcimi paracetamol alebo kyselinu acetylsalicylovú. Pri užívaní tohto lieku je potrebné sa vyhnúť nadmernému príjmu kofeínu. S ďalšími osobitnými upozoreniami a opatreniami pri používaní tohto lieku sa oboznámte v úplnom znení SmPC. **Liekové a iné interakcie:** S liekovými a inými interakciami týkajúcich sa jednotlivých liečiv, ktoré obsahuje Migralgin, sa oboznámte v úplnom znení SmPC. **Fertilita, gravidita a laktácia:** Ak to nie je nevyhnutné, Migralgin sa nemá podávať u žien v prvom a druhom trimestri gravidity; užívanie počas tretieho trimestra gravidity je kontraindikované; nemá sa užívať počas dojčenia dlhšiu dobu a vo vyšších dávkach. Migralgin patrí do skupiny liekov, ktoré môžu u žien oslabiť schopnosť otehotnieť. Tento účinok sa po ukončení liečby stratí. **Ovplyvnenie schopnosti viesť vozidlá a obsluhovať stroje:** Migralgin nemá vplyv na schopnosť viesť vozidlá a obsluhovať stroje. **Nežiaduce účinky:** Ak sa pri užívaní Migralginu dodržiava odporúčané dávkovanie, tento liek je vo všeobecnosti dobre znášaný. K dispozícii nie sú žiadne údaje, že fixná kombinácia zväčšuje závažnosť a typ nežiaducich účinkov jednotlivých látok alebo rozširuje rozsah týchto účinkov za predpokladu, že boli použité v súlade s odporúčaným dávkovaním. S nežiaducimi účinkami týkajúcich sa jednotlivých liečiv, ktoré obsahuje Migralgin sa oboznámte v úplnom znení SmPC. **Predávkovanie:** S rizikovými faktormi, symptómami a liečbou predávkovania Migralginom sa oboznámte v úplnom znení SmPC. Veľkosť balenia: 10, 12, 20 a 24 tabliet. Nie všetky veľkosti balenia musia byť uvedené na trh. **Držiteľ rozhodnutia o registrácii:** Zentiva, k.s., Praha, Česká republika. **Výdaj lieku nie je viazaný na lekársky predpis. Pred predpísaním lieku sa oboznámte s úplným znením Súhrnu charakteristických vlastností lieku. Dátum poslednej revízie textu SmPC:** September 2013.

- **Konjac (Amorphophallus konjac)**, ľudovo nazývaný aj ako „diablov jazyk“, je rastlina žijúca na subtropickom a tropickom východe Ázie od Japonska a Číny, na juh po Indonéziu. Je to trvalka, rastúca z mohutnej hlúzy s priemerom až 25 cm.
- Múka, pripravená zo sušených hlúz konjacu je stáročia používaná v čínskej, kórejskej a japonskej kuchyni.
- Sušina hlúzy konjacu (Amorphophallus konjac) obsahuje až 40 % glukomanánu. Je to vo vode rozpustný polysacharid, považovaný za potravinovú vlákninu. Pretože počas trávenia sa nerozkladá na jednoduché stráviteľné cukry, pre organizmus nemá žiadnu kalorickú hodnotu.

Chcete mať vašu váhu pod kontrolou aj počas sviatkov?

Znižovanie hmotnosti prirodzenou cestou

● Glukomanán v kyslom prostredí žalúdka viaže na seba vodu a zvýši svoj objem až 200-násobne. Vytvorí sa silne viskózna gélovitá hmota, ktorá vyplní žalúdok a vyvolá pocit sýtosti. Výskumy ukázali, že gélovitá hmota sa vytvára okolo častí potraviny a spôsobuje, že tráviace enzýmy uvoľňujú z potraviny sacharidy pomalšie a tým sa zníži množstvo vstrebávaných sacharidov.

● Glukomanán viaže na seba aj tuky a oleje a prirodzenou cestou ich vynáša z tráviaceho traktu, preto je ich kalorická hodnota pre organizmus nulová. Neviaže však minerály a vitamíny, potrebné pre zachovanie zdravia. Treba dodať, že časť v tukoch rozpustných vitamínov a minerálov môže byť viazaná glukomanánom.

● Do osem týždňov trvajúcej dvojito slepej štúdie bolo zaradených 20 obéznych pacientov. Placebo alebo výživový doplnok, obsahujúci 1 g glukomanánu bol podávaný pacientom jednu hodinu pred každým jedlom. Pacienti počas štúdie nemenili svoje stravovacie návyky ani svoj spôsob života. Štúdia preukázala, že počas 8-ich týždňov u pacientov užívajúcich glukomannan hladina cholesterolu signifikantne klesla a zaznamenali u nich priemerné zníženie hmotnosti o 2,5 kg.

(International Journal of Obesity 2008, 8(4): 289 - 293.)

Zníženie hladiny cholesterolu

● Užívanie glukomanánu znižuje hladinu cholesterolu. Štúdie potvrdili, že znižovanie hladiny LDL cholesterolu („zlý cholesterol“) a zvyšovanie hladiny HDL cholesterolu („dobrý cholesterol“) významne súviselo s užívaním glukomanánu. Mechanizmus účinku spočíva v zabránení spätného vstrebávania žlčových kyselín. Preto pečeň produkuje ďalšie žlčové kyseliny z cholesterolu, vďaka čomu hladina cholesterolu v krvi klesá.

● Užívanie glukomanánu ukázalo štatisticky významné zlepšenie hladiny celkového cholesterolu u obéznych pacientov.

(International Journal of Obesity 2008(4): 289 - 293.)

● U zdravých ľudí užívanie 3,9 g glukomanánu po dobu 4 týždňov znížilo hladinu celkového cholesterolu, LD lipoproteínov,

triglyceridov a systolický krvný tlak. Triglyceridy v krvi sa znížili až o 23 %.

(American Journal of Clinical Nutrition 1995, 61(3): 585 - 589.)

● Výživové doplnky obsahujúce glukomanán sa používajú na celom svete proti zápche, obezite, acne vulgaris, diabete II. typu a na znižovanie hladiny cholesterolu. Na zníženie hmotnosti sa odporúča príjem 3 g denne v troch dávkach po 1 g, spolu 2,5 - 3 dcl vody približne 30 minút pred jedlom. Na zníženie hladiny cholesterolu v krvi sa odporúča príjem 4 g denne podobným spôsobom. Spoločne výživové doplnky, obsahujúce kombináciu výťažku zo zelenej kávy a glukomanánu sa dajú kúpiť za dostupnú cenu i u nás v lekárňach.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici bola v auguste otvorená verejná lekáreň s príznačným názvom **Naša Lekáreň**. Väčšina verejných lekární sídlia v nemocniciach patrí súkromným osobám. Naša lekáreň je však výnimkou. Aj to bol dôvod, prečo sme ju navštívili.

Rooseveltova nemocnica má vlastnú lekáreň

Autor: Mgr. Ivana Murínová
Foto: Ing. Juraj Slota

■ „Sme zrejme jediná nemocnica na Slovensku, ktorá si otvorila vlastnú verejnú lekáreň. Väčšinou fungujú všetky verejné lekáre v nemocniciach na súkromnej báze,“ potvrdzuje nám Mgr. Ružena Maťašeje, hovorkyňa a manažérka pre vzťahy s verejnosťou.

■ „V priestoroch Našej Lekárne predtým sídlila verejná lekáreň, ktorá patrila do rúk súkromnej osoby. Keď bývalému majiteľovi skončila zmluva o nájme, urobili sme všetko potrebné preto, aby lekáreň zostala v našich rukách,“ hovorí Mgr. Maťašeje a pokračuje: „Očakávame, že sa nám vďaka Našej Lekárni podarí získať do rozpočtu nemocnice zdroje navyše. Zatiaľ sme s jej prevádzkou spokojní, najmä vďaka veľkému počtu ľudí v poliklinike má lekáreň denne približne 230 receptov, čo nie je zanedbateľné číslo.“

»»» Ako na otvorenie reagujú pacienti?

■ „Pacienti sú radi, že sme konečne lekáreň otvorili. Máme pacientov, ktorí sú radi, že má Rooseveltova nemocnica svoju vlastnú lekáreň a jej zisk ide tým pádom na dobrú vec. S negatívnymi ohlasmi sme sa zatiaľ nestretli,“ hovorí Mgr. Maťašeje a zamyslí sa: „Po skončení zmluvy bývalého nájomcu bola lekáreň trištvrte roka zavretá, oproti v lekárni bolo veľa práce, ľudia museli čakať v rade. Teraz sú radi, že si môžu vybrať svoj liek rýchlejšie a nestratia pri tom svoj drahocenný čas.“ Mnohí pacienti však možno ani nepostrehli rozdiel v názve. „Piaty zo šiestich zamestnancov pracovali v lekárni aj predtým, keď ju vlastnil ešte bývalý majiteľ, takže pacienti sa sem často vracajú ako do pôvodnej lekárne,“ vysvetľuje Mgr. Maťašeje a pridáva aj úsmevnú príhodu: „Naša vedúca magistra volala jednej zdravotnej sestre od nás z nemocnice a okrem toho, že sa predstavila, povedala tiež, že je z lekárne Naša Lekáreň. Sestrička ani v prvom momente nevedela,

že Naša Lekáreň existuje, a to pracuje v nemocnici.“

»»» Stále je čo rozbiehať

■ Lekáreň je otvorená každý deň od pol ôsmej rána do štvrtej popoludní. Vydáva lieky ako na lekárske predpis, tak aj na voľný predaj. Plánuje sa viac venovať aj galenike, ale zatiaľ na to nie sú finančné prostriedky. „Galeniku zatiaľ nerobíme vôbec alebo len veľmi málo. Rozbiehame to, chceli by sme robiť individuálnu prípravu liekov, avšak ešte nemáme úplne vybavené galenické laboratórium,“ vysvetľuje Mgr. Maťašeje. Dôvodom je tiež málo zamestnancov: „V lekárni nateraz pracujú tri magistry a tri laborantky. Každá robí svoju bežnú prácu a okrem toho sa ešte preberajú lieky, retaxujú recepty, skrátka to, čo sa bežne v lekárni robí.“

»»» Rozmýšľali aj nad primárnym skríningom?

■ „Ešte sme nad primárnym skríningom v lekárni neuvažovali, najmä z dôvodu, že je zamestnankýň v lekárni zatiaľ málo. Všetky takéto aktivity trvajú každá 5 – 10 minút a na to zatiaľ nemáme priestor,“ odpovedá Mgr. Maťašeje.

»»» Akcie pre zamestnancov nemocnice, ale aj pacientov

■ Zamestnanci nemocnice dostávajú raz za štvrtrok Relax kupóny, ktoré neraz využijú namiesto masáže alebo vstupu

na plaváreň práve v lekárni. „Kupujú za ne napríklad výživové doplnky alebo vitamíny. Túto možnosť však môžu využiť aj pacienti,“ hovorí Mgr. Maťašeje a dodáva, že iné akcie pre pacientov zatiaľ nemali. „Máme pomerne nízku maržu a snažíme sa nastavovať nižšie ceny oproti konkurencii súkromných lekární. Pacienti veľakrát poznamenali, že sme oveľa lacnejší ako iné lekárne, ale už sme sa stretli aj so sťažnosťou, že sme drahší. Oproti nám je sieťová lekáreň a napriek tomu, že my máme nízku maržu, tak niektoré produkty máme drahšie,“ zmierni sa Mgr. Maťašeje aj o negatívnej stránke.

»»» Obrat stále rastie

■ Lekáreň je na dobrom mieste, ambulancii je v poliklinike veľa a z mesiaca na mesiac jej obrat rastie. „Dúfajme, že to tak bude aj naďalej. Aj keď je to náročné vzhľadom na fakt, že sa počas obdobia, kedy bola lekáreň zatvorená, ľudia naučili chodiť do iných lekární a stále si myslia, že v sieťovej lekárni dostanú svoj liek lacnejšie. Je však na našich farmaceutkách, aby im situáciu vysvetlili,“ uzatvára Mgr. Maťašeje.

V priestoroch novozriadenej Našej lekárne pôsobila predtým lekáreň HELIUM, ktorej prevádzku jej majiteľka Mgr. K. Adzimová ukončila 1. 10. 2012. Dlhý lekárne HELIUM voči spoločnosti UNIPHARMA vo výške viac ako 425 000 €, nie sú ani po vyše roku zaplatené.

Ocenená SFS

Prof. RNDr. Jarmila Vinšová, CSc.

Slovenská farmaceutická spoločnosť (SFS) udelila svoje najvyššie ocenenie – titul diplom Čestný člen Slovenskej farmaceutickej spoločnosti, pani **prof. RNDr. Jarmile Vinšovej, CSc.**, vysokoškolskej učiteľke Katedry anorganickej a organickej chémie, Farmaceutickej fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, Česká republika.

Vo výchovno-vzdelávacej oblasti pôsobí od roku 1974 a vyučuje organickú a bioorganickú chémiu vo všetkých formách pregraduálneho a postgraduálneho štúdia farmácie v českom a anglickom jazyku. Je spoluautorkou učebného textu Základy farmaceutickej chémie (Košice, 2004) a série skript a s tematikou laboratórnych cvičení pre farmaceutov.

Vo vedecko-výskumnej činnosti začínala projekciou a prípravou potenciálnych antituberkulotík a antimykotík zo skupiny sírnych derivátov pyridínu a neskoršie aj ich ďalších heterocyklických analógov. Nadviazala aktívnu vedeckú spoluprácu s niekoľkými európskymi pracoviskami (Slovinsko, Maďarsko, Belgicko, Írsko) s USA a Indiou. V súčasnej dobe sa veľmi aktívne venuje i problematike multiliekovej rezistencie, predovšetkým v oblasti antibakteriálnej aktivity a cieľene rieši aspekty modelovania a syntézy nových potenciálne účinných antibakteriálnych látok z oblasti antimykobakteriálnych a antifungálnych aktivít a venuje sa i modelovaniu ich vhodných prodrug foriem a nosičov účinných molekúl. Z týchto oblastí je doteraz autorkou, alebo spoluautorkou 90 pôvodných vedeckých experimentálnych prác, 3 patentov, 196 plagátových oznámení (posterov) a vyriešila 26 grantových projektov. Na základe pozitívnej odozvy vo vedeckej komunite bola vyzvaná na napísanie kapitoly: Drug-Resistant Tuberculosis (New York, 2010) a i kapitoly o chitosane do diela-knihy: Antioxidant polymers, Synthesis, Properties and Applications (Wiley, Sp., Scrivener, 2012).

V roku 2009 bola zvolená za II. podpredsedníčku hlavného výboru Českej chemickej spoločnosti. Ako členka vedeckého výboru Joint Meeting on Medicinal chemistry prispela k zapojeniu farmaceutických fakúlt do európskej siete: Paul Ehrlich EuroMed-PhD network vo farmaceutickej chémii.

K zvoleniu pani profesorky srdečne blahoželáme a do ďalšej práce jej želáme ešte veľa ďalších úspechov na ceste výskumu a vývoja nových bezpečných, kvalitných a účinných liečiv.

Dr.h.c., prof. RNDr. Jozef Čizmarík, PhD.
prezident Slovenskej farmaceutickej spoločnosti,
Bratislava

LEKÁR A LEKÁRNIK

Nie konkurenti, ale tímoví hráči

Spoločnosť UNIPHARMA – 1. slovenská lekárska akciová spoločnosť spolu s Asociáciou súkromných lekárov Slovenska zorganizovali v priebehu roka 2013 sériu lekársko-lekárnických dní na tému „Ideálny model partnerstva lekára a lekárnik“. Spolu v ôsmich mestách – Trenčín, Trnava, Žilina, Sliač, Bratislava, Patince, Košice a Jasná – Nízke Tatry, sa stretlo viac ako 1 600 lekárníkov a lekárov z celého Slovenska, ktorí si vypočuli prednášky uznávaných slovenských lekárskejších a lekárnických autorít na tému spolupráce týchto dvoch profesií.

PROGRAM

- ① RNDr. Tomislav Jurik, CSc.
- ② Prof. MUDr. Ján Gajdošík, PhD.

- ③ MUDr. Ladislav Pásztor, MSc.
- ④ MUDr. Monika Palušková, MBA, MUDr. Kamil Száz
- ⑤ PharmDr. Elena Škriečková
- ⑥ Prof. MUDr. Viliam Fischer, CSc., FICS
- ⑦ MUDr. Ján Hencel
- ⑧ MUDr. Mário Moro
- ⑨ Prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc.
- ⑩ MUDr. Marián Šóth
- ⑪ PharmDr. Juraj Fecsu
- ⑫ Dalibor Suchánek

Lekárnik a lekár - partneri, nie konkurenti

Vzťah lekár a lekárnik

Znižovanie hladiny LDL cholesterolu fytopreparátmi podľa vedeckých odporúčaní

Bezpečnosť pacienta, spolupráca lekára a lekárnik

Preskripčné zvyklosti lekára – dostatočne im rozumieme?

Bezpečné lieky alebo ako predchádzať nežiaducim interakciám

Transformácia zdravotníctva v Slovenskej republike

Pohľad ambulatného sektora na elektronickú preskripciu a E-health

Edukčný súzvuk, spoločné okruhy

Vakcinácia

Preskripčne obmedzené lieky, teória a prax

Regulácie v lekárstve v rámci EÚ

moderátor podujatia

Myšlienka zorganizovať tento druh podujatia vznikla v roku 2012, pri spoločnom stretnutí **MUDr. Ladislava Pásztor, MSc.,** prezidenta Asociácie súkromných lekárov a **RNDr. Tomislava Jurika, CSc.,** generálneho riaditeľa lekárskej distribúcie Unipharma.

Podľa slov Dr. Pásztor diskutovali o rôznych aktuálnych okruhoch problémov v slovenskom zdravotníctve a zhodli sa, že bez vzájomnej komunikácie predstaviteľov lekárskej a lekárskej obce spolupráca a riešenie problémov nie sú možné. Keďže spoločnosť Unipharma mala skúsenosti s organizovaním lekársko-lekárskeho dňa už v minulosti, keď sa takéto stretnutie konalo v roku 2011 v nemocnici Košice – Šaca, dohodli sa Dr. Jurik a Dr. Pásztor na obdobnom spoločnom a celoslovenskom projekte pre rok 2013.

Aký by mal byť teda ideálny model partnerstva lekára a lekárničky?

Hlavným cieľom stretnutí bolo prehĺbenie vzťahu medzi lekárnikom a lekárom s cieľom zvýšenia bezpečnosti pacienta a jeho dôvery v obe profesie.

Rýchly životný štýl, parkovanie a kamarát google

Celý systém zdravotníctva sa zásadným spôsobom mení a lekári aj lekárnici by sa na to mali včas pripraviť. Pacientove kritériá na výber lekárskej služby sú v dnešnej dobe iné ako kedysi. Potrebuje sa niekam rýchlo dostať, rýchlo tam zaparkovať, rýchlo sa vybrať a rýchlo odísť, pretože sa ponáhľa do práce, pre deti do škôlky či školy, alebo jednoducho domov. Rýchly životný štýl, stres a napätie sa teda prenášajú aj do spôsobu „nakupovania“. Ľudia nemajú radi dlhé vysvetľovanie, chcú stručnú a jasnú informáciu, bez zbytočného zdržiavania. Že ide predsa o jeho zdravie? Veď on má internet, všetko si predsa nájde tam. Veľkú úlohu zohráva reklama v médiách a „kamarát google“. Práve preto je potrebné pacienta informovať a edukovať čo najviac, aby sa nestal len ďalšou obeťou reklamných mágov, ktorí vedia, ako naňho zapôsobiť, aby reagoval tak, ako chcú oni. Pokiaľ však bude mať pacient vďaka lekárom a lekárnikom dostatok informácií, už bude reklamy na lieky a výživové doplnky vnímať inak a bude sa sústreďovať na to, čo naozaj pre svoje zdravie v tej chvíli potrebuje. Potom zjede do lekárskej služby, po radu od farmaceuta, ktorý je najväčším odborníkom na liek

„Úzka spolupráca s lekárnikom bola vždy len v prospech pacientov, o ktorých sme sa starali.“ **MUDr. Ladislav Pásztor, MSc.**

a pacientovi odporučiť to najlepšie riešenie – či už vhodný voľnopredajný liek, alebo pacienta pri vážnejšom stave odkáže na návštevu svojho lekára.

Lekárnik a lekár spolu v prospech pacienta

Ako Dr. Jurik uviedol vo svojej prezentácii, medzi hlavné úlohy lekára pri zabezpečení lekárskej starostlivosti patrí stanovenie diagnózy pacienta, posúdenie potreby nefarmakologickej a farmakologickej liečby, poskytovanie informácií pacientovi o diagnóze, indikáciách a cieľoch liečby, jej prínosoch, ako aj možných rizikách, sledovanie a vyhodnocovanie reakcie pacienta na nefarmakologickú a farmakologickú liečbu. V neposlednom rade má lekár dôležitú úlohu v prevencii ochorení a podpore zdravia pacienta. K úlohám lekárskej služby v zabezpečení lekárskej starostlivosti patrí zabezpečovanie liekov, ich bezpečné skladovanie a dispensácia, znižovanie počtu medikálnych omylov, manažment klinickej terapie, monitoring liečby, zabezpečenie racionálnej farmakoterapie. **„Hlavnou úlohou lekárskej služby je podporiť dôveru pacienta v liek, v lekára, ako aj jeho odhodlanie liečiť sa. V tom má lekárnik ako najlepší odborník na lieky nezastupiteľnú úlohu.“**

Dôležité pre prospech pacienta je, aby lekár a lekárnik spolu komunikovali – pacient po návšteve lekára a stanovení diagnózy a určení farmakologickej liečby navštívi

lekára, kde mu lekárnik vydá predpísaný liek, oboznámi ho s dávkovaním, možnými interakciami s inými liekmi, ako i vedľajšími účinkami. Ako má zareagovať lekárnik, keď dostane do rúk nesprávne vypísaný recept, prípadne má obavy z možných interakcií s inými liekmi, ktoré pacient užíva? V žiadnom prípade by nemal tieto informácie komunikovať priamo pacientovi – stačí zdvihnúť telefón a zavolať pacientovmu lekárovi, pretože **cieľom oboch profesií nie je vzájomne si konkurovať, ale spolu správne, dobre a bezpečne liečiť pacienta.**

Slovko bezpečnosť je tu veľmi dôležité, pretože spolupracou lekárov s lekárnikmi sa môže predísť mnohým chybám v liečbe, alebo aj v neliečení. Veľké množstvo pacientov totiž neužíva lieky presne podľa návodu lekára, iní si ich síce nechajú predpísať, ale neužívajú ich vôbec. Práve tu je najdôležitejšia spolupráca medzi lekárom a lekárnikom, aby **spoločne zlepšili liekový manažment, liekovú terapiu a pacienta tak vyliečili**, ako upozornil aj Dr. Jurik.

Polypragmázia

Prednášajúci sa vo svojich vystúpeniach venovali aj problému polypragmázie. Pomerne často sa stáva, že jeden pacient užíva naraz 6 druhov rôznych liekov, pričom lekári o tom ani nemusia vedieť, pretože liek nie je viazaný na lekárske predpis a pacient ich neinformoval. Práve v takýchto prípadoch môže významne pomôcť lekárnik, ktorý od pacienta počas návštevy v lekárskej službe vyzistí,

„Je nevyhnutné pokračovať v dialógu medzi lekármi a lekárnikmi ako aj zastrešujúcimi organizáciami s cieľom definovať príslušné funkcie každej profesie a podporovať optimálne používanie liekov v rámci transparentnosti a spolupráce, všetko v najlepšom záujme pacientov“, **RNDr. Tomislav Jurik, CSc.**

aké všetky voľnopredajné či preskripčne obmedzené lieky užíva a informuje o tom jeho jednotlivých lekárov a zároveň upozorní pacienta na možné nežiaduce interakcie a nutnosť vždy informovať svojho lekára o tom, čo všetko užíva.

Možnosti spolupráce lekára a lekárnik

Spolupráca lekára a lekárnik môže byť demonštrovaná nielen na príkladoch generickej preskripcie, elektronickej zdravotníctva, ale aj na príklade skríningu v lekárňach. Lekárnikove kompetencie sa kvôli meniacim sa trendom spôsobu života neustále rozširujú a okrem dispensácie liekov poskytujú aj nové služby pacientom, ktorí v dnešnej uponáhľanej dobe vítajú možnosť nechať si zmerať krvný tlak, zistiť hladinu cukru v krvi či cholesterol priamo v lekárni. Prínos lekárnik v procese terapie týchto populačných ochorení ako hypertenzia, hyperlipidémia, diabetes mellitus a iné, je veľmi významná a práve vďaka primárne skríningu v lekárni si môže pacient aj sám sledovať svoje hladiny a predísť tak neželanému ochoreniu. Dr. Jurik vo svojej prednáške predstavil taktiež nové smery a trendy lekárenstva v zahraničí, ktoré by boli vhodným príkladom aj pre slovenské lekárenstvo a vedú k zvýšeniu spolupráce oboch profesií – lekára a aj lekárnik. Významným posunom v rámci lekárenských kompetencií je uvažované povolenie očkovať pacientov priamo v lekárni, ktoré napríklad funguje v USA či Írsku. Lekárnici musia

absolvovať špeciálne školenie na získanie zručností pri aplikácii vakcín, ako aj výcvik v oblasti resuscitačných techník pre prípad neznášanlivosti liečby a potom môžu získať povolenie na očkovanie priamo v lekárni.

Trendy spolupráce v zahraničí

Ako Dr. Jurik vo svojej prednáške uviedol, v USA a Nemecku dobre funguje koncept liekového terapeutického manažmentu, kde lekárnik zhromažďuje zdravotné informácie o pacientovi, analyzuje jeho lieky, identifikuje potenciálne riziká (nesprávne dávkovanie, nežiaduce účinky, zdravotnú gramotnosť pacienta, náklady na liečbu,...) a vypracováva pacientovi špeciálny plán pre správne užívanie liekov. Zaujímavým trendom je takisto telemedicína, ktorá umožňuje poskytovanie zdravotníckych služieb na veľké vzdialenosti. Nové služby pomáhajú pacientovi spojiť sa s lekárom priamo v lekárni prostredníctvom zabezpečeného videohovoru, čo je výhodou najmä pre odľahlé oblasti. V niektorých krajinách sa lekárnici venujú taktiež domácejmu posúdeniu správneho užívania liekov, doplnujúcejmu predpisovaniu, cieľenej kontrole užívania liekov, kontrole správneho používania stomických zdravotných pomôcok či lekárenskej starostlivosti v nemocniciach.

Hlavnou úlohou lekárnik je podporiť dôveru pacienta v liek, v lekára, ako aj jeho odhodlanie liečiť sa. V tom má lekárnik ako najlepší odborník na lieky nezastupiteľnú úlohu,“
uviedol Dr. Jurik vo svojej prezentácii.

Očkovanie – áno alebo nie?

Téma očkovania patrí na Slovensku momentálne k jednej z najdiskutovanejších a nevyhli sa jej ani odborníci na tomto podujatí – predstaviteľ lekárskej obce MUDr. Mário Moro a predstaviteľ lekárskej obce prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc. Podľa Dr. Mora vzniká medzi lekárom, lekárnikom a pacientom množstvo interakcií, tým pádom aj množstvo potenciálnych informácií, ktoré by sa však medzi sebou veľmi líšili nemali a mal by medzi nimi fungovať edukačný súzvuk, aby pacient dostal správne a pre neho dôveryhodné informácie. Práve v otázke očkovania – či očkovať, prečo áno, prečo nie, by nemala nastať výnimka. V dnešnej dobe je na Slovensku veľmi nízka miera zaočkovanosťi proti chrípke v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Argumenty proti očkovaniu proti chrípke, že dieťa môže dostať detskú mozgovú obrnu, ochorieť na autizmus alebo zomrieť, sú podľa Dr. Mora, ako i prof. Kyseloviča neadekvátne. Ako prof. Kyselovič uviedol, očkovacie látky predstavujú najefektívnejšiu a najekonomickjšiu medicínsku intervenciu ochraňujúcu životy, udržiavajúcu dobré zdravie a udržiavajúcu vysokú kvalitu života.

Treba ťahať za jeden povraz

Ak bude každý špecialista pracovať len na svojom „poličku“, v svojej ordinácii, lekári, uzavretý do vlastnej ulity, nič sa nezmení. Je potrebné, aby fungovala spolupráca a komunikácia jednak medzi lekármi, ale aj medzi lekármi a lekárnikmi a vôbec, medzi celým zdravotníckym personálom. Všetky tieto vzťahy a správna spolupráca a komunikácia prispievajú koniec koncov k tomu najpodstatnejšiemu – k lepšej a bezpečnejšej starostlivosti o pacienta. Pacient tak dostane správny liek, v správnej dávke a v správny čas. Všetko vďaka komunikácii. Centrom pozornosti je tu pacient a hlavnou úlohou je pomôcť mu čo najlepšie, ako sa len dá.

Dňa 14. novembra 2013, už tradične druhý štvrtok v novembri, sa na Farmaceutickej fakulte UK v Bratislave uskutočnil 18. ročník Memoriálu prof. MUDr. Františka Šveca, DrSc., ktorý pracovníci Katedry farmakológie a toxikológie v spolupráci s vedením SFaS SLS usporadúvajú ako deň mladých slovenských experimentálnych a klinických farmakológov a klinických farmaceutov. Podujatie je venované spomienke na priekopníka experimentálnej a klinickej farmakológie a zakladateľa farmaceutického štúdia na Slovensku a nesie jeho meno.

Podujatie otvorila doc. RNDr. I. Tumová, CSc., vedúca Katedry farmakológie a toxikológie a slávnostný príhovor prezentoval dekan FaF UK, spectabilis prof. PharmDr. P. Mučaji, CSc. Po otvorení memoriálu odznela vyžiadaná plenárna prednáška v súčasnosti habilitujúcej autorky Dr. Adameovej A. a spol., ktorá sa týkala pleiotrópných kardio-protéktívnych účinkov statínov.

Memoriál sa uskutočnil v dvoch sekciách:

1) Sekcia experimentálnej farmakológie, predsedajúci doc. Tumová a prof. Švec

2) Sekcia klinickej farmakológie a farmácie, predsedajúci prof. Kuželová.

Najviac prác v 1. sekcii prezentovali kolegovia z KF a TF a FUK, pričom prvé dve prezentovali Szobi A. a Rajtík T. Týkali sa problematiky ischemickoreperfúzneho poškodenia. Ďalšie dve práce prezentované Šrankovou a Beladičom sa týkali farmakologického ovplyvnenia kmeňových buniek. Piata práca z uvedeného pracoviska prezentovaná Vavrincovou-Jaghi D. sa týkala génovej terapie pri experimentálnej transplantácii obličiek. Mladí farmakológovia z FÚ JLF, Kazimierová I., Kocmálová M. a Flešková D. prezentovali práce zamerané na štúdium účinku farmakologického ovplyvnenia kašľa a experimentálnej alergickej astmy. Ďalšie dve práce v tejto sekcii prezentovali kolegovia Drutovič D. a Chrípková M. z ÚF UPJŠ a boli venované štúdiu mechanizmu účinku potenciálnych

Úspešné stretnutie mladých experimentálnych a klinických farmakológov a klinických farmaceutov

prof. MUDr. František Švec, DrSc. (1906 – 1976) zakladateľa samostatného farmaceutického štúdia na Slovensku

↑ zľava: prof. PharmDr. P. Mučaji, PhD, doc. RNDr. I. Tumová, CSc., prof. RNDr. M. Kuželová, CSc. a prof. MUDr. P. Švec, DrSc.

konostatík. Posledná práca v tejto sekcii z ÚEFT SAV, prezentovaná Starou V. sa zaoberala toxicitou trimetylciínu v CNS.

V sekcii klinickej farmakológie a farmácie odznelo 9 prezentácií. Práce realizované v lekárňach prezentovali Balážová M. a Dubán L. z KF a TF a F a týkali sa riešenia farmakoterapeutických problémov, tretiu prácu z uvedeného pracoviska, ktorá sa týkala liekových foriem mesalazínu v terapii prezentovala Štrbáková R. Ďalšie prezentované príspevky vznikli v spolupráci s klinickými pracoviskami a prezentovali ich Rexová M. a Šterbáková R. z KF a TF a F a týkali sa posúdenia rizika NCMP u pacientov s fibriláciou predsiení, resp. účinnosti terapie inhibítormi DPP4.

Tri práce z ÚF JLF boli prezentované

Hrtánkom I., Šnircovou E. a Kulhanom T. a autori v nich uviedli problematiku psychofarmák vo výsledkoch farmakoterapie ADHD, resp. anxiózneho depresie. V poslednej prezentácii v tejto sekcii hodnotil Haršány J. z KF a FAF kvalitu života u parkinsonikov.

Predsedajúci zhodnotili podujatie ako významný vedecký seminár, ktorý otvára priestor pre nastupujúcu generáciu farmakológov a klinických farmaceutov na prezentáciu výsledkov ich vedeckej práce. Význam podujatia akcentuje aj skutočnosť, že po prepracovaní príspevkov do formy vedeckých publikácií bude z týchto prác pripravený už desiaty ročník recenzovaného zborníka s názvom „**Pokroky vo farmakológii v Slovenskej republike**“.

Sekcia nemocničných lekárnikov Slovenskej lekárskej komory spoločne s Ústavom farmácie Lekárskej fakulty a Slovenskou zdravotníckou univerzitou v dňoch 6.–8. novembra 2013 usporiadali XXII. pracovné dni nemocničných lekárnikov, ktoré venovali PharmDr. Anežke Valuchovej, Mgr. Márii Varečkovej a Mgr. Anne Kukučkovej, kolegyniam odchádzajúcim do dôchodku. Tento rok sa podujatie uskutočnilo v rámci Tematického kurzu Ústavu farmácie LFSZU v nemocničnom lekárstve (Vzdelávacia aktivita VA č. 1-2019). Lekárnická distribúcia UNIPHARMA, ktorá už roky svojimi aktivitami podporuje vzdelávanie lekárnikov a ich ďalší rozvoj, bola i tento rok nielen reklamným partnerom tohto podujatia, ale prispela aj aktívnou účasťou formou prednášky MVDr. Branislava Klopána, riaditeľa úseku nákupe a výroby.

XXII. pracovné dni nemocničných lekárnikov

Autor: Mgr. Ivana Murínová
Foto: autorka

reklamný partner

Príprava liekov v lekárni

■ PharmDr. Margaréta Šubová, PhD. z ÚF LF SZU prítomným ozrejmla, že v súčasnosti robí IPL veľmi málo lekárni, pričom najčastejšie pripravujú masť a krémy. Stáva sa, že absolventi farmácie ani nevedia, ako si vypočítat jednotlivé množstvá, potrebné na prípravu napr. očných kvapiek, ušných instilácií či vaginálnych guľôčok. Aj to bol hlavný dôvod, prečo sa Dr. Šubová spoločne s doc. PharmDr. Jurajom Sýkorom, CSc., doc. RNDr. Silviou Szúcsovou, CSc., mim. prof. a PharmDr. Luciou Černuškovou, CSc. pustili do prípravy publikácie, ktorá by mala vyjsť v januári 2014 pod názvom „Vybrané výpočty pre prípravu liekov v lekárňach“. Podľa slov doc. Sýkoru bude obsahovať výpočty používané pri príprave aplikačných foriem liekov v lekárňach.

■ Na nedostatok liečiv s atestom na IPL v pediatickej praxi upozornila PharmDr. Adriana Ďurčanská z NOÚ Bratislava, ktorá spomenula, že nedostatok týchto liekov predstavuje množstvo 42, pričom farmaceuti pociťujú aj nedostatok určitých účinných látok bez možnosti použitia HVL. Najväčšou prekážkou sú nízke dávky, keďže liečivá sa predávajú v originálnom balení 50–5 000 g, pričom v pediatrii by stačilo balenie od 0,002 g.

■ Doc. RNDr. Silvia Szúcsová, CSc., mim. prof. informovala o legislatívnych aspektoch prípravy liekov v lekárňach na Slovensku a o výsledkoch dotazníkového prieskumu týkajúceho sa prípravy liekov v lekárňach v niektorých členských štátoch Európskej únie. Spomenula, že na Slovensku neexistuje všeobecné usmernenie týkajúce sa kvality a bezpečnosti liekov pripravovaných v lekárni. V niektorých štátoch sa na

doc. PharmDr. Juraj Sýkora a Doc. RNDr. Silvia Szúcsová, CSc.

prípravu liekov vyžaduje osobitá licencia. Lieky u nás sa pripravujú tak, aby spĺňali požiadavky Európskeho liekopisu (do 1. 1. 2014 platí 7. vydanie s ôsmimi doplnkami) a Slovenského farmaceutického kódexu.

Snahy o implementáciu DRG

■ **MUDr. Katarína Kafková** zo Združenia zdravotných poisťovní Slovenskej republiky sa vyjadrila, že Slovensko je jedinou krajinou v Európskej únii, ktorá nemá zavedený systém DRG, napriek tomu, že už sme od roku 1994 vyskúšali viac úhradových mechanizmov. Najväčšie riziko implementácie DRG vidí Dr. Kafková v peniazoch, v zbere ekonomických údajov od nemocníc a kontrole ich správnosti, v kalkulácii oprávnených nákladov na jednotlivé prípady, modifikácii relatívnych váh, v stanovení základnej sadzby za prípad, v nedohodnutí sa nemocníc so SVLZ a tiež v možnom odmietnutí DRG štátom alebo jeho užívateľmi.

Pripravovaná legislatíva

■ O zmenách v legislatíve informoval **RNDr. Jozef Slaný, CSc.**, riaditeľ Odboru farmácie Sekcie farmácie a liekovej politiky MZ SR. Napríklad v novele zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach boli zadefinované potenciálne rizikové látky, ktoré majú podobný charakter ako omamné a psychotropné látky a tiež sa medzi psychotropné látky zaradili napr. 4-metylamfetamín či Bufedrón. Novinkou je vyradenie semien konopy sietej zo zoznamu omamných a psychotropných látok, na čo dalo podnet Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Reexport trápi aj nemocničných lekárníkov

■ Prednášajúci sa nevyhli ani v súčasnosti veľmi diskutovanej problematike reexportu. Podľa **PharmDr. Vlasty Gombárovej** z NOÚ Bratislava a výsledkov prieskumu EAHP, malo za uplynulý rok až 99 % nemocničných lekárníkov problémy s nedostatkom liekov. Upozornila pritom na to, že v zákone nie je konkrétne definovaný pojem „dostupnosť lieku“ a bolo by potrebné ho špecifikovať. **PharmDr. Iva Čepová** z Odboru farmácie, Sekcie farmácie a liekovej politiky MZ SR prítomným predstavila možnosť požiadať o mimoriadny dovoz liekov. Skupinové povolenia, ktoré sa týkajú neregistrovaných liekov boli už schválené pre liečivá z oblasti anestéziológie, kardiológie, hematológie i oftalmológie. Individuálne povolenia sa vydávajú pre neschválené indikácie, ale registrované lieky. Ide opäť o lieky, ktoré sa používajú v hematológii, nefrológii, neurológii, onkológii i pediatrii. Najviac žiadostí na mimoriadny dovoz však prichádza na onkologiká.

Čo priniesol a vzal rok 2013?

■ **PharmDr. Peter Žák** z lekárne Nemocnice Malacky sa zamerl na bezpečnosť pacienta a liekové riziká, pričom napríklad spomenul, že sa robila štúdia fázy II dabigatranu a warfarínu a preukázalo sa, že s dabigatranom dochádza k viacerým tromboembolickým príhodám aj ku krvácaniu ako pri warfaríne. Dr. Žák sa zamerl aj na zmeny, ktoré do lekárenstva priniesol rok 2013: výzvu na hlásenie nežiaducich účinkov,

edukačný materiál pre lekára, edukačný materiál pre lekárnika, zavedenie čierneho trojuholníka na liekoch, ktoré sú predmetom ďalšieho skúmania, aj predaj neregistrovaných liekov cez internet – napr. Mifepriston na ukončenie vnútromaternicového tehotenstva je na internete stále dostupný a dokonca si na stránke www.ru-486.eu môžete kúpiť aj celý potratový balíček.

Obchodná reprezentantka spoločnosti UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnícka akciová spoločnosť, Ing. Mária Schmidtová (v strede)

Lekárnická distribúcia ako dlhodobý a stabilný partner lekárníkov

■ **MVDr. Branislav Klopán**, riaditeľ úseku nákupu a výroby spoločnosti Unipharma – 1. slovenská lekárnícka akciová spoločnosť najskôr pripomenul prítomným lekárníkom, že spoločnosť stále stojí na pevných základoch, ktorými sú sortiment, servis, spoľahlivosť, serióznosť a stabilita. A tiež, že generálny riaditeľ, **RNDr. Tomislav Jurik, CSc.**, takisto začínal v nemocničnej lekární a až potom sa dostal k distribúcii. Aj preto spoločnosť podporuje každoročné stretnutie nemocničných lekárníkov.

■ Vyjadril sa najmä k aktuálnym vplyvom na veľkodistribúciu liekov, ktorými sú zvýšenie dovozu neregistrovaných liekov (medziročne o 20 %), ďalšie nároky na zvýšenie kvality v zmysle pravidiel správnej distribučnej praxe a vplyvy na výšky zásob (centrálne nákupy, široké portfólio generík, mesačná kategorizácia, reexport). „*Sami viete, koľko problémov je s dodaním liekov. Nie je problém dohodnúť sa s firmami, ktoré majú vedúcich predstaviteľov na Slovensku alebo v Českej republike. Ťažšie je dohodnúť sa so spoločnosťami, ktorých vedenie je v zahraničí – v USA, Nemecku, Afrike, Ázii a podobne. Niekedy je naozaj problém presvedčiť ich, prečo by mali ten svoj liek vôbec predat,*“ povedal Dr. Klopán a pokračoval: „*Úlohou nás všetkých je, aby boli lieky kvalitne vyrábané, skladované, distribuované a tiež kvalitne podávané pacientovi.*“ V rámci diskusie dal doc. Sýkora Dr. Klopánovi návrh na prijatie novej pracovníčky, ktorá by koordinovala nedostatkové lieky, antidotá aj suroviny pre prípravu magistraliter. „*Zabezpečovala by tieto tri činnosti a bolo by to veľké plus pre nemocničných lekárníkov,*“ povedal doc. Sýkora. Dr. Klopán sľúbil, že návrh spoločnosť zväží.

Po každom bloku prednášok nasledovala spoločná diskusia.
PharmDr. Grozmaňová, doc. Sýkora

PharmDr. Mazag, PharmDr. Vaľková

Geriatrickí pacienti a NÚ

■ PharmDr. Hajnalka Komjáthy, PhD. zo Všeobecnej

nemocnice Komárno, FORLIFE, n. o. sa zamerala na farmakoterapeutickú problematiku geriatrických pacientov a upozornila aj na najčastejšie nežiaduce účinky takýchto pacientov, ktorými sú hypotenzia, močová inkontinencia, depresia, zmätenosť, delírium, pády, zápcha, hnačka, vracanie, extrapyramídové príznaky, poruchy vedomia z hypoglykémie, zhoršené kognitívne funkcie, atď. Pozornosť prítomných upriamila najmä na faktory, ktoré ovplyvňujú riziko NÚ. Zaradila medzi ne dlhodobú liečbu, nesprávne dávkovanie, nesprávny čas užívania, kombináciu liečiv s podobnými účinkami, nevhodnú kombináciu liečiv, znížený terapeutický index či pridanú samoliečbu. Podľa nej až 62,3 % hospitalizovaných pacientov nad 65 rokov užíva viac ako 6 liečiv, pričom výskyt nežiaducich reakcií je pri počte 5 liečiv už 69 %. Za hlavné problémy v geriatrickej preskripcii označila nadmerné užívanie liekov, podužívanie liekov a nevhodné predpisovanie. Upozornila tiež na to, že starším pacientom treba dávky znížiť, napríklad diklofenak na maximálne 75 mg/deň.

Biologické lieky a biologicky podobné lieky

■ Prof. MUDr. Jozef Rovenský, DrSc., FRCP z NÚRCH, Piešťany

vysvetlil, že biologické lieky sú vhodné pre pacientov, ktorí nedostatočne odpovedajú na štandardné antireumatické lieky modifikujúce priebeh choroby. Čo sa týka biologicky podobných liekov (BPL), sú podobné, no nie rovnaké. „Zatiaľ nevieme, aký je ich dlhodobý bezpečnostný profil či ako môžu ich bezpečnosť a účinnosť ovplyvniť vytvorené protilátky. Dôkazy naznačujú, že imunogenita má

potenciál pre redukciiu účinnosti biologických liekov,“ upozornil prof. Rovenský a poradil, aby sa u biologických liekov neaplikovala automatická substitúcia, pretože sťažuje farmakovigilanciu po uvedení na trh. Spomenul tiež, že každá zmena v liečbe BL alebo BPL musí prebehnúť s písomným súhlasom pacienta a napriek rozdielnosti biologického a biologicky podobného lieku musí byť zaručená bezpečnosť a účinnosť oboch. PharmDr. Ján Mazag, riaditeľ Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv, súhlasil s prof.

Rovenským, že substitúcia je možná len na úrovni lekára. No uviedol tiež príklad, kde to tak nie je. V USA môže byť BL zameniteľný bez interferencie lekára, ale BPL musí mať rovnaký klinický účinok ako u každého registrovaného BL.

■ Posledný deň stretnutia bol venovaný najmä farmakoekonomike, konkrétne workshopu na základe seminára EAHP (13. – 14. 9. 2013, Lisabon) a ďalšiemu rozvoju Sekcie nemocničných lekárnikov SLEK a jej organizačnej štruktúre.

7	1			4				8
	A	2			5		B	7
		8				2	1	
	7	C	9		3			
6				7				3
			8		1			5
	4	7				6		
1			7			8	D	
3				5			7	9

2	E			4		8		6
	8				7		4	F
1					3			
	1	5		3				
4			5	9	2			3
				1	G	5	6	
			9					7
	3		4					8
9		1		6		H		2

	4	9	6	I				
	8		3				7	6
				1				4
J				6			2	5
		8	7	3	2	1		L
1	3			9				
8				2	K			
5	9				7			8
					3	5	1	

☉ Pomôže Vám výživový doplnok Strong Nature Zelená káva Plus s glukomanánom.

Strong Nature Zelená káva Plus je jediným prípravkom na trhu zoštíhľovacích výrobkov, ktorý má originálny mechanizmus účinku. Aktívne látky prípravku vyvolávajú pocit sýtosti, znižujú vstrebávanie tukov a glukózy z potravy, čím podporujú spaľovanie tukových rezerv. Glukomannan prispieva v rámci diéty so zníženou energetickou hodnotou k zníženiu telesnej hmotnosti.

STRONG NATURE ZELENÁ KÁVA PLUS:

- ☉ Má optimálne zloženie vďaka kombinácii chlorogénových kyselín zo zelenej kávy a glukomanánu z východoázijskej rastliny konjac (Amorphophallus konjac).
- ☉ Je 100 % prírodný produkt.
- ☉ Zdravotné tvrdenie je schválené Európskou komisiou (EFSA).
- ☉ Kvalita, účinnosť a bezpečnosť sú potvrdené klinickými štúdiami.

Strong Nature Zelenú kávu Plus žiadajte vo Vašej lekárni!

www.zelena-kava.sk, www.glukomanan.sk

SUDOKU s HAPPYLIFE s. r. o.

••• Ak ste v novembrovom vydaní časopisu Lekárnik súťažili so spoločnosťou HAPPYLIFE s. r. o., vylúštením sudoku ste dospeli k takémuto výsledku: **4367 – 7769 – 9179**. Úspešní lúštitelia postúpili do žrebovania.

Mixovaný display box konopných tyčienok od spoločnosti HAPPYLIFE s. r. o. vyhrávajú:

- **Mgr. F. Horňák**, Lekáreň Tília, Sobrance
- **Mgr. Zlata Čepeláková**, Lekáreň Farmácia, Michalovce
- **Simona Schweierová**, Tvoja lekáreň, Bratislava

Výhercom gratulujeme.

••• Vyriešte sudoku a pošlite nám vylúštené čísla zo žltých štvorcíkov v abecednom poradí od A – L do 30. 01. 2014. Možno to budete Vy, komu pošleme balíček od spoločnosť **STRONG NATURE s. r. o.**

••• Vylúštených 12 čísel zo sudoku posielajte na adresu redakcie poštou alebo e-mailom (lekarnik@unipharma.sk). O zaradení do žrebovania rozhoduje názov a adresa lekárne, nie súkromná alebo len e-mailová adresa.

Vydáva:

UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť
Opatovská cesta 4, 972 01 Bojnice, www.unipharma.sk
IČO: 31 625 657

Šéfredaktorka: Ing. Lívia Kerumová

telefón: 0917 400 118
e-mail: lekarnik@unipharma.sk, lkerumova@unipharma.sk

Redaktorka a manažérka pre inzerciu:

• Mgr. Ivana Murínová
telefón: 0917 500 838
e-mail: lekarnik@unipharma.sk, imurinova@unipharma.sk

REDAKČNÁ RADA:**Predseda:**

prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc.
Farmaceutická fakulta UK, Bratislava

Členovia:

• RNDr. Tomislav Jurik, CSc.
UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť
• PharmDr. Tibor Czullba
Slovenská lekárnická komora
• PharmDr. Vlasta Kákošová
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Bratislava
• RNDr. Štefan Kišon
Slovenská farmaceutická spoločnosť, Bratislava
• Mgr. Michael Kotouček
UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť
• doc. PharmDr. Pavel Mučaji, PhD.
Farmaceutická fakulta UK, Bratislava
• PharmDr. Ján Mazag
Štátny ústav pre kontrolu liečiv, Bratislava
• RNDr. Mária Mušková, PhD.
Lekáreň Sv. križa, Podunajské Biskupice
• PharmDr. Michaela Palágyi, PhD.
GENAS – asociácia generických výrobcov, Bratislava
• RNDr. Jozef Slaný, CSc.
Ministerstvo zdravotníctva SR, Bratislava
• MVDr. Bc. Soňa Strachotová, MBA
Slovenská asociácia farmaceutických spoločností, Bratislava
• Doc. RNDr. Silvia Szücssová, CSc.
Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava
• RNDr. Ladislav Šitáni
Lekáreň Bacillus, Bratislava
• Prof. MUDr. Pavel Švec, DrSc.
Farmaceutická fakulta UK, Bratislava
• PharmDr. František Tamer
Ústav toxikológie UVLF Košice

Grafická úprava a sadzba:

• Eva Benková, Maximilán Kormaňák

Tlač: NIKARA, Krupina**Distribúcia:**

Prostredníctvom obchodných zástupcov, vodičov
a poštových zásielok zabezpečuje
UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť
Číslo vychádza do 15. dňa v mesiaci.
Nepredajné!

Za obsah inzerátov zodpovedajú inzerenti. Vydavateľstvo neručí
za kvalitu tovaru a služieb ponúkaných inzerentmi.

Adresa redakcie:

UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť
Časopis Lekárnik, Opatovská cesta 4, 972 01 Bojnice
e-mail: lekarnik@unipharma.sk
tel: 046/515 42 04, fax: 046/543 08 51

Ministerstvo kultúry SR EV 3620/09

ISSN 1335 – 924X

V januári 2014 si prečítate:

RNDr. Mária Mušková, PhD.:

Hlavná téma:

OČKOVANIE

informácie, ktoré by ste mali vedieť

UVÍTAME AJ VAŠE NÁVRHY!

Máte návrh na tému, o ktorej by ste si radi v Lekárniku prečítali, prípadne by ste ju chceli sami spracovať? Podelte sa s nami o vaše návrhy a kontaktujte nás na: lekarnik@unipharma.sk

OSPRAVEDLNENIE

V novembrovom vydaní časopisu Lekárnik sme kvôli nedorozumeniu v článku 42. Európske sympóziu klinickej farmácie nesprávne na stranách 61 a 62 uviedli zoznam pracovísk a autorov prezentácie Does administration of gentamicin require management of a clinical pharmacist? a prezentácie Is safety monitoring of retinoids for the systematic treatment of acne in clinical practice sufficient? Pri prvej spomínanej prezentácii mal zoznam znieť: „Kolektív autorov z Fakultnej nemocnice Nitra, Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave, Detskej fakultnej nemocnice Bratislava, Univerzitnej nemocnice Bratislava M. Göböová, V. Kísová, L. Šalkovská, V. Kákošová, M. Kuželová“ a pri druhej: „Ďalší kolektív autorov z Detskej fakultnej nemocnice, ŠÚKLu, Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave a Fakultnej nemocnice Nitra V. Kákošová, R. Kamenská, T. Magálová, T. Foltánová, M. Göböová“.

Touto cestou by sme sa chceli za mylné zoznamy ospravedlniť najmä PharmDr. Márii Göböovej a tiež našim čitateľom.

VIANOČNÝ

cemio
switzerland

kamzík

...RADOSŤ Z KAŽDÉHO SKOKU!

Darujte špičkový kolagén pre kĺby, väzy a šľachy!

Špeciálne vianočné balenie so súťažou o luxusné švajčiarske ceny

Jediný v SR so zosilnenou dávkou čistého kolagénu UCI® a UCII® a vitamínom C

Yživový doplnok

Exkluzívny zájazd do Švajčiarska

Luxusné švajčiarske hodinky

Kôš plný švajčiarskych delikates

100x Zlatá kĺbová kúra Cemio KAMZÍK na 1 rok

Podrobné pravidlá súťaže nájdete na www.cemiokamzik.sk

S Kamzíkom vyhráva každý!

ikarov

**Ružový olej z jedinečnej bulharskej ruže
Rosa damascena už nemusíte nosiť
z dovolenky – je dostupný aj na našom trhu!**

Značka Ikarov prináša
na Slovensko kozmetiku
na tvár, vlasy, nechty aj celé telo
z výlučne prírodných olejov

Ako vplývajú oleje Ikarov na pokožku?

- * dlhodobo ju hydratujú a vyživujú,
čím sa obnovuje vitalita pleti, tvorba kolagénu,
pokožka sa stáva hladšou a pružnejšou
- * sú silnými antioxidantmi, pomáhajú pokožke
vyrovnať sa so škodlivými vplyvmi
znečisteného prostredia
- * ich pravidelné používanie spomaľuje
proces starnutia

Vyskúšajte kvalitné oleje
z bulharských ruží a ovocia.

V sortimente značky Ikarov nájdete:

- * Ružovú vodu
- * Jojobový olej a ružovú vodu
- * Avokádový olej
- * Mandľový olej
- * Olej pre suchú pleť
- * Olej pre zrelú pleť
- * Olej z hroznových jadier
- * Olej proti celulitíde
- * Olej na posilnenie nechtov
- * Stimulátor na vlasy

Rozmaznávajte svoje telo
drahocennými olejmi
s vôňou prírody
- Odvdľačí sa vám za to
dokonalým vzhľadom

Všetko o prírodných olejoch na www.ikarov.sk